

25.4.2012

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

8 – 2012

Kokousaika: 25.4.2012 klo 18.00 – 23.07

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro.

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

8 – 2012

Mötestid: 25.4.2012 kl 18.00 – 23.07

Mötesplats: Gamla Råduset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragningslista i vilka någon har yttrat sig.

25.4.2012

---

89 §.....	6
Esityslistan asia nro 3	6
KYSELYTUNTI	6
Kysymys 22	6
Valtuutettu Karhuvaara	6
Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä	6
Valtuutettu Karhuvaara	7
Valtuutettu Koskinen	8
Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä	8
Valtuutettu Vikstedt	9
Valtuutettu Rantanen	9
Valtuutettu Luukkainen	10
90 §.....	10
Esityslistan asia nro 4	10
SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMEN APULAISKAUPUNGINJOHTAJAN VIRKAAN OTTAMINEN	10
Valtuutettu Valpas	10
Valtuutettu Bergholm	11
Valtuutettu Ebeling	12
Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri	13
Valtuutettu Kanerva	14
Valtuutettu Kolbe	14
Valtuutettu Ojala	15
Valtuutettu Hakanen	15
Valtuutettu Rauhamäki	16
Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri	17
Valtuutettu Helistö	17
91 §.....	18
Esityslistan asia nro 5	18
LÄHETEKESKUSTELU KAUPUKILAISTEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUKSIA JA DEMOKRATIAN VAHVISTAMISTA KOSKEVASTA HANKKEESTA	18
Kaupunginjohtaja Pajunen	18
Valtuuston I varapuheenjohtaja Bogomoloff	20
Valtuutettu Kari	22
Valtuutettu Tenkula	24
Valtuutettu Arhinmäki	26
Ledamoten Torvalds	29
Valtuutettu Valpas	31

25.4.2012

Valtuutettu Peltokorpi.....	34
Valtuutettu Ebeling.....	37
Valtuutettu Hakanen	39
Valtuutettu Näre.....	42
Valtuutettu Modig.....	43
Valtuutettu Kolbe	45
Valtuutettu Lohi.....	46
Valtuutettu Taipale.....	47
Valtuutettu Peltola.....	49
Valtuutettu Asko-Seljavaara	50
Valtuutettu Rissanen.....	51
Valtuutettu Saarnio	52
Valtuutettu Urho.....	53
Valtuutettu Ojala	54
Valtuutettu Valokainen.....	55
Valtuutettu Puhakka.....	56
Valtuutettu Anttila.....	58
Valtuutettu Hakanen	59
Valtuutettu Alanko-Kahiluoto	60
Valtuutettu Luukkainen	61
Valtuutettu Rantanen	62
Valtuutettu Asko-Seljavaara	64
Valtuutettu Nurmela	64
Valtuutettu Urho.....	65
Valtuutettu Valokainen.....	65
92 §.....	65
Esityslistan asia nro 6	65
KAUPUNGINHALLITUKSEN VARAJÄSENEEN SEKÄ KAUPUNGINHALLITUKSEN KONSERNIJAOSTON JÄSENEEN VALINTA.....	65
Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri.....	65
94 §.....	66
Esityslistan asia nro 8	66
YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN VARAJÄSENEEN VALINTA.....	66
Valtuutettu Rauhamäki	66
95 §.....	66
Esityslistan asia nro 9	66
KUNNAN ASUKKAAN ALOITTEET VUODELTA 2011	66

25.4.2012

Aloite 1.....	66
Valtuutettu Peltola.....	66
Valtuutettu Vikstedt.....	67
Aloite 2.....	67
Valtuutettu Hakanen	67
Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri.....	68
Aloite 7.....	69
Valtuutettu Modig.....	69
Aloite 8.....	69
Valtuutettu Kuikka.....	69
Valtuutettu Vesikansa	70
Valtuutettu Peltola.....	70
Valtuutettu Koulumies.....	71
Valtuutettu Valokainen.....	71
Valtuutettu Anttila.....	71
96 §.....	72
Esityslistan asia nro 10	72
HELSINGIN KAUPUNGIN PELASTUSTOIMEN JOHTOSÄÄNNÖN MUUTTAMINEN	72
Valtuutettu Ojala	72
Valtuutettu Saarnio	72
Valtuutettu Kolbe	73
Valtuutettu Hakanen	74
Valtuutettu Pajamäki.....	74
98 §.....	75
Esityslistan asia nro 12	75
KRUUNUHAAN TONTIN 4/4 (LAMPAN TALO) ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN NRO 12094.....	75
Valtuutettu Hakanen	75
Valtuutettu Vuorinen	76
Valtuutettu Asko-Seljavaara	76
Valtuutettu Anttila.....	76
Valtuutettu Rantanen	77
Ledamoten Thors.....	78
Valtuutettu Suomalainen.....	78
Valtuutettu Rauhamäki	79
Valtuutettu Hakanen	79

25.4.2012

Ledamoten Oker-Blom.....	80
Valtuutettu Rantanen.....	80
Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä.....	81
Ledamoten Oker-Blom (vastauspuheenvuoro).....	81
Valtuutettu Rantanen.....	81
Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä.....	82
Ledamoten Oker-Blom (vastauspuheenvuoro).....	82
Valtuutettu Hakanen.....	82
Valtuutettu Peltola.....	83
Valtuutettu Holopainen.....	83
100 §.....	84
Esityslistan asia nro 14.....	84
LAUTTASAAREN TONTIN 31134/2 ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN (NRO 12021).....	84
Valtuutettu Hakanen.....	84
101 §.....	85
Esityslistan asia nro 15.....	85
KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUTAMIEHEN VALINTA.....	85
Valtuutettu Rauhamäki.....	85

25.4.2012

---

89 §

Esityslistan asia nro 3

KYSELYTUNTI

Kysymys 22

Valtuutettu Karhuvaara

Arvoisa rouva puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Tämä kysymys koskee sitä, että Helsingin kaupunki on iso rakennuttaja sekä kiinteistö- ja asuntovarallisuuden omistaja. Asuntojen hallintamuodosta riippumatta on kaupunki toimijana vastuussa rakentamisen ajan valvonnassa työn lopputarkastuksista, takuukorjauksien tarkastuksista sekä korjausrakentamisesta. Eri puolilla olevien asuntoyhtiöiden isännöintitoiminnan vastuulla on muun muassa takuuajan vakuuksien, urakoitsijasopimusten ja taloyhtiöiden varojen asianmukainen hoito. Tietooni on kuitenkin tullut, että muun muassa takuuajan vakuuksia on luovutettu rakennusyhtiöille kesken takuuajan ja vaikka lopputarkastuksessa listatut virheet tai puutteet ovat vielä olleet korjaamatta. Näin on toimittu muun muassa Helsinki 99 -alueella olevan asumisoikeustalon ja sen rakentaneen Lujatalo Oy:n kohdalla.

Kysynkin, miten isännöitsijäyhtiöt kilpailutetaan, miten niiden toimintaa ja kaupungin asuinomaisuuden hoitoa sekä taloudenpitoa valvotaan?

Kiitos.

Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä valtuusto.

Asuin- ja muiden kiinteistöjen isännöinnissä on kysymys merkittävän varallisuusmassan hoitamisesta, joten isännöintiin ja sen hoitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota, kuten kysymyksessäkin todettiin. kaupunkikonserniin kuuluvien asuinkiinteistöjen hoidon ja taloudenpidon valvonta on ensi kädessä niitä hallinnoivien yhtiöiden hallitusten vastuulla, ja hallitukset puolestaan ovat tilivelvollisia omistajalleen yhtiöko-

25.4.2012

---

kouksessa. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden toimintaa ohjaavat ja valvovat kaupunginhallituksen konsernijaosto ja kaupungin johto kaupunginvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti.

Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto tuottaa rakennuttamansa vuokraohteet Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle. Helsingin kaupungin asunnot Oy:lla on omat tytäryhtiönsä, entiset alueelliset kiinteistöyhtiöt ja niihin perustuva isännöintiorganisaatio. Rakennuttamansa asumisoikeusasunnot taas asuntotuotantotoimisto tuottaa Helsingin asumisoikeus Oy:lle. Helsingin asumisoikeus Oy ostaa isännöinnin ulkopuoliselta isännöintitoimistolta. Omistusasuntokohteita varten perustetaan asunto-osakeyhtiöitä, jotka ovat kohteen valmistumisen jälkeen yhtiönä itsenäisiä eivätkä kuulu kaupunkikonserniin. Asuntotuotantotoimiston kautta valitaan vain asunto-osakeyhtiöiden isännöitsijät. Isännöinti kilpailutetaan, ja valinnassa otetaan huomioon isännöintitoimiston referenssit ja osaaminen nimenomaan uusien asunto-osakeyhtiöiden isännöinnissä.

Tässä kysymyksessä tarkoitettu asumisoikeuskohteen vakuuden palauttaminen ei kuitenkaan ole liittynyt millään tavalla Helsingin asumisoikeus Oy:n, isännöinnin tai isännöintitoimiston toimintaa vaan rakennuttajan ja rakentajan väliseen rakennuttamisprosessiin. Rakennuttaja oli tässä palauttanut rakentajan antaman vakuuden, kun oli katsonut kohteen niin valmiiksi, ettei vakuuksien pitäminen enää ollut tarpeen. Kun tämän jälkeen oli ilmennyt vielä joitakin vähäisiä korjausta vaativia asioita, asuntotuotantotoimisto oli niiden tekemisestä sopinut urakoitsijan kanssa, ja urakoitsija oli myös sitoutunut työt tekemään vakuuden palauttamisesta huolimatta. Vakuuden luovuttaminen ei näin ole heikentänyt asukkaiden asemaa. Kiistanalaiseksi on tässä kohteessa osoittautunut yhden huoneiston asukkaana lisätyönä tilaaman laminaattiasennuksen laatu. Rakentaja on siinä antanut asukkaalle hyvitystarjouksen sovinnollisen ratkaisun saavuttamiseksi.

Valtuutettu Karhuvaara

Kiitos apulaiskaupunginjohtajalle ja kiitos puheenvuorosta.

Uskon, että tässä laminaattiasianssa varmaan saavutetaan ihan sinälleen hyvä tulos, mutta suhtaudun edelleenkin hieman epäilevästi siihen, että mikä on näiden lopputarkastusten todellinen tarkoitus ja miten se vähäinen rakentamisen keskeneräisyys esimerkiksi vielä määritellään. Toisaalta, kun isännöintitoiminta muuttuu ja on lainsäädännön mukaan muututtavakin entistä ammatillisemmaksi, niin myös kulut muotoutuvat eri lailla erilaisilla toimijoilla kuukausittaisista könttäsum-

25.4.2012

---

mista erillisiin työtehtävälisiin. Kysyisinkin vielä lisäksi, että miten suuret ovat kaupungin omistuksessa olevien asuntojen ja asunto-osakeyhtiöiden isännöintikulut ihan niiden yleisistä käyttökuluista?

Valtuutettu Koskinen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Valtuutettu Arja Karhuvaara on tehnyt hyvän ja aiheellisen kysymyksen. Olen itse ottanut saman tapauksen esille ATT:n johtokunnassa. Kyseessä on vuonna 2007 valmistunut rakennus, jonka takuu-aika on päättynyt lokakuussa 2009. Takuuajan vakuus on palautettu urakoitsijalle, vaikka takuuajan korjauksia on vieläkin tekemättä. Minun käsittääkseni siellä on tekemättä pihan kivitöitä ja sitten ainakin yhden asunnon parketti. On aika kohtuutonta odottaa takuutöiden korjausta viidettä vuotta. Minusta rakennuttajana tässä on toiminut Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimikunta. ATT:lla vaikuttaa muutenkin olevan periaatteena, että se laskuttaa suunnittelijoiden ja urakoitsijan virheet asuntojen omistajilta tai vuokralaisilta. Äärimmäisen harvoin virheet on veloitettu niiden aiheuttajilta. Monopoliasemassa ATT voi tehdä ylihintaisia rakennuttajasopimuksia, kun kaupungin yhtiöt on veloitettu tilaamaan rakennuttamistehtävät ATT:lta. Täten rakennus- ja suunnitteluvirheiden maksatukset voidaan hoitaa ylisuuresta rakennuttamispalkkiosta tai tarvittaessa asuntorahastosta.

ATT:n tuotannosta voi samalla todeta, että ensi vuonna on suunniteltu käynnistyvän 858 asunnon rakentaminen ja 420 asunnon peruskorjaus. Tuntuu, että siinä 60 henkilön organisaatioille ei ole ainakaan liikaa töitä. MA-ohjelman tavoitteet ovat kaksinkertaiset.

Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Karhuvaaran kysymykseen yhä toistan, että tässä kysymyksen kohteena olevassa tapauksessa kyse ei ole isännöinnin vaan rakennuttamisprosessin sisällä olevista takuukorjauksista, jotka kuten todettiin ainakin esimerkkitapauksessa ovat hoitumassa kuntoon. Isännöinti yleisesti, olematta tarkoilla, kilpailutetaan meidän asunto-osakeyhtiöissä ja myös Helsingin asumisoikeus Oy:ssä, ja se on muutamia senttejä tuosta kuukausittaisesta hoitovastikkeesta.

25.4.2012

Asuntotuotantotoimikunnan varapuheenjohtaja Koskinen kiinnitti huomiota varmaan tähdellisiin asioihin, jotka sitten asuntotuotantotoimikunnan tulevassa työssä otetaan huomioon.

Valtuutettu Vikstedt

Arvoisa puheenjohtaja.

Aihe sinänsä on mielestäni tärkeä keskusteleva, mutta sen sijaan tässä on yksittäinen tapaus, ja pitäisi jo jotenkin enempi yleisemmällä tasolla keskustella, että miten tuo proseduri menee. Onko se kohtuullista ja missä järjestyksessä rahaa tai vakuudet siirretään niiden omistajalle ja niin poispäin. Ilmeisesti tämä on tällainen tapaus, missä muutama kohta ei ole mennyt niin kuin on pitänyt, ja nykyisten sääntöjen mukaan voitaisiin mieluummin keskustella siitä, että pitääkö niitä sääntöjä muuttaa. Rakentamisessa on hyvinkin paljon sellaisia asioita, mitä pitäisi muuttaa ja tehdä toisella tavalla, mutta niin kauan, kun niitä tehdään pelkästään markkinaehtoisesti, niitä ei täältä kaupunginvaltuustosta pystytä muuttamaan.

Ei muuta. Kiitos.

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Valtuutettu Koskinen omassa puheenvuorossaan tuli tämän kysymyksen ulkopuolellekin ja arvioi aika kriittisin sanoin asuntotuotantotoimiston toimintaa. Olemme samassa asuntotuotantotoimikunnassa, minä puheenjohtajana ja Koskinen varapuheenjohtajana. Sen verran paksuja olivat nuo heitot, että ne vaativat kyllä vähän tarkempaa tarkastelua, mutta tämä ei ole ehkä juuri se oikea hetki, kun tämä kysymyskään ei suoraan siihen liittynyt. Kysymys esimerkiksi henkilökunnan määrästä ja asuntotuotantotavoitteiden toteutumisesta on sellainen, niin kuin Koskinen hyvin tietää, joka liittyy voimakkaasti siihen, että miten paljon tontteja on saatavilla, ja asuntotuotantotoimiston henkilökunnan määrä tietysti vaihtelee sen mukaan, miten paljon hankkeita meillä on käynnissä ja niin edespäin. Tähän täytyy palata jälkeinpäin. Jos tällaisia heittoa kaupungin omasta toiminnasta tulee, syntyy epäilyksiä, jotka saattavat vaikeuttaa kaupungin oman rakennustoiminnan toimintaa tai rakennuttamistoiminnan ajamista, joten nämä pitää purkaa minun mielestäni ihan kunnolla ja avoimesti. Asuntotuotantotoimiston ja -

25.4.2012

---

toimikunnan työssä ei ole minun mielestäni mitään salattavaa eikä epäilyttävää.

Valtuutettu Luukkainen

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Koskinen otti omassa puheenvuorossaan esille tämän ATT:n monopoliroolin tässä rakennuttamistoiminnassa. Ilman muuta-
han on selvää, että veronmaksajan etu on se, että ainakin rakennutta-
jakonsultointitoiminta pitäisi kilpailuttaa ainakin peruskorjaustoiminnas-
sa, jotta saadaan katsottua, millä kustannuksilla muut tätä samaa toi-
mintaa tekisivät ja millä laatutasolla muut sen saman toiminnan tekisi-
vät. Aina täytyy olla vertailuvaihtoehtoja, ja se on ehdottomasti veron-
maksajien etu.

Kiitos.

90 §

Esityslistan asia nro 4

SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMEN APULAISKAUPUNGINJOHTAJAN VIRKAAN OTTAMINEN

Valtuutettu Valpas

Hyvät valtuutetut.

Niin kuin olette huomanneet, niin olen tehnyt tähän päätösehdotukseen
vastaehdotuksen. Luen sen ehdotuksen ja sitten vähän perustelen.
Ehdotus itsessään kuuluu näin, että "Kaupunginvaltuusto päättäne jät-
tää sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajan vaalin vuo-
den 2012 kunnallisvaaleissa valittavan valtuuston toimitettavaksi". Mei-
dän ryhmämmehän teki kaupunginhallituksessa tästä samansisältöisen
vastaehdotuksen, mutta se ei saanut kannatusta. Käytännössähän
nämä meidän apulaiskaupunginjohtajiemme virat ovat poliittisia virkoja,
ja perussuomalaiset ovat niitä aina vastustaneet. Nyt tässäkin tapauk-
sessa tätä virkaa täytettäessä sosiaalidemokraatit vetoavat siihen, että

25.4.2012

---

heidän ns. mandaattinsa on kesken, ja vihreät taas sitten vetoavat siihen, että se kuuluisi heille tämän vaalituloksen perusteella. Tämä on tietysti sikäli vähän erikoinen tilanne, että meille ovat muutamat ryhmät ilmoittaneet, että he kyllä vähän ovat sitä mieltä, että tästä systeemistä pitäisi luopua, mutta sitten eivät kuitenkaan kannattaneet kaupunginhallituksessa tätä meidän ehdotusta. Tässä olisi ajatuksena se, että tämä valinta lykättäisiin ensi vuoteen, ja kun seuraava valtuusto aloittaa, niin se tekee sitten käytännössä myös päätökset siitä, että tällaisista poliittisin perustein tehtävistä virkaannimityksistä luovuttaisiin.

Kiitos.

Valtuutettu Bergholm

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Sosiaalidemokraattinen ryhmä esittää kansliapäällikkö Ritva Viljasta valittavaksi sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajaksi. Ritva Viljanen on koulutukseltaan oikeustieteen kandidaatti ja valtiotieteen maisteri. Hänellä on 20 vuoden kokemus julkishallinnon vaativista johtamistehtävistä. Sisäasiainministeriön kansliapäällikkönä hänellä on vastuullaan 15 000 työntekijän organisaatio ja 1,1 miljardin euron budjetti. Henkilöstöjohtajana Ritva Viljanen on ansioitunut. Sisäasiainministeriön työhyvinvoinnin tulos oli vuonna 2011 koko valtioneuvoston paras. Hänen aloittaessaan kansliapäällikkönä tämä tulos oli alle valtionhallinnon keskiarvon.

Hän on toteuttanut mittavia uudistus- ja muutosprosesseja päättäväisesti ja taitavasti yhteistyössä henkilöstön kanssa. Sisäasiainministeriö oli vuoteen 2008 saakka kunta- ja aluehallinnosta vastaava ministeriö. Ritva Viljanen tuntee kunta-asiat tämänkin vuoksi erinomaisesti. Hänellä oli vastuualueeseensa liittyen tärkeä ja rakentava rooli, kun valtioneuvosto teki vuonna 2008 päätöksen Sipoon osien liittämisestä Helsinkiin. Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelutyöryhmän puheenjohtajana Ritva Viljanen on keskeisesti vaikuttanut siihen, että syrjäytymisen vastainen toiminta ymmärretään tärkeäksi osaksi yhteistä turvallisuuttamme. Tässä yhteydessä Viljanen on ollut tiiviissä ja monipuolisessa yhteistyössä sivistystoimen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Helsingin nuorisotoimi sekä monet kulttuuri- ja liikuntatoimen hankkeet ovat olleet niin ikään hänen yhteistyökumppaneitaan tässä toiminnassa.

Suomen Kulttuurirahaston hallintoneuvoston jäsenenä hän on toiminut muun muassa Kulttuurirahaston kuvataiteiden, musiikin ja kirjallisuuden

25.4.2012

---

toimikuntien puheenjohtajana. Helsingin johtajistossa tarvitaan monipuolista kokemusta ja osaamista. Ritva Viljanen täydentää erinomaisesti johtajiston koostumusta, jossa on runsaasti tärkeätä ja tarpeellista kokemusta Helsingin kunnallispolitiikasta, mutta vähemmän esimies- ja johtamiskokemusta vaativista muun julkishallinnon tehtävistä.

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät kaupunginvaltuutetut.

Sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajan virkaa hakeneet vihreiden ja sosiaalidemokraattien kärkiehdokkaat ovat molemmat puolueidensa ehdotonta kärkikaartia. Tuija Brax toimii sekä kansanedustaja että kaupunginvaltuutettuna ja on toiminut oikeusministerinä sekä puolueen puheenjohtajana. Hän on poliitikkona ehdotonta vihreiden kärkikaartia. Ritva Viljanen toimii sisäasiainministeriön kansliapäällikkönä ja on toiminut muun muassa valtiovarainministeriön hallintotarkastajana ja ylitarkastajana sekä projektipäällikkönä oikeusministeriön lainsäädäntöneuvoksena, edelleen sisäasianministeriön hallitusneuvoksena sekä aluehallintoyksikön päällikkönä ja vielä Väestörekisterikeskuksen ylijohtajana.

Keskeisimmät ehdokkaamme ovat siten korkean tason poliitikko ja korkean tason virkamies. Kun ajattelemme kaupunginjohtajien ryhmää, on hyvä kysyä, kumpi näistä ehdokkaista täydentäisi paremmin kokonaisuutta. Itseeni on tehnyt suuren vaikutuksen Ritva Viljanen. Hän on tehnyt upean uran virkamiehenä. Hänellä on vakuuttava työura, 20 vuoden johtajakokemus ja merkittävät tulokset suurten organisaatioiden työhyvinvoinnin edistämisestä. Esimerkiksi sisäasiainministeriön työhyvinvoinnin tulos oli vuonna 2011 valtioneuvoston paras, ja Väestörekisterikeskus valittiin hänen kaudelleen Suomen toiseksi parhaaksi työpaikaksi, ja työhyvinvoinnin tulos kohosi merkittävästi hänen johtokaudellaan.

Kristillisdemokraatit on pieni puolue Suomessa. Siksi kannaltamme on harvinainen tilanne, kun johdossamme olevan ministeriön kansliapäällikkö on hakijana. Saamani lausunnot olivat erittäin positiivisia. Haastattelumme vahvisti sitä positiivista kuvaa, joka minulle oli syntynyt. erityisesti ihailen sitä, miten 20 vuotta huippujohtajana toiminut henkilö on säilyttänyt käytännölläheisyytensä ja tarkastelee asioita tavallisen ihmisen näkökulmasta. Olin vakuuttunut esimerkiksi siitä, miten segregation torjunta on hänelle aito sydämen asia. Kun tähän yhdistetään hyvän johtajan ominaisuudet, uskon, että toivottua jälkeäkin tulee.

25.4.2012

Arvoisa puheenjohtaja.

Mielestäni Ritva Viljanen on sosiaalidemokraatti isolla sydämellä. Uskon, että hänen valintansa olisi kaupungillemme hyväksi. Siksi kannatan häntä tässä vaalissa.

Kiitos.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

Kuten tässä jo kuulimme, vihreä ryhmä esittää kansanedustaja Tuija Braxia sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajaksi. Esitämme pitkän linjan helsinkiläistä luottamushenkilöä ja ammattitaitoista johtajaa tähän vaativaan tehtävään.

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajalta, kuten kaikilta meidän apulaiskaupunginjohtajilta, vaaditaan pätevyyttä ja osaamista alalta, kunta-alan ja Helsingin tuntemusta, johtamiskokemusta ja poliittista edustavuutta, jotta valtuuston tahto toteutuisi kaupungin päätöksissä. Tätä kaikkea Tuijalta löytyy. Tuija Braxilla on vuosien kokemus koulutuspolitiikasta sekä kaupungin että valtion tasolla. Tuija on muun muassa ollut 4 vuotta jäsenenä sivistyspoliittisessa ministerityöryhmässä. Lisäksi Tuijalla on erittäin laaja-alainen kokemus muun muassa liikunta-alalta, joka myös kuuluu rooteliin. Tuija Braxin koulutus on oikeustieteiden kandidaatti, joka koulutusmuotona on varmasti yksi parhaista apulaiskaupunginjohtajan tehtävään, jossa on paljon juridisia kysymyksiä. Tuija Braxia parempaa kunta-alan ja Helsingin tuntijaa ei oikein voi olla. Tuija Brax on ollut valtuuston jäsen vuodesta -93 aina tähän nykyhetkeen asti yhden valtuustokauden taukoa lukuun ottamatta. Lisäksi hän on ollut myös kaupunginhallituksen jäsen. Tuija Braxilla on ollut muun muassa aktiivinen rooli, kun kaupungissamme on kehitetty positiivisen diskriminaation välineitä koulujen tasapainoisen hyvinvoinnin kehittämiseen. Johtamiskokemusta Tuijalta löytyy muun muassa neljän vuoden ajalta ministerinä.

Apulaiskaupunginjohtajien tulisi edustaa valtuuston voimasuhteita eli äänestäjien tahtoa. Meillä on erinomaisia kokemuksia apulaiskaupunginjohtajista, jotka on valittu Helsingin kaupungin sisältä, kuten viimeksi valittu Laura Rätty. Näen, että apulaiskaupunginjohtajat ovat linkki kaupungin suuren virkamieskoneiston ja luottamusmiespäätöksenteon välillä, ja sen takia on oleellisen tärkeää, että tämä linkki tuntee molemmat puolet. Sitä Tuija Brax erinomaisesti tekisi.

25.4.2012

Valtuutettu Kanerva

Arvoisa puheenjohtaja.

20 vuotta sitten tulin Tuija Braxin kanssa tähän samaan valtuustoon, jossa hän on ollut melkein koko tämän poikkeuksen ajan. Kun nyt ryhmäpäätökset alkavat kiteytyä, niin hyvät valtuutetut, onkohan se ihan oikein, että mitätöimme henkilön 20 vuoden valtuustokokemuksen oikeastaan pelkästään kokoomuksen itsekkäiden pyyteiden vuoksi saada kansliapäällikön paikka, jonka he viime kierroksella menettivät, kun Halonen ei valinnut tätä ? . Tästähän tässä on kyse. Kannatan Valppaan esitystä, että asia jätetään mietintään.

Valtuutettu Kolbe

Puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

En kannata asian palauttamista tässä vaiheessa. Kunnallispolitiikkahan on sellainen asia, että se on luonteeltaan kohtalaisen konservatiivista, ja tällaiset valintatilanteet meillä oikeastaan nivottiin nykymalliinsa jo vuoden 1919 kunnallisuudistuksen myötä. Silloin tuotettiin tämä suomalaiseseen poliittiseen kulttuuriin kuuluva aika kiinnostava järjestelmä siten, että kaupungin korkeimmat virkamiehet ovat poliittisten ryhmien edustajia. Eri aikoina on sekalaisen sortin populismia ollut ilmassa, ja tavallaan tämän perinteen voima on haluttu kiistää, mutta 90 vuotta tätä todellisuutta on osoittanut, että parempaakaan järjestelmää ei ole voitu aikaansaada. Syy on yksinkertaisesti se, että Helsinki on niin iso kaupunki, että tämän kaupungin johtaminen vaatii a) poliittisten ryhmien luottamusta, b) kykyä neuvotteluun ja c) yleensä kaupungissa korkeisiin virkoihin nouseaan siltä jalustalta, jonka kokemus kunnallispolitiikasta on antanut.

Tämä on se momentti, joka vaikuttaa siihen, että meidän ryhmämme on asettunut tässä tilanteessa Tuija Braxin kannalle. Kun Suomessa valitaan korkeita virkamiehiä, puhutaan yleensä taidosta, kyvystä ja koetellusta kansalaiskunnosta. Pitää siis olla monipuolisesti sopiva ja mieluiten myös pätevä. Tuija Braxissa näkyvät nämä ominaisuudet. Hänen suurin valttinsa tässä kisassa on se, että hän tuntee Helsingin. Hän on Helsingissä opiskellut, asunut, järjestänyt perhe-elämänsä, maailmansa ja poliittisen toimintansa. Helsinki on hänelle tuttu, ja hän tekee ja on tehnyt tätä poliittista työtä, olen seurannut hänen karriäriään 80-luvun opiskeluaajoista alkaen. Erittäin suurta empatiaa ja laaja-

25.4.2012

---

alaisuutta käyttäen yhdistettynä juridiseen osaamiseen ja siihen kuuluvaan jos saan käyttää sanaa näpsäkkyyteen.

Tuija Brax on siis mitä mainioin helsinkiläinen poliitikko, osaava ja taitava, ja siksi mielestämme hänen osaamisensa vastaa nyt haettavissa olevan tehtävän monia ulottuvuuksia. Tunnumme hänet kulttuurin ja erityisesti urheilun harrastajana. Molempia tarvitaan. Henkilöstöjohtaminen ja myös näkyminen ulospäin on erittäin olennainen osa työn luonnetta. Kulttuuritoimen apulaiskaupunginjohtaja on erittäin näkyvä virka sekä mediassa että monilla kansalais- ja kulttuuritoimen kentillä. Me arvelemme, että Tuija Brax selviää tästä tehtävästä mainiosti. Tilanne on tietysti hankala. Toinenkin ehdokas on tavattoman pätevä, valtionhallinnon kautta saanut tätä taitoa, kykyä ja koeteltua kansalaiskuntoa, mutta kun maassa on kaksi pätevää naista, niin juuri tämä Helsinki-dimensio, Helsinki-osaaminen kallistaa vaa'an vahvasti Tuija Braxin puolelle. Ryhmämme siis tukee häntä apulaiskaupunginjohtajaksi.

Kiitos.

Valtuutettu Ojala

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä haastattelu kansanedustaja Tuija Braxia ja kansliapäällikkö Ritva Viljasta, ja täytyy sanoa, että haastattelun perusteella on hyvin helppo todeta, että molemmat ovat erittäin hyviä ja päteviä hakijoita. Tässä mielessä kumpi tahansa tulisi selviämään apulaiskaupunginjohtajan tehtävistä. Kuitenkin, kun vain yksi voidaan valita, punnittuamme asiaa yhdessä ryhmässä päädyimme siihen, että Ritva Viljasella on tähän tehtävään vahvemmat näytöt. Hänellä on erittäin vahva johtajakokemus ja hän on onnistunut henkilöstöhallinnossa sisäasiainministeriössä saavuttamaan niin hyvät tulokset. Tässä apulaiskaupunginjohtajan tehtävässä, jossa sektori on varsin laaja opetustoimesta ja sivistystoimesta liikuntatoimeen, joissa kaikissa on omat vahvat johtajansa, on erinomaisen tärkeää, että meillä on sellainen johtaja, joka saa nämä eri osat toimimaan entistä tehokkaammin helsinkiläisten hyväksi.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut, bästa fullmäktige.

25.4.2012

Olen kokenut vieraaksi sen tavan, jolla ensin kaupunginjohtajan ja nyt apulaiskaupunginjohtajan valintaa on valmisteltu ja jolla siitä on käyty julkisuudessa keskustelua. Kyse on tärkeästä virasta, jossa voi vaikuttaa paljon, mutta kaupungin johtajien ei pitäisi olla minkään puolueiden läänityksiä. Helsinkiläisten tarpeiden, asukkaiden mielipiteiden ja valtuuston päätösten pitäisi ohjata virkamiesvalmistelua eikä päinvastoin. Sivumennen sanoen johtajien palkkakin voisi olla kyllä vähän kohtuullisempi. Apulaiskaupunginjohtajan valinnassa osaamisella, kokemuksella ja yhteiskunnallisilla näkemyksillä on tietysti merkitystä.

SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmässä me kuulimme molempia ehdokkaita. Meidän kysymyksemme koskivat erityisesti lähikoulujen turvaamista, koulujen eriytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisemistä, henkilöstön riittävyttä, henkilöstön palkkauksen parantamista sekä asukkaiden ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia. Esimerkiksi opetusvirastossa nyt parhaillaan tekeillä oleva määräaikaisten opettajien palkkojen leikkaaminen kesäajalta on asia, jollaisen ei pitäisi kuulua Helsingin kaupungin henkilöstöpolitiikkaan eikä tietenkään myöskään tapaan, jolla Helsinki suhtautuu koulutukseen ja työntekijöihin.

Täällä on jo todettu, että molemmat ehdokkaat ovat päteviä, kokemukseltaan tosin aika erilaisia. SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmässä me päädyimme tänään siihen, että kannatamme Ritva Viljasen valintaa. Toivon, että uusi apulaiskaupunginjohtaja tulee toimimaan sen hyväksi, että Helsingissä lopetettaisiin opetus- ja muiden peruspalvelujen alibudjetointi, että täällä pidettäisiin huolta siitä, että palvelut ovat hyviä ja saatavilla tasavertaisesti kaikissa osissa kaupunkia, että täällä toimittaisiin työllisyyden ja työntekijöiden hyvinvoinnin lisäämiseksi ja että meillä olisi sellainen kaupunki, joka kunnostautuu eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Kiitos.

Valtuutettu Rauhamäki

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

En kannata asian palauttamista. Valtuustoryhmämme haastattelu kaksi viikkoa sitten molemmat ehdokkaat, ja tulimme jo silloin erittäin vakuuttuneiksi siitä, että meillä on kaksi hyvää, pätevää ja osaavaa kandidaattia tavoittelemassa apulaiskaupunginjohtajan virkaa. Valinta oli ryhmällemme erittäin vaikea, mutta keskustelun jälkeen tänään valtuustoryhmämme teki kokouksessaan päätöksen tukea sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajan tehtävään Ritva Viljasta. Päädyimme

25.4.2012

---

tähän kantaan, sillä Viljasella on laajaa ja pitkäaikaista johtajakokemusta, näyttöä esimiestyöstä sekä laaja valtionhallinnon tuntemus ja kuntaosaaminen.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Ryhmämme on useaan otteeseen jo pitkän ajan puhunut siitä, että tämä apulaiskaupunginjohtajan valintamenettely on epäselvä, ja haluan kommentoida tässä tätä perussuomalaisen palautusehdotusta. Emme ole kannattamassa sitä sen takia, että siinä puhutaan, että siirretään apulaiskaupunginjohtajan vaali kunnallisvaalien jälkeen pidettäväksi. Me tarvitsemme tälläkin hetkellä apulaiskaupunginjohtajaa. Lisäksi se ei auttaisi tämän systeemin korjaamista, että yksi apulaiskaupunginjohtaja valitaan vaalien jälkeen 7 vuodeksi. Me olemme saaneet tätä paremmaksi sillä, että näistä on tullut määräaikaisia, mutta edelleen on aivan selvää, että meidän täytyisi siirtyä pormestarimalliin, jossa kaupungin johtajistossa on pormestari ja apulaispormestareja, jotka ovat luottamushenkilöitä 4 vuoden ajan, ja jolloin äänestäjän äänestäessä valtuustoon jotain ryhmää tämä äänestystulos vaikuttaa siihen, ketkä ovat kaupunginjohtajia.

Kun ulkomailla me selitämme vaikka pohjoismaisille kollegoille tätä suomalaista systeemiä, he ihmettelevät todella paljon sitä, että me luottamushenkilöt, jotka oman työmme ohessa olemme ainoita, jotka täällä avoimesti ovat poliittisia, ja vaikka me tiedämme tässä salissa, että apulaiskaupunginjohtajat valitaan poliittisesti - mekin olemme sitä mieltä, että näin tehdään - niin se ei ulospäin selitä sitä, että nämä ylimmät valitaan poliittisesti, vaikka nekin ovat juridisesti virkamiehiä, mutta muita ei. Se on vain epäselvää, ja sen takia haluamme tähän muutosta.

Seuraavan keskustelun aihe täällä valtuustossa on demokratiohjelma, ja osana tätä demokratiohjelmaa kaupunginhallitus päätti meidän esityksestämme yksimielisesti, että tätä kaupungin johtamisjärjestelmää selvitetään ja siitä tulee meille selvitys syksyllä. Ainakin meidän ryhmämme ensi kauden valtuustostrategian keskeinen tavoite on uudistaa tämä systeemi demokraattiseksi ja läpinäkyväksi.

Valtuutettu Helistö

Niin kauan, kun Suomessa ja Helsingissä ei ole siirrytty länsimaiseen systeemiin kaupungin johdon valinnassa – tarkoitan länsimaisella sys-

25.4.2012

---

teemillä siis sitä, että kunnallisvaaleilla valitaan valtuusto ja kaupungin johto – niin kauan meidän on tultava toimeen nykyisen en sanoisi demokraattisen vaan byrokraattisen järjestelmän kanssa. Olen hyvin huolissani tällä hetkellä kunnallisen demokratian toteutumisesta Helsingissä. Vihreät ovat Helsingin toiseksi suurin poliittinen ryhmä, mutta meillä on ollut niin sanotusti aliedustus kaupunginjohtajistossa jo aika pitkään. Sen te tiedätte kaikki. Pelkään, että tänään tässä valtuustosalissa demokratian kasvoja vasten ollaan heittämässä jos ei nyt märkää rättiä niin jotain sellaista, mitä helsinkiläistä on varmasti vaikea ymmärtää.

Ymmärrän, että poliittiset ryhmät tekevät ryhmäpäätöksiä, vaikka itse en haluaisi kuulua sellaiseen poliittiseen ryhmään, jossa ryhmä päättää, mitä mieltä minä saan olla. Sen takia olen vihreiden valtuutettu. Toivon, että Helsingin valtuustosta löytyy itsenäisiä kaupunkilaisten edustajia, jotka ymmärtävät, että nykyisen kaltainen demokratia toimii vain siten, että meidän virkamieskuntamme ja luottamushenkilökuntamme välillä on kaupunginjohtajisto, joka ymmärtää kaupungin poliittisen tasapainon. Halveksin sellaista kaupunginvaltuustoa, joka ei välitä demokratiasta.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen klo 19.14–19.34 väliseksi ajaksi.

91 §

Esityslistan asia nro 5

LÄHETEKESKUSTELU KAUPUKILAISTEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUKSIA JA DEMOKRATIAN VAHVISTAMISTA KOSKEVASTA HANKKEESTA

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa valtuuston puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Lähetekeskustelun aluksi ihan muutama sana siitä, että miten hanke on edennyt ja mikä sen keskeinen sisältö näin valmistelun kannalta on. Lähtökohtanaan on demokratiaryhmän työ, joka ajoittui viime vuodelle, huhtikuun alusta lokakuun loppuun, ja sen taustatyön taustallahan oli valtuustokauden strategiaohjelma ja siinä määritellyt klausuulit, joista demokratiaryhmän työ lähti liikkeelle. Liitteenä on myös loppuraportti

25.4.2012

---

demokratiaryhmältä, ja tätä loppuraporttia kaupunginhallitus on käsitellyt 9. tammikuuta ja pyytänyt lauta- ja johtokunnilta lausuntoja, jotka kaikki siellä ovat myös liitteenä. Samalla kaupunginhallitus sitten käynnisti jatkotyön, ja oikeastaan voisi määritellä ainakin neljä eri osa-aluetta, miten työ etenee.

Ensimmäisenä selvitysten ja suunnitelmien laatiminen alueellisen demokratian kehittämiseksi. Siinä oikeastaan kaksi osa-aluetta, toisaalta osallistuvan budjetoinnin kehittäminen ja toisaalta alueellisen osallistuminen parantaminen, ja kummassakin näissä hankkeissa etenemistie on siis se, että niistä lähdettäisiin omien kokeilujen, pilottien kautta liikkeelle.

Toisena osana on selvityksien ja suunnitelmien laatiminen suoran demokratian edistämiseksi ja kansanäänestyksen käyttöönottamiseksi, ja siinä kaupunginhallitus on jo edennyt nyt huhtikuussa siten, että on lähettänyt valtiovalle esityksen siitä, että kansanäänestyksiä voitaisiin myös kunnallisvaalien yhteydessä järjestää, mitä nykyinen lainsäädäntö ei salli.

Kolmantena osa-alueena on selvitysten ja suunnitelmien laatiminen valmistelun avoimuuden lisäämiseksi. Siinäkin on monta osa-aluetta raportissa mainittu, mutta jos lähtee tästä verkkopalvelujen kehittämisestä nimenomaan avoimuuden näkökulmasta, niin siellähän meidän kahdesta keskeisestä kärkihankkeestamme ensimmäinen on Ahjo, joka siis käytännössä tarkoittaa, että aivan lähitulevaisuudessa kaikki kaupungin päätöksentekoaikineisto on julkista. Sitähän se jo itse asiassa tänä päivänäkin on, mutta keskeistä on se, että se on myös saavutettavissa lähitulevaisuudessa niin, että se on kenen tahansa saavutettavissa, ja sitä kautta valmistelun ja päätöksenteon avoimuus lisääntyy. Tietenkin toinen kärkihanke on Helsinki Region Infoshare, tutkimusten ja tiedon avaaminen kaikille, joka sekin hankkeena etenee varsin hyvin niin, että nyt selkeästi sitten jo valtiovallekin eri toimijat ovat lähdössä haasteeseen mukaan. Siellä demokratiaryhmä esittää myös osallistumisen ja vaikuttamisen oppaan tekemistä, koulujen sähköisten palvelujen kehittämistä ja demokratiatilojen selvittämistä.

Viimeisenä näistä esiin nostamistani osa-alueista, että miten edustuksellisen demokratian toimintaedellytyksiä parannettaisiin, ja siinä oikeastaan etenemistie toisaalta kuntauudistuksen yhteydessä demokratiamallin selventäminen ja sitten se, miten poliittisen päätöksen ? viranhaltijoiden työnjakoa voitaisiin uudistaa, ja tietenkin keskeisenä tavoitteena on aina se, että valtuuston ohjausmahdollisuudet paranevat.

25.4.2012

Miten sitten jatko noin kokonaisuuksien kannalta, niin oikeastaan on kolme tietä, miten edetään. Ensimmäinen tie on se, että etenemme omin voimin, oman kehittämistyön ja omien pilottiemme kautta kehittäen omia malleja. Toinen selkeä etenemistie on tulevan valtuuston strategiavalmistelun yhteydessä, ja se nyt vähintäänkin sitten tässä kesään tultaessa alkaa valmistelumielessä kovastikin edetä, ja sitten, kun tuleva valtuusto vuosille 2013–2016 tekee omia ratkaisujaan strategian suhteen, niin siellä varmaan monia näitä nytkin tässä loppuraportissa mainittuja asioita viedään aimo askelin eteenpäin. Sitten kolmantena asiana, kuten mainittu, kuntarakennemuutos. Se väistämättä suo mahdollisuuden miettiä demokratian uusia malleja ja ennen kaikkea sitä, miten Helsinki voisi toimia avoimen tiedon ja uusien demokratiamallien ei pelkästään kansallisena edelläkävijänä vaan myös kansainvälisenä suunnannäyttäjänä.

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tässä lähetteeksi keskusteluun.

Valtuuston I varapuheenjohtaja Bogomoloff

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Demokratiaryhmä teki työnsä nopeassa tahdissa. Tulosta ei silti voi pitää mitenkään hosuen syntyneenä, päinvastoin. On kuitenkin vaikea korjata sellaista, joka ei ole oikeasti rikki, sillä Suomessa sen enempää kuin Helsingissäkään ei vallitse demokratiavajetta, ellei sellaiseksi laskea sitä, että jokainen valtuutettu edustaa tilastollisesti täällä noin 7 000 asukasta, kun Suomen pienimmissä kunnissa suhdeluku voi olla pienempi kuin 1:100. Oman asiansa muodosti se, ettei ryhmän kokoonpano ollut parlamentaarisesti edustava. Tätä onkin syytä kummeksua semminkin, kun kyseessä oli juuri demokratian laajentamiseen ja syventämiseen liittyvä tehtävä.

Isossa kuvassa ihmisten aktivismi syntyy yleensä tarpeesta vastustaa jotakin. Milloin kyseessä on yömaja, milloin liikennejärjestelyt tai jotakin muuta vastaavaa. Näiden asioiden kytkentä demokratian laajentamiseen on kyseenalainen. Kuitenkin kannanottoja perustellaan kansan tahdolla, vaikka kyseessä on paikallinen joukko, kaupungin mittakaavassa mikroskooppinen vähemmistö, joka kuitenkin samalla muodostaa paikallisen enemmistön. Missään demokraattisessa järjestelmässä vähemmistön kanta ei saa eikä voi muodostua päätökseksi. Sen sisältöön se kuitenkin voi vaikuttaa, sillä parhaat tulokset saavutetaan aina

25.4.2012

---

yhteistyöllä. Olennaista on oikean osallistumisen mahdollisuus, mihin uudet viestintäkanavat antavat aina vaan paremmat mahdollisuudet.

Kommentoin seuraavasti lyhyesti joitakin ryhmän toimenpide-ehdotuksia. Osallistumisen parantamista yleisesti ja budjetoinnissa erikseen kannattaa kokeilla alueellisesti toteutettavien projektien kautta niin kuin nyt on esitetty. Kansanäänestys taas on ollut puheenaiheena jo vuosikymmeniä ja onkin käytössä monissa Euroopan maissa. Sen järjestämiselle ei ole olemassa mitään esteitä nytkään, vaikka Helsingissä ei olekaan aikaisempaa kokemusta asiasta. Euroopassa sitovaa kansanäänestystä ei juurikaan käytetä Sveitsin ulkopuolella. Ongelmaksi muodostuu äänestyksen kohteena olevan kysymyksen asettelu, vaihtoehtojen ehdoton dikotomia ja erityisesti äänestysaktiivisuuden myöhemmin toimenpiteille antama poliittinen legitimitetti.

Sitten toiseen asiaan. Toimenpideluettelon kohteet 4 ja 5 käsittelevät oikeutetusti valmistelua, vuorovaikutusta sekä osallistumista ja vaikuttamista. Pidämme oikeana, että vuorovaikutus- ja palautepalveluja kehitetään edelleen helppokäyttöisemmiksi ja että osallistumisviestintää parannetaan. Tätä varten on parannettava erityisesti ohjeistusta ja neuvontaa niin, että kansalaiset helposti löytävät valmisteltavien asioiden tiedot yhdestä ja samasta paikasta, digitaalisesta yhdestä luukusta. Asioiden valmistelun etenemistä kuvaava graafi eli tiekartta aikatauluineen kyseisen asian kulusta koneistossa olisi tarpeellinen.

Edustuksellisen demokratian syventäminen ei ole päättäjistä vaan äänestäjistä kiinni. Korkea äänestysprosentti antaa parhaat takeet demokratian toteutumiselle, mutta äänestämättä jättäminen on yleensä kannanotto sekin. Äänestämättä jättäviä on 3 pääluokkaa: niitä jotka eivät välitä, niitä jotka eivät halua ja niitä jotka eivät näe perusteltua tarvetta. Kaikki eivät suinkaan kuulu tyytymättömien luokkaan. Tämä on hyväksyttävä eikä vaadi ulkopuolisten pakkotoimenpiteitä. Toisaalta, jos politiikan agenda on mielenkiintoinen ja asiat tunnetaan hyvin, osallistuminen myös vaaleihin on varmasti houkuttavampaa. Emme kuitenkaan näe tarvetta lisätä juuri vaaleja pienvaltuustojen tai vastaavien valitsemiseksi. Emme myöskään näe mahdolliseksi sitä, että päätöksenteko tapahtuisi erilaisen poliittisen enemmistön pohjalta eri puolilla kaupunkia. Virkamiesjohdon ja poliittisen johdon välisen todellisen vallankäytön roolitusta on syytä tarkentaa, vaikka tunnustammekin, että ylimmät virkamiehet ovat poliittisinkin perustein paikoillensa valitut.

Hyvät kuulijat.

Kokoomuksen ryhmä kannattaa ohjelmassa esitettyjen toimenpiteitten asteittaista toteuttamista resurssien ja mahdollisesti muuttuvan kunnal-

25.4.2012

---

lisen toimintaympäristön antamissa raameissa. Tapahtukoot myös esitetyt pilotoinnit. Loppupäätelmänä on, että edustuksellinen demokratiamme on toimiva ja että emme tarvitse lisää vaaleja ja että emme tarvitse uutta byrokratiaa. Sen sijaan tarvitsemme kylläkin lisää osallistumismahdollisuuksia, lisää infokanavia ja lisää vuorovaikutteisuutta kaikkeen kaupungin toimintaan. Vaaleilla valitun valtuuston suvereenia asemaa ainoana varsinaisena legitiiminä päätöksentekijänä ei kuitenkaan voi eikä pidäkään voida asettaa kyseenalaiseksi.

Valtuutettu Kari

Kiitos, puheenjohtaja.

Huh huh, puhu tässä nyt sitten demokratiasta. Täytyy sanoa, että tämän demokratiahankkeen käsittely tämän edellisen kohdan jälkeen tuntuu pääasiassa aika irvokkaalta. Valtuuston enemmistö on tänään kävellyt helsinkiläisten äänestäjien yli. Vasemmistoliitto, sosiaalidemokraatit ja kokoomus käyttäytyvät kuin viimeiset kunnallisvaalit olisi pidetty 8 vuotta sitten. Sosiaalidemokraattien valta on nyt kokoomuksen ja vasemmistoliiton siunauksella maksimoitu edellisten tai seuraavien kunnallisvaalien tuloksesta välittämättä. On selvää, ettei tämä tilanne voi toistua, vaan kaupunginjohtajien toimikaudet on sidottava valtuustokausiin ja vaalitulokseen.

Apulaiskaupunginjohtajien paikat eivät voi olla vain lisäpelinappula takahuoneiden lehmänkaupoissa, eivätkä ne voi olla vain kokoomuksen koston väline. Me jäämme kyllä mielenkiinnolla nyt seuraamaan, millaisia virkanimityksiä tämän jälkeen seuraa. Veikkauksia on ollut esimerkiksi kokoomuslaisen valinta vapautuvaan sisäministeriön kansliapäällikön virkaan ja vasemmistoliiton Annika Lapintien valinta Lounais-Suomen alueen hallintoviraston pääjohtajaksi, mutta katsellaan. Aina-kin, jos jotain me olemme tänään todistettu, niin me olemme todistaneet se, että Helsingin demokratia tarvitsee uudet pelisäännöt, ja se, mitä vihreät haluavat, on antaa lisää valtaa helsinkiläisille itselleen. Nyt kaupunkilaisten mielipidettä kysytään kerran 4 vuodessa, eikä mikään velvoita valtuustoa tätäkään äänestystulosta noudattamaan. Kuntavaalien ulkopuolella kaupunkilaisten osallistuminen on tehty hankalaksi. kuntalaisaloitteet hautautuvat virastoihin, kunnalliset kansanäänestykset taas eivät ole sitovia eikä niitä koskaan käytetä.

Tällä hetkellä Helsingissä kuhisee uudenlainen kaupunkilaisaktivismi. Ravintolapäivillä, katubileillä ja kaupunkikirppiksillä kaupunkilaiset itse muokkaavat kaupunkia mieleisekseen. Usein parasta, mitä kaupunki voi tehdä, on pysyä poissa kansalaisten tieltä, mutta jos me haluamme

25.4.2012

---

kehittää demokratiaa kaupunkilaisten ehdoilla, on tehtävä myös muuta kuin olla estämättä hyvää toimintaa. Kysymys on, osaammeko me ja haluammeko me kehittää hallintoamme vastaamaan kaupunkilaisten muuttuvia tapoja olla ja vaikuttaa kaupungissa.

Kallio-liike on hyvä esimerkki siitä, etteivät asukkaat enää koe kaupunginosayhdistyksiensä edustavan itseään. Silti kaupungin hallinnon silmissä kaupunginosayhdistykset ovat asukkaiden ääni. Meidän on pystyttävä kuulemaan erilaisia toimijoita ja meidän on opittava huomioimaan lähimetsiään puolustavien kaupunkilaisten tai Vapaa Helsinki - tyyppisten verkostojen äänet päätöksenteossa. Asukasaktivismi ei ole aina nimbyilyä.

Edustuksellinen ja suora demokratia täydentävät toisiaan, eikä vallan antamista kaupunkilaisille pidä pelätä. Kunnalliset kansanäänestykset ovat olleet mahdollisia jo yli 20 vuotta. Silti Helsingissä näitä ei ole käytetty kertaakaan. Kun kaupunkilaiset äänestystä sitten kerran vaativat, on vaatimus otettava tosissaan. Pahin esimerkki tästä löytyy varmaan Turusta, jossa lähes 9 % kaikista kaupungin äänioikeutetuista teki lain mukaisen kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämisestä toriparkin rakentamisesta. Parhaillaan kokoomus ja sosiaalidemokraatit rintarinnan runnovat tätäkin hanketta läpi kaupunkilaisista tai oikeuden päätöksistä huolimatta. Tässä voisi olla paikka kiittää Helsingin kokoomusta ja sosiaalidemokraatteja siitä, että me emme kuitenkaan ole Turku, vaikka tänään pääsimmekin aika lähelle.

Demokratiassa on kyse myös kaupungista tilana. Kun kiellämme joltain ihmiseltä oikeuden näkyä tai toimia kaupungissa, käytämme valtaa kovimmillaan. Vihreät haluavat antaa hengaavan nuorien ja romanien olla kaupungissa vapaasti. Vieläkään kukaan ei ole kyennyt meille selittämään, miksi kahvilavaunun keskusta haluava yrittäjä joutuu hakemaan oikeutta mediasta sen sijaan, että voisi vain rauhassa kaupungin tuella yrittää.

Vihreät haluavat, että Helsingissä voi lorvailla, ja vihreät haluavat, että Helsingissä voi perustaa ravintoloita. Tämä edellyttää joustamista niin virastoilta kuin kaupunkilaisilta itseltään. Demokratiaryhmän raportissa mainitut demokratiatilat eivät voi tarkoittaa ainoastaan työväentaloja ja asukastaloja. Demokratiatilan pitää kattaa koko kaupunki.

Suuri kysymys kuntademokratiassa liittyy tällä hetkellä kuntauudistukseen. Vihreät ovat kannattaneet kaksitasoista mallia, jossa Helsinki, Espoo, Vantaa, Sipoo ja Kauniainen liitetään yhdeksi kunnaksi. Metropolikunnan sisällä vanhat kunnat jatkaisivat pitäjinä ja vastaisivat edelleen lähipalveluiden järjestämisestä ja detaljikaavoituksesta. Tämä

25.4.2012

---

kaksitasoinen malli estäisi liian keskittämisen. Edustuksellisen demokratian uudistus on kuitenkin tehtävä samanaikaisesti kuntauudistuksen kanssa. Me vihreät emme halua kaupunginosavaltuustoja vain, jotta voisimme väittää lisäävämmä ihmisten vaikutusmahdollisuuksia. Emme halua luoda hiekkalaatikkoja ilman todellista valtaa.

Erityisesti leikkipolitiikkaa pitää välttää niiden kohdalla, joilla valtaa on muutenkin vähän. Vihreät eivät usko siihen, että pieni nuorten eliitistä koostuva nuorisovaltuusto voi edustaa koko Helsingin nuoria. Nuorilla on yhtä paljon erilaisia näkemyksiä ja vakauksia kuin aikuisillakin. Poliitiikkaa ei pidä häivyttää helsinkiläisten nuorten päätöksenteosta. Vihreä valtuustoryhmä haluaa antaa valtaa kaikille nuorille, erityisesti niille, jotka eivät sitä tavoittele. Tämä tarkoittaa, että on uskallettava yrittää jotain uutta, ja onneksi Helsingissä on tähän ryhdyttykin.

Helsinki on virkamiesvetoinen kaupunki. Me luottamushenkilöt teemme kuntapolitiikkaa omalla vapaa-ajallamme, kun virkamiehet ovat töissä täysipäiväisesti, ja kuten me olemme moneen otteeseen huomanneet, todellinen valta on valmistelussa. Myös asukkaat on otettava mukaan palveluiden suunnitteluun, ja nyt suunnitellut asukasfoorumit ovat tähän hyvä keino. Valmistelussa olevat asiat ja kaikki virastojen tuottama tieto on saatava avoimesti kaupunkilaisille tai kaupunkilaisten tietoon, ellei niiden salaamiseen ole jotain erityisen hyvää syytä.

Me tarvitsemme selkeät pelisäännöt siitä, miten apulaiskaupunginjohtajat ja kaupungin johto valitaan demokraattisesti. Poliittisesti valitun kaupunginjohtajiston tarkoitus on lisätä puolueiden valtaa kaupungissa. Tässä yhtälössä demokratia ei voi tarkoittaa mitään muuta kuin sitä, että johtajisto valitaan valtuustokausiksi ja johtajiston kokoonpano vastaa mahdollisimman hyvin valtuuston kokoonpanoa. Näinhän tällä hetkellä ei ole.

Me vihreät haluamme valtaa virkamiehiltä poliitikoille ja poliitikoilta kaupunkilaisille. Vihreä ryhmä on sitä mieltä, että raportissa esitetyt toimenpiteet antavat tälle muutokselle hyvän pohjan.

Kiitos.

Valtuutettu Tenkula

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kanssavaltuutetut.

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä kiittää ensinnäkin demokratia-työryhmää hyvästä työstä. Itse henkilökohtaisesti olen varsin ällistynyt vihreiden Emma Kari puheesta ja heitoista ja viittauksista edelliseen

25.4.2012

---

kohtaan. Eikö se näin ole, että demokratia toteutuu meillä myös täällä valtuustossa, koska meille on se valtakirja annettu, tässä hetkessä, näillä ihmisillä? Tämä on minun käsitykseni demokratiasta ja tästä valtuustosta.

Tämä demokratiaryhmä on tuottanut hyvän loppuraportin. Voisi oikeastaan ajatella, että se on hyvä malliesimerkki oppivasta organisaatiosta, koska hyvin moni tämän toimenpide-ehdotuslistan, joka on liitteenä, toimenpiteistä on lähtenyt jo liikkeelle. Se on mielestäni sitä, että ei jäädä odottelemaan päätöksentekoa, vaan koska halu- ja tahtotila siitä, että demokratiaa halutaan lisätä kaupungissa, on selkeä, niin sitä on lähdetty toteuttamaan jo eri virastoista hyvin ponnekkaasti.

Mistä demokratia sitten lähtee tai mistä sen pitäisi lähteä? Ei hallintorakenteista vaan ihmisten halusta osallistua ja tuntee kuuluvansa osana johonkin isompaan. Tästä seuraa mielestäni ajatus, että demokratian aakkoset tulee opettaa lapsille ja nuorille jo hyvin varhain. Tässä meillä vanhemmilla on tärkeä tehtävä, jota päivähoidon ja koulun tulee tukea. Me haluamme niin sanotun aktiivisen, uuden sukupolven, joka huolehtii omista ja myös kavereiden asioista, ei enää niin sanottua pullamösösukupolvea, joka odottaa kaiken valmiina ja joille sana demokratia haiskahtaa vanhalta ja kuluneelta, suorastaan historialliselta fraasilta. Demokratiaa ei voi tilata netistä, joskin netti auttaa ja mahdollistaa tänä päivänä monia asioita, joista esimerkiksi oma sukupolveni pystyi vain haaveilemaan nuorena, kuten nettiyhteisöllisyys ja yhteydenpito maailman ääristä toiseen online.

Miten me voimme sitten kasvattaa lapsia ja nuoria huolehtimaan omasta asuinympäristöstään? Tähän mielestäni paras tapa on tukea aktiivista kansalaisuutta, ja sitä jo tehdäänkin. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärkihankkeena on käynnistetty lasten ja nuorten vuorovaikutussuunnitelma. Hankkeen tavoitteena on kehittää yhdessä Helsingin kaupungin hallintokuntien kanssa pysyviä toimintatapoja ja -malleja, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten osallistumisen omien paikkojensa suunnittelussa. Tätä SDP:n valtuustoryhmä pitää tärkeänä, ja sen jalkauttamista täytyy nopeuttaa. Konkreettisia esimerkkejä on ympäri kaupunkia: koulujen pihasuunnitelmat, niiden suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä koulujen oppilaiden kanssa. Ikävää tähän asti on ollut se, että hyviä suunnitelmia on tehty yhteistyössä lasten ja vanhempainyhdistysten kanssa, mutta rahoja näiden toteuttamiseen ei ole löytynyt, ja hyvät hankkeet ovat siirtyneet vuosi toisensa jälkeen. Monet niistä lapsista, jotka ovat osallistuneet oman koulunsa pihasuunnitteluun, ovat kasvaneet jo ala-asteelta tai yläasteelta ulos ja siten eivät ole pystyneet nauttimaan siitä mukavasta pihasta ja siitä onnistumisen tunteesta, mitä omalla osallistumisellaan he ovat voineet saada aikaan.

25.4.2012

Toinen hyvä esimerkki nyt jo käynnissä olevista uusista hankkeista on tämä henkilökunnan aloitejärjestelmä Helinä, joka on ollut vasta kaksi kuukautta intranetissä käytössä. Olen käynyt katsomassa siellä, ja siellä on satoja kommentteja, ideoita ja aloitteita jo esitetty, ja se on mielestäni hyvä esimerkki siitä, kuinka nyt pilotoitu henkilökunnan hanke on lähtenyt käyntiin ja kuinka se on otettu vastaan. Siellä työntekijä ovat voineet esittää aloitteita ja toiset ovat voineet sitä kommentoida, ikään kuin Facebookissa tykätä, ja myös jalostaa näitä ideoita ja aiheita jo ennen kuin nämä ideat menevät virkamiesvalmisteluun. Uskonkin, että vastaavanlainen tai tämä järjestelmä voitaisiin avata ihan kaikille kaupunkilaisille ja kuntalaisille ja siten saada suoraa asiakaspalautetta monien eri palveluiden ja hallintokuntien käyttöön.

Lähi- ja asukasdemokratia, josta täällä jo puhuttiin, on mielestäni äärettömän tärkeä. Tämä demokratiaryhmä on nyt esittänyt siihen tiettyjä malleja, ja niitä haluamme myös korostaa paljon. Omat kokemukseni asukasdemokratiasta ja siitä, miten eri puolilla kaupunkia eri asukasryhdykset, järjestöt ja luottamushenkilöt ovat pystyneet näitä asioita hyödyntämään, ovat hyvin erilaisia. Sen takia tähän tarvitaankin virkamiesten ja hallintokuntien selkeää tukea, että joka puolella olisi mahdollisuus toimia yhdessä kansalaisten ja asukkaiden kanssa.

Monet eri järjestöt tekevät arvokasta, aktiivista kansalaistyötä, mutta miten heidän se suuri henkinen pääoma pystytään kanavoimaan kaupungin päätöksentekoon? Tässä on mielestämme sellainen tuhannen taalan paikka, jotta se saadaan hyödynnettyä, ja siihen tarvitaan rakenteita. Nämä ruohonjuuritason verkostot ovat kuitenkin hyvä pohja, mille lähi- ja aluedemokratiaa voidaan rakentaa. Siihen tarvitaan myös rahaa, ja siksi osallistuva budjetointi on hyvä ajatus ja sitä haluamme aktiivisesti kannattaa.

Kiitoksia.

Valtuutettu Arhinmäki

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Demokratian olennainen sisältö on se, että jokainen saa tehdä itse omat päätöksensä, myös jokainen ryhmä saa tehdä itse omat päätöksensä. Vasemmiston valtuustoryhmällä on ollut aina tärkeää se, että me itse voimme arvioida, mitkä ovat parhaita ratkaisuja. Me haluamme valita poliittisten linjauksien ja pätevyyden kannalta parhaat ihmiset. Se, millä tavalla vihreät ryhmäpuheessaan halusivat sulkea esimerkiksi va-

25.4.2012

---

semmiston valtuustoryhmältä sen oikeuden arvioida kahta pätevää ehdokasta ja vertailla niitä, on demokratian irvikuva. Meidän ryhmämme ei ole ollut mukana minkäänlaisissa poliittisissa virkasopimuksissa. Me olemme arvioineet kahta ehdokasta. Tuntuu siltä, että vihreät kyllä haluavat toimia politiikan ulkopuolella ja yläpuolella ja kritisoida muiden tekemiä päätöksiä, mutta silloin, kun heillä on paikka omasta mielestään tehdä virkanimitys, niin he kynsin hampain pitävät kiinni virkanimityksistä. Teidän pitää olla joko täysin niitä vastaan tai hyväksyä ne. Ei voi olla niin, että silloin demokratia toteutuu, kun toimitaan vihreiden näkemysten mukaisesti, mutta jos ei toimita vihreiden näkemysten mukaisesti, syytetään muita epädemokraattisiksi. Vasemmistoryhmä pitää jatkossakin kiinni siitä, että me teemme itsenäisesti omat päätöksemme. Meidän päätöksiä ei tee vihreiden, sosiaalidemokraattien, kokouksen tai mikään muu ryhmä kuin vasemmiston ryhmä.

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Tämä on meidän peruslähtökohtamme päätöksenteolle, ja me olemme ilahuneita siitä valtuustoryhmänä, että demokratiaryhmän loppuraportissa esitetään ennakkoluulottomasti todellisia uudistuksia nykyiseen, eri tahoille ilmenevän demokratiavajeen korjaamiseksi. Työryhmän lyhyen työskentelyajan ja ongelmakentän laajuuden huomioon ottaen on selvää, että tässä raportissa ei ole päästy vielä huolellisesti punnittuihin esityksiin siitä, miten esimerkiksi suoran ja edustuksellisen demokratian keinoja voisi parhaiten yhdistää. Toivomme, että kaupunginvaltuusto suhtautuu asiaan sen vaatimalla vakavuudella ja jatkaa nyt aloitettua hyvää työtä.

Kiireestä huolimatta työryhmän tulos on hieno, ja meillä helsinkiläisillä on nyt käsissämme aito tilaisuus toimia. Ajoitus on erittäin hyvä. Hallitus selvittää ja linjaa lähidemokratian toteuttamista osana kuntauudistusta. Helsingille ja helsinkiläisille on tärkeää olla aktiivisesti mukana tässä projektissa ja pystyä heti sanomaan, minkälaiset ratkaisut ovat meille toimivia ja tarkoituksenmukaisia.

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Lähes 60 % kaupungin asukkaista on sitä mieltä, että heillä ei ole mitään sanavaltaa siihen, mitä kunnanvaltuusto, -hallitus tai lautakunnat päättävät. Näin ei kerta kaikkiaan saa olla. Nyt jos koskaan on aika tehdä muutoksia, ja siihen tämä raportti antaa erinomaisen lähtölauauksen.

Muutoksessa on kyse myös taistelusta syrjäytymistä vastaan. Jo hyvin suuri osa Helsingin asukkaista on syrjäytynyt kunnallispolitiikasta. Täs-

25.4.2012

---

tä kertoo esimerkiksi äänestysprosentti. Tähän demokratiasta syrjäytymiseen on työryhmän ehdotusten avulla mahdollista saada korjausta. Omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa luottava kansalainen on varmasti kiinnostuneempi äänestämään vaaleissa kuin sellainen, joka kokee valtuuston päätöksenteon kaukaisena ja kansalaisten arkielämästä vierantuneena.

Keskeisiä elementtejä demokratiauudistuksessa on kolme: suora demokratia, alueellinen demokratia ja luottamushenkilöiden aseman vahvistaminen. Nämä eivät ole lainkaan ristiriidassa keskenään. Suoran demokratian käyttöönottoa ovat eri puolilla maailmaa eniten epäilleet juuri vaaleilla valitut luottamushenkilöt. Ehkä juuri siksi sen toteuttaminen on niin tärkeää. Päätöksenteon on yksinkertaisesti oltava kansalaisten ulottuvilla muutenkin kuin välillisesti neljän vuoden välein. Kun asukkaat tekevät tärkeitä päätöksiä itse esimerkiksi kansanäänestyksillä tai kansalaispäätöksillä, he myös sitoutuvat niiden seurauksiin ja voivat muuttaa niitä niin halutessaan.

Kuten muuallakin, myös Helsingissä tavoitteena tulee olla suoran demokratian ja edustuksellisen demokratian onnistunut yhdistely ja vuorovaikutus. Suora demokratia ei siis tarkoita edustuksellisen järjestelmän lakkauttamista eikä korvaamista vaan sen täydentämistä ja parempaa valvontaa kansalaisten toimesta. Yksi tuore esimerkki on Checkpoint Helsinki -esitys, aito vaihtoehto kaupungin johdon ajamalle Guggenheim-projektille. Jos me haluamme vahvistaa demokratiaa ja kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa, tämä vaihtoehto ja sen tuomat mahdollisuudet kaupungille pitää tutkia ennen kuin tehdään päätöksiä Guggenheimista. Tämä olisi osoitus, miten me demokraattisesti kuuntelemme kansalaisten ja kuntalaisten tekemiä hyviä aloitteita, tärkeitä avauksia.

Hyvät kuulijat, arvoisa puheenjohtaja.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä on valmis toimimaan sen puolesta, että tämä uudistusliike ja ryhtiliike voidaan jälkikäteen muistaa uudelleen kansalaisosallistumisen ja -aktiivisuuden alkuna. On hyvä muistaa, että demokratian toimivuus vaikuttaa aivan kaikkeen kaupungin toimintaan. On selvää, että mitä tyytyväisempiä asukkaat ovat päätöksentekoon, sitä parempaa päätöksenteko on.

Kannatamme kaikkia demokratiaryhmän ehdotuksia. Pidämme kuitenkin ensiarvoisen tärkeänä, että niiden toteuttamiseen osoitetaan riittävät taloudelliset resurssit. Olemme valtuustostrategian hyväksymisen yhteydessä näyttävästi lähteneet Kansanvalta-hankkeeseen. Nyt olisi ikävää ja kaupunkilaisten näkökulmasta jopa noloa, jos toimenpideoit-

25.4.2012

---

teeseen päästäessä jäätäisiinkin kiristelemään kukkaronnyörejä ja jarruttamaan uudistusvauhtia.

Raportissa esitetyistä ehdotuksista voi kauaskantoisimmaksi kärkihankkeeksi nostaa kaupunginosabudjetoinnin kokeilemistä. Sille on kaksi eri syytä. Ensinnäkin se on todellinen mahdollisuus saada kaupunkilaisia mukaan päätöksentekoon, ei vain passiiviseksi osallistettaviksi vaan päättämään rahanjaosta. Toiseksi: kuntauudistuksen eteneminen kohti metropoli- ja seutuhallintoa tekee kaupunginosatason päätöksenteon välttämättömäksi. Kaupunkilaisten oman näkökulman säilyminen heitä kaikkein lähinnä olevien palveluiden ja asuinympäristön suhteen on turvattava.

Tähän suuntaan ollaan jo joka tapauksessa menossa. Oikeusministeriö tekee kuntauudistuksen yhteydessä selvitystä lähidemokratian malleista. Helsingin tulee nyt lähteä selvittämään kaupunginosissa tapahtuvan päätöksenteon käynnistämistä. Kaupunginosissa voidaan päättää monista lähipalveluista ja rakennettuun ympäristöön liittyvistä asioista kaupunginosavaltuustojen, asukasfoorumien ja kansanäänestysten avulla. Neuvoja päätöksentekoon voidaan kerätä esimerkiksi pysyvillä asukaspaneelleilla tai asukkaiden yleiskokouksilla. Raportissa esitetyt demokratiatilat ovat tärkeitä, jotta asukkaat voivat keskustella kannoistaan asioihin.

Ledamoten Torvalds

Ärade ordförande, hyvät valtuutetut.

När stadsstyrelsen fattade beslutet om att tillsätta demokratiarbetsgruppen grep den samtidigt i en utmanande, mångsidig - och med tanke på framtiden - betydelsefull fråga.

Joskus käsityksemme demokratiasta tuntuvat kuitenkin aika latteilta, ikään kuin se olisi jotain suurta ja muuttumatonta, peräisin jostain antiikin kultakaudelta. Näinhän asia ei ole. Demokratian reunaehdot muuttuvat koko ajan. Tästä syystä joudumme jatkuvasti miettimään, missä määrin demokratiamme vastaa ajan, kansalaisten ja yhteiskunnan haasteita.

Filosofisessa mielessä olemme tietyllä tavalla aina hieman jälkijunassa. Tästä ilmiöstä sosiologi William Ogburn kirjoitti jo 1922 teoksen Social change with respect to culture and original nature, ja hän palasi tähän teemaan vuonna -57 kirjoituksella Cultural Lag as Theory.

25.4.2012

Vi är alltid en smula på efterkälken och i den här existentiella kampen försöker vi efter bästa förmåga komma ikapp den framtid som flyr framför oss.

Joku voisi ehkä väittää, että kaupunginhallitus ja asian esittelijä eivät ihan näin filosofisesti asiaan tarttuneet aikoinaan. Objektivisesti näin kuitenkin on. Demokratian ehdot, sellaisina kuin ne olivat Venäjän ensimmäisen vallankumouksen tuiskeissa yli sata vuotta sitten, ovat muuttuneet valtavasti, olkoonkin että Suomen suurruhtinaskunta silloin otti varsin historiallisen jättiharppauksen eteenpäin. Viisaat ja tarmokkaat esi-isämme ja -äitimme olivat rakentaneet monipuolisen kansalaisyhteiskunnan, jonka vaikutteiden pääuomat virtasivat silloin Saksassa, Tanskassa ja Ruotsissa. Erityisesti haluaisin tässä yhteydessä esittää vähän myöhästyneet kiitokset alkiolaiselle nuorisoliikkeelle ja sen perillisille vaikka edustaja Kiviniemen hahmossa sekä ammattiyhdistysliikkeelle ja sen perillisille nyt poissaolevan Bergholmin hahmossa sekä naisliikkeen perillisille, kaikille läsnä oleville naisvaltuutetuille.

Idag står vi inför minst lika stora utmaningar och vi borde klara av att vara lika duktiga som våra förfäder och förmödrar.

Demokratian haasteet nousevat tänään jo yksistään EU:n kriisin yhteydessä. Lissabonin sopimuksen yhteydessä tuli tavaksi puhua subsidiariteetista, läheisyysperiaatteesta, mutta kun kriisi iski, sekä lähimäinen että läheisyysperiaate unohtuivat. Elämme siis ankeiden taloudellisten pakkopäätösten puristuksessa. Ne vieraannuttavat ja synnyttävät epäuskoa ja asenteellista luisumista pois demokratian ihanteista.

En lite liknande utveckling kan vi se inom riksdagens och fullmäktiges verksamhet. Subsidiaritetsprincipen innebär att besluten ska fattas på lägsta ändamålsenliga nivå.

Läheisyysperiaate siis tarkoittaa, että päätökset tehdään alimmalla taroituksenmukaisella tasolla.

Vielä 1960-luvulla eduskunnan menettelytavat olivat aika yksinkertaisia ja joskus kahdessakin mielessä läpinäkyviä. Asiat esitettiin ja päätettiin. Sama koski kaupungin hallintoa. Tänään kansalaisen, päättäjän ja päätöksen välillä on paksu ja melkein läpitunkematon asiakirjojen muuri. Itsetyytyväinen ja itseriittoinen hallintotapa ja poliittinen käytäntö yökötävät kansalaista ja saavat hänet uskomaan populistisiin yksinkertaisuuksiin. Samalla hänen uskonsa demokratiaan saattaa horjua.

Tämä uskon horjahdus ei ole mikään pieni tai vähäpätöinen asia.

25.4.2012

Edellisen vuosisadan suuret eurooppalaisen yhteiskunnan katastrofit – Venäjän vallankumouksen ja Weimarin tasavallan luisuminen diktatuuriin ja terroriin sekä niitä seuranneeseen maailmansotaan – olivat kaikessa karmeudessaan tulos eri väestökerrostumien eriasteisista ja eri luontoisista pettymyksistä demokratian lupauksiin.

Det är viktigt att förstå historiens lärdomar och att förstå att demokrati också är ett sätt att undvika hotande, globala, samhälleliga katastrofer.

Tämä on tärkeä näkökulma. Kun Helsingin kaupunki nyt lähtee etsimään uusia demokraattisen toiminnan malleja, pitää näiden demokraatiopilottien valinnassa olla erittäin tarkka. Me tarvitsemme muotoja, jotka tukevat erilaisia tarpeita ja erilaisia ihanteita.

SFP:s fullmäktigegrupp stöder alltså med glädje det stora projekt som staden nu har påbörjat.

Kahta tai kolmea asiaa haluamme kuitenkin aivan erityisesti painottaa Ensiksi. Älkäämme tämänkään jälkeen uskoko, että maailma on valmis ja että me voimme levätä demokratian laakereilla. Valpas kaupunginhallitus tekee tulevaisuudessakin aloitteita demokratian kehittämiseksi. Toiseksi. Olemme nuorisollemme velkaa sen, että heidän ääntään kuullaan tarkasti ja että heille annetaan sellaisia rakenteita, joissa he voivat vaikuttaa ja oppia uskomaan demokratiaan. Vielä: demokraattisia ja valedemokraattisia muotoja on myös käytetty demokraattisesti valittujen elinten arvovallan kyseenalaistamiseen. Tässä mielessä tärkeintä on edustuksellisen demokratian legitimitietin varjeleminen. Sitä me teemme pitämällä kiinni valtuuston arvovallasta.

Kiitos, tack.

Valtuutettu Valpas

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja kansalaiset.

Perussuomalaisen valtuustoryhmä haluaa nostaa esille demokraatiotyöryhmän ansiokkaasta loppuraportista muutamia mielestämme tärkeitä seikkoja, jotka on syytä jatkovalmistelussa huomioida. Ensinnäkin toimenpiteessä 1 ja 2 nostetaan esille osallistuvan budjetoinnin mahdollisuus. Ryhmämme mielestä asia on kannatettava, mutta jotta se toimisi hyvin, on sen käytännön toteuttaminen suunniteltava myös hyvin. Kun kaupungissamme puhutaan osallistuvasta budjetoinnista, pitää määrittellä, mitä se käytännössä pitää sisällään ja miten asiat tehdään. Onko

25.4.2012

---

osallistuva budjetoinnin tarkoituksena toimia pelkkänä kuuntelukanavana asukkailta virkamiehille ja päättäjille, vai onko sen tarkoituksena antaa asukkaille taloudellisia resursseja oman asuinalueensa kehittämistä varten? Mielestämme osallistuva budjetointi pitää sisällään keskustelun lisäksi oikean budjetin oman alueen kehittämistä varten.

Suorasta demokratiasta puhutaan nykyään paljon. Perussuomalaisten ryhmä suhtautuu asiaan positiivisesti. Lähinnä tässä yhteydessä tulee erillisen päättämisen alaiseksi se, miten laajalti Helsinki käyttää kansanäänestyksiä osana päätöksentekoprosessia. Joka ikisestä kadunpätkästä ei ole syytä järjestää kansanäänestyksiä, mutta suurista taloudellisesti ja periaatteellisista merkittävistä hankkeista sellaisia kannattaakin järjestää.

Mitä tulee valmistelun avoimuuden lisäämiseen ja yleisesti tiedon saantiin, sen osalta tällä valtuustokaudella on jo jonkin verran tapahtunut kehitystä, ja hyvä niin. Kun puhutaan valmistelun avoimuudesta, samalla on puhuttava virkamiesvallasta. Tässä kaupungissahan virkamiehet valmistelevat asiat päätöksentekijöillä, jotka sitten toimivat saamiensa tietojen valossa, elleivät sitten ole sattuneet saamaan jotain muuta kautta tietoonsa seikkoja, jotka olisi pitänyt myös valmisteluvaiheessa kertoa mutta jotka on syystä tai toisesta jätetty tietoisesti tai vahingossa kertomatta. Avoimuuden lisäämiselle erityisesti valmistelussa onkin totta vie tarvetta. Tähän kysymykseen liittyy useita toimenpide-ehdotuksia. Toimenpiteen 4 kohdalla toistan edellä sanotun: avoimuuden on oltava aitoa erityisesti virkamiesten hallussa olevan tiedon suhteen. Muuten kyseessä on pelkästään avoin vitsi.

Erityisen tarpeellisena pidämme toimenpiteen 7 toteuttamista. Helsinki on varsin kallis kaupunki, ja edulliset kokoustilat asukkaille ja yhdistyksille, ilmaisista puhumattakaan, ovat vaikeasti saatavilla. Ilmaisuuksin edellyttää yleensä suhteita tai sidoksia johonkin eturyhmään tai järjestöön, mikä ei ole omiaan ainakaan edistämään yhteisöllisyyttä, avoimuutta ja demokratiaa niiden osalta, jotka eivät kuulu sellaisiin. Siksi pidämme erittäin tarpeellisena ilmaisten kokoustilojen käyttömahdollisuuksien lisäämistä kaupungin tilojen muodossa. Tässä kohtaa vedotaan usein kustannuksiin ja siihen, mitä henkilökunnan esimerkiksi koulussa iltaisin tuo, mutta demokratialla on hintansa, ja tämäntyypisistä toiminnasta aiheutuvat kustannukset ovat pisara koko kaupungin budjetissa. Uskomme kaupunkimme budjetin kestävän sen.

Arvoisa puheenjohtaja ja valtuutetut.

Loppuraportin liitteessä 1 käsitellään kansanäänestysten toteuttamisen jatkovalmistelua suunnitelmasta käytäntöön. Liitteen kohdassa 2 on

25.4.2012

---

ensinnäkin erittäin merkittävä lause, johon toivomme erityisesti jatkovalmistelussa kiinnitettävän huomiota. Kyseinen lause kuuluu näin: "Miten taataan tasapuolisen, laadukkaan tiedon saanti ja vapaa, monipuolinen tiedonvälitys?". Tässä kohtaa edellä mainittu virkamiesten avoimuus on yksi tekijä, mutta toinen mahdollinen on tiedonvälitystuki, siis taloudellinen avustaminen. Euroopan Unioni on vaarallinen esimerkki siitä, miten yksipuolista tiedonvälitys ja sille annettava tuki kansanäänestysten kohdalla voi olla. Irlannissa äänestettiin muutama vuosi sitten peräti kahteen kertaan Lissabonin sopimuksesta. Molemmilla kerroilla ei käynyt epäselväksi, miten pitää äänestää. Onneksi Irlannista löytyi myös varakkaita ei-puolen miehiä ja naisia, jotka omalla panostuksellaan takasivat edes jokseenkin tasapuolisen tiedotuksen sopimuksen merkityksestä Irlannille.

Mielestämme jos ja kun kansanäänestyksiä järjestetään, tätä varten on oltava mekanismi, jolla varmistetaan tasapuolinen tiedotus. Heitän ilmaan, tämä on siis ihan ilmaan heitetty ajatus siitä, että mikä voisi olla yksi mahdollisuus. Yksi mahdollisuus voisi olla se, että määritellään rahallinen yläraja sille rahasummalle, jonka molemmat äänestyksen osapuolet saavat käyttää kansanäänestyskampanjassaan. Tämä takaisi ainakin sen, ettei iso raha hukuta toista osapuolta alleen.

Toinen erityishuomiota ja jatkokeskustelua vaativa asia tässä liitteen 1 kohdalla on äänestystuloksen sitovuus suhteessa kaupunginhallitukseen ja valtuustoon. Järkeä sanoo, että äänestystuloksen tulisi olla sitova, sillä mitä järkeä on äänestää kansanäänestys, jonka tulosta ei aiota noudattaa? Toisekseen on syytä määritellä, voidaanko äänestystä uusia. Syytä sellaiseen on vaikea keksiä, varsinkin jos kansanäänestystilanteissa on ollut tasapuolinen ja reilu kampanjointi. Esimerkkejä päinvastaisesta toiminnasta löytyy maailmasta ja Euroopasta yllin kyllin, ja koemme ne vieraaksi tavaksi hoitaa yhteisiä asioita.

Puheenjohtaja.

Ihan lopuksi vielä kommentti kouludemokratiaan ja nuorten osallistumisesta koskeviin kysymyksiin. On hyvä ja kannatettava tavoite antaa nuorille mahdollisuus osallistua oman kouluyhteisönsä päätöksentekoon. Tässä kohtaa on kuitenkin jälleen yksi kysymysmerkki, ja se on nuorten päätösten toteuttaminen. Jos nuoret tekevät yhdessä virkamiesten ja päättäjien kanssa päätöksiä, niiden tulee myös johtaa ihan aikuisten oikeasti tuloksiin. Tässä kohtaa katseet kääntyvät jälleen erityisesti päättäjiin ja ennen kaikkea valmisteleviin virkamiehiin. Asioiden on tultava tehdyksi, ja niiden on edettävä sovitussa aikataulussa. Tämän takia pidämmekin välttämättömänä, että kaikki osapuolet sitoutuvat päätöksiin. Muuten Ruuti ja muut nuoremme yhteiskunnallista osal-

25.4.2012

---

listumista ja henkilökohtaista elämää edistävät hankkeet jäävät suuta-reiksi. Sillä voisi puolestaan olla arvaamattomia vaikutuksia nuortemmeno-intoon ja haluun osallistua yhteisten asioiden hoitoon myös pitkällä tähtäimellä. Tämä olisi suuri vahinko meille kaikille.

Kiitos.

Valtuutettu Peltokorpi

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Kaupunginhallitus asetti noin vuosi sitten demokratiaryhmän. Ryhmän muodostaminen laajapohjaisena kattaen kaikki valtuustoryhmät oli ainut oikea tapa toimia. Yhtä tärkeää on, että kaupungin ylimmällä päätöksentekoaikana, kaupunginvaltuustolla on tänään mahdollisuus käydä lähetekeskustelua tästä asiasta.

Demokratiaan kuuluu olennaisena sekä toimiva edustuksellinen demokratia että toimiva kansalaisyhteiskunta. Demokratian toteutumisessa ja vahvistamispyrkimyksissä olennaista on, miten niiden tavoitteet voidaan sovittaa yhteen siten, että mahdollisimman moni kaupunkilainen ja kansalaisryhmä kokee merkitykselliseksi ja mielekkääksi osallistumisen yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttamiseen.

Millaista sitten on keskusteleva ja osallistava demokratia? Miten päätöksentekokulttuuri voisi olla avoimempaa ja asukkaiden näkemykset saataisiin paremmin ja tehokkaammin päätöksentekijöiden ja virkamiesten käyttöön? Vielä edellä esittämiäni kysymyksiä olennaisempaa on kysyä itseltämme, miksi asukkaita pitää kuunnella. Asukkailla on nyt jo erilaisia tapoja tuoda mielipiteitään julki ja päätöksentekijöiden tietoisuuteen, eikä uusia tapoja kuulemisen kehittämiseksi pidä etsiä, jollei näkemyksemme kuulemisen tavoitteista ole selvä. Kuuleminen on turhaa, jos mielipiteitä ei ole edes tarkoitus ottaa huomioon päätöksenteossa.

Keskustan valtuustoryhmä on kannattanut aina kaupunkilaisten osallisuuden ja kuulemisen tai oikeastaan kuuntelemisen vahvistamisen. Kuuntelemisella tarkoitamme aitoa kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuden kasvattamista, emme vain muodollista kuulemistä. Samalla kuitenkin tunnistamme kuulemiseen liittyvät haasteet. Päätöksenteossa joudutaan tekemään kompromisseja, joten toisistaan poikkeavat mielipiteet eivät aina voi näkyä päätöksenteossa sellaisenaan. Päätöksenteossa olisi huomioitava aina kuitenkin myös niiden ihmisten näkökulmat, jotka eivät tuo mielipiteitään äänekkäästi ja vaativasti esille.

25.4.2012

Valtuustoryhmämme on erityisen huolissaan niiden kaupunkilaisten osallistumisesta ja osallisuudesta, jotka eivät itse jaksaa tai osaa tuoda omia näkemyksiään julki. Demokratian tilaa arvioitaessa ja vaikutusmahdollisuuksien tarkoituksenmukaisuutta pohdittaessa on mietittävä, voivatko toimintatavat ja päätöksentekomekanismit sekä demokratia-prosesseissa käytetty kieli olla itsestään jo syrjäyttävä ja syrjäyttämässä joitakin kansalaisia tai kansalaisryhmiä. Vaikuttamiseen syrjäytymisen ehkäisemiseksi olisi tarjottava erilaisia osallistumiskanavia ja -tapoja. Esimerkiksi sosiaalisen median hyödyntäminen voinee tuoda nuorten äänen paremmin kuuluviin, mutta vain sähköisiin välineisiin rajoittuva kuuleminen voisi kaventaa esimerkiksi ikääntyneiden mahdollisuuksia vaikuttaa asioihin. Tiedottamisessa on pyrittävä aina ilmaisemaan vaikeatkin asiat ymmärrettävästi ja myös selkokielisesti välttäen turhaa byrokraattista kielenkäyttöä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Helsinki on jo nyt niin iso kaupunki, että demokraattinen päätöksenteko jää osalle kaupunkilaisista etäiseksi. Päätöksenteon avoimuutta on lisättävä. Erityisesti on parannettava demokratiaryhmän esityksen mukaisesti kaupunkilaisten tiedonsaantia. Ryhmämme muistuttaa kuitenkin, että päätöksenteko on julkista ja avointa nykyisinkin. Sen sijaan valmistelun avoimuutta ja asioiden taustojen ja perustelujen julkisuutta pitäisi kyetä lisäämään. Salassa pidettäviksi on jätettävä vain aidosti salassa pidettävät tiedot, ei esimerkiksi laajoja asiakirjakokonaisuuksia, joita ei tarvitse välttämättä salata yksittäisen tiedon takia vaan ainoastaan silloin se yksittäinen tieto.

Keskustan ryhmä pitää erityisesti esitystä kaupunkilaisten vaikutus- ja tiedonhakumahdollisuuksia parantavan neuvontapisteen perustamisesta hyvänä. Tämähän oli tässä demokratiaryhmän loppuraportissa esitettyinä. Varsin usein luottamushenkilöillekin, saati sitten päätöksentekoa ja kaupungin organisaatiota tuntemattomille kaupunkilaisille voi olla epäselvää, missä ja miten joku asia on päätetty tai tullaan päättämään tai keneltä voisi saada lisätietoa jostain tietystä asiasta.

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuustoryhmämme mielestä on pohdittava, voidaanko nykyjärjestelmän keinoin vaikuttaa ihmisten mielissä olevaan näkemykseen päätöksenteon ja päätöksentekijöiden etäisyydestä tavallisiin kansalaisiin ja heidän arkeensa. Helsingissä olisi pohdittava myös, kenellä on aloite keskustelujen herättämisessä. Pitäisikö myös kaupungin olla aktiivisesti mukana lisäämässä päättäjien ja kaupunkilaisten kohtaamista ja vuo-

25.4.2012

---

rovaikutteisuutta ja olla siten aloitteentekijänä kansalaisiin ja kansalaisjärjestöihin päin? Erityisesti siinä tilanteessa, että pääkaupunkiseudun kuntien rajat muuttuvat, on pohdittava myös lähidemokratian vahvistamista hallintomallia muuttamalla. Mielestämme on selvitettävä ennakkoluulottomasti esimerkiksi kaupunginosavaltuustojen perustamista ja pormestarin valitsemista suoralla kansanvaalilla.

Näemme myös äänestysaktiivisuuden kasvattamisen tärkeänä ja kannatamme sen parantamiseksi kaikkia keinoja, hyödyttivät ne sitten mitä puoluetta tahansa. Toivommekin muilta ryhmiltä samanlaista solidaarisuutta tässä asiassa. Erityisesti nuorten kasvattaminen vaikuttamiseen jo varhain on ensiarvoisen tärkeää, ja siksi kouluissa ei pidä pelätä vaan kannustaa tutustuttamaan lapsia ja nuoria ei vaan yleisellä tasolla vaikuttamiseen vaan myös tämän päivän politiikkaan ja politiikan toimiin.

Luottamushenkilöillä on oltava mahdollisuudet vaikuttaa ja perehtyä päätöksentekoon tuleviin asioihin. Työskentelytapoja ja -muotoja on kehitettävä edelleen. Kehittämisessä on otettava huomioon erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten mahdollisuudet osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen. Luottamushenkilöelimillä on oltava myös todellista valtaa, jotta luottamustehtäviin osallistuminen voidaan kokea mielekkäänä ja tärkeänä tehtävänä. Lautakuntien jäsenmääriä voitaisiin myös kasvattaa todellisen vallan toteutumiseksi.

Demokratiaryhmän raportissa pohditaan myös luottamushenkilöiden ja virkamiesten välistä vallanjakoa ja valtuuston roolia kaupungin päätöksenteossa. Kaupunginvaltuusto on niin vahva päätöksentekuelin kuin valtuutetut itse haluavat. Valtaa meiltä ei voi luovuttaa pois kukaan muu kuin me itse.

Keskustan valtuustoryhmä kannattaa kunnallisten kansanäänestysten järjestämistä. Ryhmämme vaatii kuitenkin, että on laadittava selkeät pelisäännöt kansanäänestysten toteuttamiseen. Kansanäänestys on mahdollista järjestää tällä hetkellä vain neuvoo antava. Äänestystuloksen vastainen päätöksenteko saattaisi kuitenkin aiheuttaa turhautumista ja heikentää luottamusta demokratiaan, joten kansanäänestysten käyttöä on aina harkittava tarkoin. Kansanäänestys on hyvä mutta melko järeä työkalua eikä siksi sovellu minkä tahansa mielipiteen selvittämiseen. On hyvä kuitenkin muistaa, että tälläkin hetkellä iso joukko helsinkiläisiä osallistuu aktiivisesti edustuksellisen demokratian kautta päätöksentekoprosesseihin. Jokainen helsinkiläinen luottamushenkilö on myös kaupunkilainen, jonka mielipide on tärkeä. Kansanvallan vahvistaminen pitäisi olla meidän jokaisen tehtävä.

25.4.2012

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kaupunginvaltuutetut.

Olin demokratiatyöryhmän jäsen eikä minulla ole paljon lisättävää demokratiatyöryhmän loppuraporttiin. Seuraavat näkökohdat tahdon tuoda tässä yhteydessä esille.

Elämme edustuksellisessa demokratiassa, joka tarkoittaa sitä, että vaaleissa äänioikeutetut ovat delegoineet valtansa valitsemilleen edustajille. Edustuksellisen demokratian heikkoutena on se, että valituilla edustajille ei ole käytettävissään kaikkea sitä tietoa, mikä heidän äänestäjälleen on. Paljon asioita tulee päätetyksi ilman, että suuri osa niistä, joita asia läheisesti koskee, ennättää ajoissa puuttumaan asioiden kulkuun. Syynä on kaksi asiaa: toisaalta se, ettei tiedetä asioiden etenemisestä, ja toisaalta se, ettei tavallisella kansalaisella ole mahdollisuutta juurikaan vaalien välillä vaikuttaa asioihin muuten kuin valittujen edustajien välityksellä.

Koska suurin osa luottamushenkilöistä tekee poliittisen työnsä siviilityön ohessa, poliittiseen työhön käytettävä aika on varsin rajallinen. Tätä ongelmaa tulee pienentää pitämällä huolta siitä, että kansalaiset saavat hyvin tietoa käsiteltävistä ja käsiteltäviksi tulevista asioista. Tavoitteena tulee olla, että kaikki sellainen tieto, jota ei ole katsottava salassa pidettäväksi, olisi kaikkien käytettävissä. Ahjo-järjestelmä mahdollistaa tiedon paremman saannin ja on siksi positiivinen asia tämänkin asian kannalta. On tärkeää, että kansalaiset voivat saada argumenttinsa kuulluiksi ja otettavaksi huomioon päätöksenteossa. Kaikki argumentit saatakoon yhteiseen pöytäan, ja parhaat argumentit voittakoot.

Varsinkin pienen puolueen ongelma on siinä, että asioita on paljon mutta valtuutettuja ja muita luottamushenkilöitä vähän. Kaikkiin asioihin ei millään ehdi paneutua niin kuin tahtois. Voisiko tähän löytyä ratkaisua? Uskon, että se voisi olla mahdollista. Haluan nostaa harkittavaksi yhden ajatuksen: mitä jos valtuutetulle tai valtuustoryhmälle annettaisiin oikeus valtuuttaa joku henkilö edustamaan itseään jossakin tiettyssä asiassa, vaikka hänellä ei olisikaan sellaista virallista asemaa jonkun lautakunnan tai johtokunnan jäsenenä, ja selvittämään asiaa itsensä puolesta? Miten paljon oikeuksia olisi mahdollista delegoida, on harkinnan kysymys. Kaupungissamme on paljon älykkäitä ihmisiä, joita saattaa kiinnostaa joku tietty yksi asia, jonka he haluaisivat hoitaa, mutta heillä ei ole aikaa tulla tänne kaupunginvaltuustoon päättämään kaikista asioista esimerkiksi 4 vuoden ajaksi.

25.4.2012

Toki voidaan kysyä, että eikö tämä jo nyt ole mahdollista. Tietyn virallisen statuksen antaminen tällaiselle ihmiselle kuitenkin palvelisi asioiden ajamista ja edistäisi ainakin pienen puolueen vaikutusmahdollisuuksia. Kun puhutaan demokratian vahvistamisesta, ihmisille syntyy erilaisia odotuksia. Jotkut tuntuvat ajattelevan, että perinteistä ihminen ja ääni -periaatetta olisi oikein horjuttaa periaatteella kansalaisaktivisti ja ääni. Ikään kuin niin sanotulla suoralla demokratiolla olisi oikeus muuttaa vaalien tulosta. Tätä en pidä hyväksyttävänä. Kun ihminen on antanut vaaleissa äänensä ja saanut itselleen edustajan, tällä edustajalla tulee olla se valta, jonka häntä äänestäneet ovat hänelle antaneet.

Hyväksyn sen, että kansalaisaktivismilla voi vaikuttaa siten, että saa omat argumentit kuuluviin ja päätöksentekijöiden harkittaviksi. En kuitenkaan hyväksy sitä, että kansalaisaktivistit veisivät sitä valtaa, minkä kansalaiset ovat vaaleissa antaneet toisten puolueiden edustajille. Se ei olisi oikeasti demokratian edistämistä vaan demokratian nimissä tapahtuvaa ehkäpä voisi sanoa vallankumouksellista toimintaa, mistä viime vuosisata tarjoaa pimeän muiston.

Kansanäänestys on mahdollisuus ratkaista jokin sellainen asia, josta on helppo muodostaa joko-tai-kysymyksenasettelu, mutta sen asemaa heikentää kaksi seikkaa: toinen on se, että kansanäänestykset ovat neuvoa-antavia, ja toinen se, että kansanäänestyksiä ei saa järjestää muiden vaalien yhteydessä. Toki tässä jälkimmäisessä on kaksi puolta. Vaarana nimittäin olisi, että mikäli kansanäänestykset järjestettäisiin vaalien yhteydessä, niin puolueet masinoisivat tai ainakin niillä olisi kiusaus masinoida itselleen hyödyllisiä kansanäänestyksiä juuri kunnallisten ja eduskuntavaalien yhteyteen.

Sähköiset palvelut tarjoavat suuria mahdollisuuksia. Tulevaisuudessa kohtuullisen pian tulee aika, jolloin kansanäänestykset voidaan järjestää valtaosaltaan netin välityksellä. Silloin vaalien ajankohta ei välttämättä ole ongelma. Toki on muistettava, että sähköisten palveluiden edistyessä tulee huolehtia erityisellä tavalla siitä, ettei meille muodostu tietoteknistä syrjäytyneiden ryhmä. Tätä tekniikkaa voidaan myös käyttää sitten nimien kerjukseen kansanäänestyksen vaatimista varten.

Näin jälkikäteen työryhmämme loppuraporttia arvioiden siinä ehkä kohdistettiin liiankin suuria odotuksia sille, mitä mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa saisi ihmisissä aikaan. Olen samaa mieltä kuin raportissamme sanotaan siitä, että demokratialle on erityinen haaste syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien osallistuminen ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen. Toki tämä osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet voivat estää vieraantumista ja ehkäistä syrjäytymistäkin, mutta jos ihminen on syrjäytynyt, ei häntä välttämättä auta se, jos hänelle

25.4.2012

---

pannaan vielä muidenkin ihmisten ongelmat pohdittavaksi, kun pitäisi järjestää omat asiat.

Arvoisa puheenjohtaja.

Me ihmiset olemme itsekkäitä. Tämä koskee meitä kaikkia. Siksi me tulkitsemme demokratiaakin itsekkäästi ja meidän on vaikea hyväksyä sitä, että meidän tahtomme ei tapahdu. Isommat puolueet tulkitsevat demokratian mielellään tavalla, joka on suurten puolueiden etu. Pienemmät puolueet muistavat paremmin pienten oikeudet.

Arvoisa puheenjohtaja.

Mietin, onko sopivaa ottaa seuraavaa esimerkkiä esille, koska se saattaa olla kivulias. Vihreiden ryhmäpuheenvuoro kuitenkin vakuutti minut siitä, että asia on lupa ottaa esille ja jopa tarpeellinenkin. Ymmärrän, että moni heistä kokee, että juuri tapahtui huutava vääryys, kun he toiseksi suurimpana puolueena eivät saaneet toista apulaiskaupunginjohtajaa. On kuitenkin olemassa toinenkin näkökulma, jonka mukaan valtuustossa on 85 jäsentä, ja matemaattisesti saamme, että 17 paikkaa oikeuttaa yhteen kaupunginjohtajan paikkaan, ja koska kolmella suurimmalla puolueella on kullakin vähintään yksi kaupunginjohtaja, niin tämä toteutuu ja mitään demokraattista vääryyttä ei ole tapahtunut. Itse asiassa, jos laskemme, kokoomuksen oikeus toiseen kaupunginjohtajaan, vasemmistoliiton oikeus ensimmäiseen kaupunginjohtajaan ja jopa RKP:nkin oikeus ensimmäiseen kaupunginjohtajaan on isompi kuin se oikeus, jonka vihreät kokivat nyt kaltoin kohdelluksi.

Tänään emme ole nähneet demokratian irvikuvaa, vaan olemme nähneet sen, miten haasteellista meidän itsekkäiden ihmisten on hyväksyä demokraattista päätöstä, joka ei palvele etuamme. Silloin kiusauksemme on syyttää toisia ja mustamaalata poliittista toimintaa, mikä ei ole oikein. Tässä yhteydessä kuitenkin, ettei jää väärää käsitystä, totean lopuksi, että kyse ei ole siitä, että nyt tässä yksi ryhmä olisi erityisen itsekäs, vaan me olemme kaikki samassa veneessä ja tämä on meidän kaikkien yhteinen haaste.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut, bästa fullmäktige.

25.4.2012

Demokratiaryhmän loppuraportissa on useita hyviä ehdotuksia helsinkiläisten vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi ja demokratian laajentamiseksi. SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmä kannattaa ja kiirehtii niiden toteuttamista. Erytisen tärkeinä me pidämme ehdotuksia osallistuvasta budjetoinnista ja lähidemokratiasta. Demokratiaryhmä valmisteli esityksiään kuulemalla asukkaita ja kokemuksia demokratiahankkeesta Suomessa ja muualla maailmassa. Ryhmä esitti asukkaiden mahdollisimman laajaa osallistumista myös raportin jatkotoimien käsittelyyn. Kaupunginhallitus on kuitenkin sivuuttanut valmistelussa kokonaan asukkaat. Lausuntoja on pyydetty nyt vain virkakoneistolta. Myös työntekijät on sivuutettu. Tällainen ylhäältä alaspäin rakentuva malli on jatkossa käännettävä oikein päin, asukkaiden osallistumiseen perustuvaksi demokratiaksi, joka kasvaa niin sanotusti alhaalta ylöspäin.

Useimmissa kaupungin virastojen ja laitosten lausunnoissa on demokratia tyypistetty lähinnä asukkaiden ja viranhaltijoiden väliseksi vuoropuheluksi, asiakaspaneeliksi, sähköiseksi asioimiseksi ja niin edelleen. Demokratiaryhmän raportin lähtökohtana on kuitenkin asukkaiden osallistuminen päätöksentekoon ja demokratian laajentaminen kehittämällä suoraa demokratiaa, alueellista lähidemokratiaa, osallistuvaa budjetoinnista, kansanäänestyksiä ja muita vaikutusmahdollisuuksia. Viime kädessä on kyse siitä, että perustuslain mukaan kunnan hallinnon tulee perustua asukkaiden itsehallintoon. Kyse ei siis ole vain edustuksellisesta demokratiasta ja vain mahdollisuudesta esittää mielihiteensä vaaleissa valituille tai virkamiehille. Keskeistä on asukkaiden oikeus olla itse mukana päätöksenteossa ja vaikuttaa itse palveluihinsa ja elinympäristönsä kehitykseen.

Demokratiaryhmä on nostanut esitystensä kärkeen osallistuvan budjetoinnin ja alueellisen osallistumisen kehittämisen kokeilut. Asukastointa on luonut monilla alueilla hyviä mahdollisuuksia käynnistää tällaisia kokeiluja nopeastikin. Itse pidän tärkeänä, että niitä ei määritellä ylhäältä päin, vaan kokeilut lähtevät asukkaiden omista aloitteista. Samoin pidän tärkeänä sitä, että kokeilut ovat riittävän laaja-alaisia, koostuvat erilaisia asukastoimijoita ja ryhmiä sekä voivat ylittää hallintokuntien sektorirajoja, ja sitä, että kokeiluille osoitetaan myös tarvittavat resurssit. Osallistuvan budjetoinnin pitäisi näkyä jo kaupungin ensi vuoden budjetin valmisteluissa.

Arvoisa puheenjohtaja.

Ryhmän ehdotus niin sanotuista demokratiatiloista on tärkeä osa sitä toiminnallista kokonaisuutta, jossa osallistuvaa demokratiaa ja alueellista demokratiaa, lähidemokratiaa voidaan kehittää. Osallistumiselle tarvitaan tiloja, asukastaloja tai vastaavia, joissa asukkaat ja erilaiset

25.4.2012

---

yhteisöt voivat kokoontua, kohdata, verkostoitua ja kehittää yhteistä toimintaa.

Tilojen maksuttoman käytön ohella tämä koskee kaupungin tuottaman tiedon saamista asukkaiden käyttöön, avointa dataa, mahdollisuuksia analysoida tietoja asukkaiden omista lähtökohdista ja saada erilaisia selvityksiä vaihtoehtoisten esitysten tekemistä varten. Nythän Helsinki ei yleisesti ottaen aina noudata edes Kuntaliiton suositusta siitä, että päätösten valmistelussa esitetään useita vaihtoehtoisia ratkaisuehdotuksia ja että niitä koskevat arviot esitetään myös päätöksenteossa. Avoimen datan periaatetta pitäisikin tarkastella ennen muuta asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien kannalta eikä palveluna, jota kaupunki ryhtyy tarjoamaan yksityisille firmoille, jotta niillä olisi lisää mahdollisuuksia tehdä bisnestä.

Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja suoran demokratian laajentaminen tarkoittaa avointa ja positiivista suhtautumista asukkaiden omiin aloitteisiin, adresseihin, mielenosoituksiin ja esimerkiksi pyrkimykseen saada kaupunkitila kaupallisten tarkoitusten sijasta entistä enemmän asukkaiden vapaaseen käyttöön. Kaupungin työntekijöiden osallistumisesta on myös syytä rohkaista ja päästä eroon pelolla hallitsemisen kulttuurista. Kun puhutaan asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista ja itsehallinnosta, on syytä muistaa myös kaupungin vuokra-asunnot. Miksi esimerkiksi Oranssi-yhdistyksen taloissa voidaan kehittää asukasdemokratiaa, mutta kaupungin taloissa vain keskitetään hallinto yhä etäämmäs vuokralaisista?

Arvoisa puheenjohtaja.

Jos maltatte seurata, niin jatkan vielä puheenvuoroani.

(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Toivottavasti hallintokeskus vihdoinkin vuoden valmistelujen jälkeen saa siihen jotain tolkkua, tai pari vuotta kai sitä on jo valmisteltu.

Hallintokeskushan on omassa lausunnossaan nostanut tämän raportin yhteydessä hyväksi esimerkiksi onnistuneesta osallistumishankkeesta ylipormestarin asukasilojen järjestämisen. Minusta tämä kuvaa sitä, miten kaukana joidenkin virastojen johdossa ollaan asukkaiden kokemuksista ja mielipiteistä. Ylipormestarin asukasillat ovat pikemminkin varoittava esimerkki siitä, mitä osallistuvalla demokratialla ei pidä tarkoittaa. Näissä tilaisuuksissa kaupungin hallinto määrittelee ylhäältä käsin, mistä puhutaan, tilaisuuksiin marssitetaan valtava joukko virkamiehiä ja he käyttävät suurimman osan kaikesta ajasta. Kysymys siitä,

25.4.2012

---

kuullaanko asukkaita vain muodon vuoksi, on noussut esille myös monissa kaupunkisuunnitteluviraston kaavoitukseen liittyvissä prosesseissa.

Hallintokeskus on ryhtynyt lausunnossaan myös mestaroimaan alueelliselle osallistumiselle malleja ilman, että se tai kukaan muu on kysynyt asukkailta taaskaan yhtään mitään. SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmän mielestä demokratiaryhmän raportin jatkotoimista pitääkin pyytää seuraavaksi evästyksiä erilaisilta asukasliikkeiltä, kaupunginosayhdistyksiltä, vuokralaistoimikunnilta, oppilaskunnilta, henkilöstöjärjestöiltä ja muilla tavoin asukkailta.

Arvoisa puheenjohtaja.

Demokratiaryhmä esitti, että kaupunki edistää kuntauudistuksen valmistelussa aktiivisesti raportissa esitettyjä demokratiatavoitteita. Tämä on hyvin laaja aihepiiri, jossa palaan myöhemmässä puheenvuorossani lähemmin. Haluan tässä yhteydessä vain lyhyesti sanoa, että asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja demokratian laajentamisen kannalta kokemukset niin sanotuista pormestarmalleista ovat kielteisiä tai vähintäänkin ristiriitaisia niissä kaupungeissa, joissa sitä on kehitelty. Esimerkiksi Tampereella malli on merkinnyt muutamien johtavien virkamiesten vallan lisäämistä. Mielestäni Helsingin demokratiaryhmä teki oikean ratkaisun, kun se ei asettunut kannattamaan pormestarmallia, jota sille esiteltiin. Emme tarvitse lisää pormestareiden valtaa, tarvitsemme lisää kansanvaltaa.

Valtuutettu Näre

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvä valtuustoväki.

Demokratiaohjelma on erittäin tärkeä hanke, ja nuorisotoimella on tässä tärkeä rooli, sinne suuret kiitokset hyvästä valmistelusta. Opetustoimi on demokratian vahvistamisessa vielä keskeisemmässä roolissa, ja huolta herättääkin suunnitellut säästöt määräaikaisten opettajien työsuhdekikkailulla, joka lähenee hengeltään lainvastaista työsuhteiden ketjuttamista. Riskinä on opetuksen laadun heikkeneminen, mikä altistaa myös demokratiavajeelle kouluissa.

Tässä kohtaa haluan viitata juuri ilmestyneeseen nuorisotutkimuslehtien nuorten valmiutta laittomaan aktivismiin koskevaan artikkeliin, jonka ovat kirjoittaneet Sakari Suutarinen ja Kari Törmäkangas. He tekevät mielenkiintoisia havaintoja maahanmuuttajakriittisyyden, laittoman aktivismivalmiuden ja poliittisen sosialisoinnin puutteen yhteydessä.

25.4.2012

Lainaan heitä seuraavassa: "Kansainvälisessä vertailussa Suomen nuorista vain 14 % vastasi olleensa päättämässä siitä, millä tavoin koulua johdetaan. Vastaava luku oli esimerkiksi Ruotsin aineistossa 54 %. Suurimmat erot Suomen aineistossa tulivat osiossa, jossa tutkittiin oppilaiden aktiivisuutta keskustelun avaajina sekä keskusteluun osallistujina. Näissä kysymyksissä aktivismiin valmiit antoivat useammin kielteisiä vastauksia kuin muut oppilaat. Aktivismiin valmiista ryhmästä maahanmuuttajakriittiset olivat kohdanneet erityisen vähän tilanteita, joissa opettajat olivat kannustaneet oppilaita keskustelemaan ihmisten kanssa, joilla on erilaisia mielipiteitä. Maahanmuuttajakriittisistä aktivismin kannattajista 67 % vastasi, että eivät ole kohdanneet tällaista koskaan tai vain harvoin. Voidaan tulkita, että aktivismiin valmiit maahanmuuttajakriittiset oppilaat kokevat luokkahuoneen hengen keskusteluja ja keskustelujen avaamista paljon vähemmän kannustavaksi kuin muut oppilaat. Yhteiskunnallisen keskustelun on todettu vaikuttavan erityisesti asenteiden muovautumiseen. Maahanmuuttajakriittisillä aktivismiin valmiilla nuorilla tätä mahdollisuutta ei ole kotona eikä heillä sitä oman arvionsa mukaan ole myöskään koulussa. Heillä näyttäisi siis olevan keskimääräistä heikommat mahdollisuudet poliittiseen sosialisatioon."

Näin siis Suutarinen ja Törmäkangas. Näistä tutkimustuloksista voi vetää myös johtopäätöksiä poliittisen kartan rakentumisesta tulevaisuudessa, mikäli opetuksen laatua lähdetään heikentämään, kuten nyt on vaarana Helsingissäkin. Laadukas opetus edistää mahdollisuutta poliittiseen sosialisatioon ja myös kompensoi poliittisen socialisaation puutetta kotona.

Kiitos.

Valtuutettu Modig

Hyvät valtuutetut.

Sain olla vasemmistoliiton edustajana demokratiaryhmässä, ja silloin kun on kiitoksen paikka, sitä pitää antaa. Useat ovat kaupunginjohtaja Pajusta täällä kiitelleet, mutta tässä työssä koen, että kaupunginjohtaja antoi hyvät resurssit meille ja oikeasti avoimin korvin kuunteli, mitä työryhmällä oli mielessä. Mielestäni saimme lopulta enemmän aikaiseksi kuin osasin odottaa. Nyt meillä on oikeasti konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, jotka ovat oikeasti toteutettavissa. Olen optimistinen, että näiden kautta löydämme uusia keinoja lisätä demokratiaa.

25.4.2012

Optimismi oli kuitenkin laantua kokoomuksen ryhmäpuheenvuoron aikana. Olen täysin eri mieltä valtuutettu, anteeksi puheenjohtaja Bogomoloffin kanssa siitä, että kansalaisten aktiivisuus liittyisi aina jonkin asian vastustamiseen. Omassa vuosien kokemuksessa kansalaisaktiivina olen saanut todistaa jotain aivan muuta. Helsinkiläiset haluavat olla mukana kehittämässä omaa kaupunkiaan. Ehkä olisi paikallaan kysyä, kuinka moni jotain vastustavista hankkeista johtuu siitä, että kaupunkilaiset kokevat, etteivät ole päässeet mukaan vaikuttamaan itseensä liittyviin päätöksiin.

Bogomoloffin puheenvuorosta tuli epäily, elämmekö samassa kaupungissa, mutta koska hän toimii vieressäni puheenjohtajana, täytyy se niin olla. On selvää, arvoisa puheenjohtaja, että meillä on toiminnassamme paljon kehitettävää. Pelkästään tämän kokouksen esityslistassa on useita esimerkkejä siitä, että meillä on oikea demokratiavaje ja kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuudet eivät toteudu kuten kauniissa strategioissamme olemme kirjanneet. Yhtenä esimerkkinä on mielestäni kuntalaisaloitteet, joiden vastauksiin valtuutetuilla on mahdollisuus vaikuttaa ainoastaan ponsien kautta, asian palauttaminen ei ole mahdollista. Toinen esimerkki on paljon puhuttanut apulaiskaupunginjohtajan valinta. Prosessi on epäselvä, eikä voida väittää, että kaupunkilaisten ääni kuuluu. Selvää on ainoastaan se, että kulisseyssä kuhisee.

Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että on syytä miettiä apulaiskaupunginjohtajien virkasuhteen pituutta, sitä onko tarpeen, että apulaiskaupunginjohtajat ovat poliittisia nimityksiä, sekä sitä, miten kansalaisten mielipide näkyisi ja kuuluisi paremmin, mutta tämä tulee tehdä perusteellisen valmistelu kautta, ei yksittäisen valinnan kohdalla, ei edes silloin, vaikka se osuisi oman puolueen kohdalla. Vihreät kritisoivat kovin sanoin vasemmistoa. He sanoivat, että vasemmisto on kävellyt asukkaiden yli. Tätä on pakko kommentoida. Olisiko meidän siis kuulunut noudattaa kolmen suurimman puolueen kabinettisopimusta, jota me emme ole koskaan olleet mukana tekemässä? Sekö on demokratiaa?

Edellisessä apulaiskaupunginjohtajavaalissa vihreät haastoivat oman sopimuksensa asettamalla oman ehdokkaan tilanteessa, jossa tämän sopimuksen myötä paikka oli kuulunut kokoomuksessa. Tänään te vetositte samaan sopimukseen. Tämä on hämmentävää ihmisille, jotka eivät ole tuota teidän kabinettisopimustanne ole missään kohtaa kannattanut. En myöskään ole kuullut vihreiden puolelta kovaa vastustusta konsernijaostoa, jossa istuu vain kolme suurinta puoluetta, vihreät yhtenä heistä, kohtaan. Tässä olisi mielestäni yksi demokratian kehittämisen paikka. Konsernijaostossa tulisi olla kattavampi edustus.

25.4.2012

Vasemmistoliitto on ehdottomasti valmis käytäntöjen kehittämiseen, myös apulaiskaupunginjohtajavirkojen täyttämisen suhteen. Tämä ei tarkoita sitä, että pormestarihallinnaksi olisi ainoa vaihtoehto, mutta silloin on avattava koko systeemi ja jokaisen paikan on oltava oikeasti avoinna. Siksi vasemmistoliiton valtuustoryhmä ehdottaakin, että demokraatioryhmä perustetaan pysyväksi elimeksi, joka käy läpi ja valmistelee parannuksia samassa avoimessa, myönteisessä ja asukkaita mukaan kutsuvassa hengessä, jossa viime syksyn työryhmäkin työskenteli. On tärkeää muista, että demokratian kehittäminen ei ole projekti vaan prosessi.

Valtuutettu Kolbe

Kiitos, puheenjohtaja. Valtuutetut.

Tämähän alkaa muistuttaa jo sellaista meklaritoimintaa, vain kävely puuttuu tässä puheenjohtajalta.

(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Hinnastahan voidaan aina neuvotella.

Todellakin hieno asia, kuten edelliset puhujat ovat tässä jo esittäneet, että demokratiasta keskustellaan, ja tässä arvelisin demokratiatyöryhmän varajäsenenä, että valtuutettu Laura Rissanen johti ymmärtääkseni hyvin ja innostuneesti puhetta ja ansaitsee kiitoksen tämän ryhmän vetämisestä. Samoin ryhmästä tihkui säännöllisesti sähköpostiin keskustelua, joka viittasi siihen, että toiminta oli vireää ja innovatiivista.

Demokratia on sinänsä tietysti haastava, eurooppalainen ilmiö, jonka 2000-vuotinen historia pakottaa meidät miettimään, että mitä se demokratia on ja ennen kaikkea kenen demokratiaa. Me olemme aika tiukasti tässä omassa traditiossamme kiinni. Jo vuodesta 1875 tässä talossa kaupunginvaltuutetut, edusmiehet ja sitten myös me -naiset olemme päättäneet yhdessä kunnallisista asioista. Tämä reilusti yli 100 vuotta on vaikuttanut siihen, että demokratian muodot ovat meillä konservatiivituneet malliin, joka tälläkin hetkellä on käytössä. Demokratiasta on tullut eräänlainen itsestäänselvyys. Kuntatasolla emme sitä oikein tunnemme emmekä sitä valitettavasti osaa arvostaakaan, ja siksi aina matkailu maailmalla avartaa silmät ymmärtämään sanan ”kunta” monet merkitykset. Yhdessä virkamiesten kanssa poliittiset päättäjät rakentavat kaupunkiaan, kuntaansa kohti parempaa tulevaisuutta. Tämä on hyvin jännittävä ja tärkeä yhteenkietoutumisen periaate.

25.4.2012

Toisaalta tällaisessa konservatiivisessa kulttuurissa demokratiasta muodostuu vääjäämättä eräänlaista elitismiä. Tulee se tunne, että me täällä ja ne tuolla, ja tietysti tämäntyyppinen demokratiatyöryhmä joutuu pohtimaan keinoja saada se ”kaupungintalon ulkopuolella oleva kansa” toimimaan demokraattisesti. Kansaa ei voi kuitenkaan aina marssittaa oman pillin ja oman tahdon mukaan, vaan tarvitaan itsestään syttyvää kansalaisjärjestötoimintaa.

Siksi minulla luettuani tätä mietintöä heräsi kaksi kysymystä. Meillä Helsingissä on luontevasti ja aika poikkeuksellisesti kaupunginosayhdistysten verkosto, jossa toki on omat ongelmansa mitä tulee aktiivisuuteen ja jäsenistön keski-ikään, mutta esimerkiksi vertailtuna Tukholmaan, jossa kaupunginosayhdistyksiä ei ole, niin tämä on aika poikkeuksellinen ja kiehtova maailma, enkä huomaa, että kaupunginosayhdistysten ääni tai yhdistysten kansa tapahtuva vuorovaikutus olisi noussut millään tavalla täällä esiin, ehkä keskusteluissa mutta ei tässä mietinnössä. Sen sijaan on hyvin tärkeää, että nuorten osallistumisesta ja siihen liittyvästä kouludemokratiaulottuvuudesta keskusteltiin paljon ja toimenpideohjelmat liittyvät siihen. Me kaikki teinikuntapolitiikan kasvattit täällä, näen heitä monia, ymmärrämme, miten tärkeää on jo nuorena omaksua positiivinen asenne yhteiseen vaikuttamiseen, yhdessä tekemiseen ja siihen liittyvään, se on tärkeä pedagoginen prosessi. Haaste on tietysti se, että jos sitä johdetaan liikaa ylhäältä päin, aktiivisuus kärsii, mutta tärkeää, että koulu on tässä mukana.

Kiitos.

Valtuutettu Lohi

Arvoisa puheenjohtaja.

Kiitän minäkin demokratiaryhmää ja sen ehdotuksia. Ne ovat mielestäni suhteellisen varovaisia, mutta se onkin ihan paikallaan olevaa kehittämistä. Tarkastelen tätä raporttia nyt erityisesti alueellisen ja paikallisen vaikuttamisen näkökulmasta. Ryhmä ehdottaa muun muassa paikallispaneelleja eri hallinnonalojen ja asukkaiden vuorovaikutuksen tehostamiseksi. Helsingissä on ollut ylipormestarin asukastilaisuuksia, ja minusta valtuutettu Hakanen luonnehti niitä aikalailta oikean suuntaisesti. Niissähän on ollut sellainen piirre, että ne ovat ikään kuin ylhäältä johdettuja. Tyypillistä niissä ja myös muissa kaupungin infotilaisuuksissa on se, että kuullaan ensin alustus tai lukuisia alustuksia, ja sitten paikalle kokoontunut väki saa esittää kysymyksiä mutta ei niinkään mielipiteitä. Tähän täytyy saada muutosta. Tietenkin on niin, että vuorovaikut-

25.4.2012

---

teiset tilaisuudet vaativat asukkailta aika paljon esitietoja ja myös ainakin jonkinasteista tietoa siitä, miten kaupungin hallinto toimii.

Demokratiaryhmä mainitsee esimerkkinä rakennusviraston toiminnan, kun alueella on tehty viher- ja ynnä muiden alueiden hoitosuunnitelmia. Virasto on kiitettävästi ensin tehnyt asukaskyselyn ja siten järjestänyt tilaisuuden, jossa sitten on selvennetty suunnitelmia. Yhdessä tilaisuudessa kerran olin, mutta ei se nyt kovin valtavaa kiinnostusta ollut herättänyt, mutta sitten, kun alettiin metsää hoitaa, niin jo tuli runsaasti palautetta siitä, että oli kaadettu joku terve puu ja joku laho puu, joita niitäkin olisi pitänyt jättää.

Mielestäni suurin ongelma asukkaiden osallistumisessa on se, että miten niihin tilaisuuksiin ja paneeleihin, joita nyt suunnitellaan, saadaan edes kohtuullinen määrä väkeä, mikä se kohtuullinen määrä väkeä on ja kuinka edustavia nämä ihmiset, jotka kokoontuvat, ovat edustamaan sitä paikallista mielipidettä. Se on käsittääkseni aika vaikea arvioida. Yleensä tällainen aktiviteetti kasvaa, jos alueella on joku ongelma, mutta tällaiset tavalliset rutiinikokoukset eivät niinkään kiinnostaa.

Kun demokratiaryhmän paperissa esitetään muutamien pilottihankkeiden käynnistämistä alueellisen osallistumisen tehostamiseksi, niin voisin kertoa, että Vuosaaressa on tässä mielessä hyvin pitkät perinteet. Vuosaaren asukkaat perustivat asukastoimikunnan vuonna 1976. Olin sen ensimmäinen puheenjohtaja. Siitä on vasta 36 vuotta kulunut. Tämä toimikunta on sitten toiminut vähän eri muodoissa, joskus hie-man hiipuneenakin, mutta 80–90-luvuilla, jolloin Vuosaaren suuret kaavakysymykset tulivat ratkaisuun, toiminta on ollut hyvin aktiivista ja tällä toimikunnalla on ollut jonkinlainen puolivirallinen asemakin siinä mielessä, että kaupunkisuunnitteluvirasto on jatkuvasti esitellyt siellä kaavasuunnitelmia. Nyt olisin sitä mieltä, että kun näitä pilottihankkeita perustetaan, tätä vuosaarelaisten kokemusta alueellisesta vaikuttamisesta pitäisi hyödyntää.

Kiitos.

Valtuutettu Taipale

Puheenjohtaja, valtuutetut.

Sain olla mukana tässä demokratiatyöryhmässä, ja oli ilo olla siinä mukana, koska siellä vallitsi hyvä, keskusteleva ilmapiiri. Puheenjohtaja Laura Rissasellekin tässä haluaisin antaa kiitokset.

25.4.2012

Mutta tosiaan, kun näitä lausuntoja selasin, oli vähän häkellyttävää nähdä se nihkeys, jolla monet virastot ja lautakunnat kuitenkin näihin ajatuksiin edelleen suhtautuvat. Yhtenä hienona poikkeuksena oli kyllä nuorisoasiainlautakunnan erittäin asiantunteva lausunto, joka kannattaa lukea kyllä tarkkaan. Mutta todella asukkaathan ja asukasjärjestöt hän puuttuivat kokonaan näistä lausunnoista, ja se on selvä korjattavissa oleva kohta.

Itse halusin nyt keskittyä puhumaan yhdestä tietystä asiasta, nimittäin tästä, jota siellä nimitettiin demokratiatiloiksi eli asukastiloiksi, joita tarvitaan ennen kaikkea yhteisöllisyyden rakentamiseen. Olen Emma Karin kanssa ihan samaa mieltä siitä, että koko kaupunki on demokratiatila. Julkinen kaupunkitila on nimenomaan demokratian edellytys. Hyvä vanha testi on se, että diktatuureissa on ulkonaliikkumiskielto. Vapaa kaupunkitila on se ensimmäinen ehto.

Sain ihan tänään käsiini asukaskirjan, jossa murehditaan Mellunmäessä olevaa tilannetta. Siellä puretaan vanha ostoskeskus ja asukkailta menee tila, enkä tässä nyt ole puolustamassa tätä ostoskeskusta, mutta haluaisin vain tämän esimerkin kautta kuvata sitä, miten asukkaat sen kokevat. Tässä on lainaus: ”Vaikka eri toiminnat saisivat eri tahoilta uudet tilat, niin niiden yhteinen, harvinaisen positiivinen vaikutus omaan asuinalueeseensa lakkaisi. Helsingin tulisi olla tyytyväinen, että Mellunmäessä on saavutettu rauhallinen ja aktiivinen yhteistyö esimerkiksi maahanmuuttajien ja muiden asukkaiden kesken. Myös eri kirkkokuntien aktiivinen toiminta rakennuksessa on ainutlaatuista.”

Tämä ensinnäkin kuvaa hyvin sitä, että se, että siellä on ollut tila olemassa, on tukenut hyvin monipuolista toimintaa, nimenomaan vapaaehtoista, asukkaista lähtevää toimintaa, joka on valmentanut kaupunkilaisia toimimaan aktiivisina kansalaisina, siis demokratian osallisina. On aivan kohtuutonta, jos asukkaiden vapaaehtoisesta energiasta suurin osa menee tilojen jahtaamiseen, joka vuosi uusien vuokrasopimusten laatimiseen ja rahoituksen hakemiseen. Siksi toivoisin erityisesti, että tästä asukastilojen saatavuudesta ja käyttöperiaatteesta tehtäisiin yksi keskeinen osa tätä jatkotyötä ja saataisiin hyvä esitys. Myös silloin tietysti täytyy ottaa huomioon, miten se rahoitus järjestetään kestävällä tavalla. Ei suinkaan ole kysymys siitä, että rakennettaisiin uusia tiloja vaan siitä, että miten käytetään olemassa olevia tiloja fiksusti.

Sitten vielä kiitos valtuutettu Modigille tästä kommentista, että demokratia on jatkuva prosessi, ja sen takia myös tämän raportista toteutuksista kannattaa valtuustossa jatkuvasti seurata.

Kiitoksia.

25.4.2012

Valtuutettu Peltola

Hyvät ihmiset.

Oli valitettavaa, että tämä demokratiatyöryhmän työ lopetettiin. Olisi ollut paljon järkevämpää, että se olisi jatkanut nimenomaan näiden jatko-toimenpiteiden osalta keskustelua ja olisi osallistunut siihen lausuntojen pyytämiseen ja myös näiden jatkoehdotusten muotoiluun. Nyt minusta tässä on tapahtunut sillä tavalla, että kun lautakunnilta kysyttiin, niin monet lautakunnat ovat kyllä ihan asiallisesti ja toiset erittäin hyvin, kuten juuri nuorisolautakunta, tähän asiaan paneutuneet, mutta sillä prosessilla ei ole kauheasti yhteyksiä asukkaisiin. Asukkailta ja asukasjärjestöiltä ei ole todellakaan kysytty yhtikäs mitään. Sehän ei ole ollut tarkoitus, kyllä nimenomaan tämä työryhmäkin painotti sitä, että nyt asukkailta nimenomaan täytyisi pyytää niitä ehdotuksia. Ilman niitä tässä asiassa ei kauheasti edetä. Olen kyllä kuullut, että jotkut porukat eri puolilla kaupunkia ovat tehneetkin ehdotuksia siitä, mitä he haluaisivat tehdä, mutta ei ole sellaista selvää kanavaa, jonka kautta sitten tätä hommaa olisi voinut hoitaa.

Hyvä periaate olisi se, että missä tahansa eri puolilla kaupunkia asukkaat ja järjestöt voisivat tehdä ehdotuksia erilaisista kokeiluista siitä, mitä he nimenomaan sitten haluavat tehdä, ja mahdollisimman paljon näistä otettaisiin sitten mukaan myös tähän kokeilupuoleen. Itsehallintohan on sitä, että ihmiset saavat osallistua poliittiseen keskusteluun ja tehdä myös päätöksiä. Itsehallinnon edellytys on se, että ihmiset myös ottavat sen vastuun, joka niistä päätöksistä tulee, eivätkä jätä sitä jonnekin muualle. Aika paljon minusta – itsekin olin varajäsenenä siinä työryhmässä – siellä oli sellaista keskustelua, että ”no, kunhan nyt ihmisillä on keskustelufoorumeita, niin se on hyvä”, mutta päätösvaltaa ei voi esimerkiksi kaupunginosiin asukkaille antaa.

Kuitenkin mitä vähemmän ihmisille antaa mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon, sitä vähemmän he tietenkin ovat myös kiinnostuneita niistä asioista, joista päätetään, ja kaupungin poliittinen aktiivisuus esimerkiksi kunnallisvaaleissa ja myös erilaisissa kuulemisissa, joita kaupungin eri tahot järjestävät, osoittaa juuri sitä, että eiväthän ihmiset viitsi osallistua sellaiseen, josta he tietävät, että päätökset tehdään kuitenkin jossakin ihan muualla ja näillä heidän sanomisillaan ei ole vaikutusta niihin asioihin. Tällaisissa asioissa kuin esimerkiksi täällä, kun valitaan apulaiskaupunginjohtajaa, mehän olemme ihan kauhean kiinnostuneita, kovasti keskustellaan niistä ja lobataan toisiamme, koska me tiedämme, että me olemme ne, jotka päättävät. Ihan samalla tavalla

25.4.2012

---

muutkin ihmiset kiinnostuvat ja rupeavat miettimään, mitkä ovat järkeviä ratkaisuja heidän näkökulmastaan, ja yrittävät saada toisetkin niille kannoilla, jos heillä on päätösvaltaa.

Sen takia minusta on aivan olennaista se, että tässä demokratiajatkotyössä tavoitellaan ja lähestytään oikeata itsehallintoa nimenomaan läheisyysperiaatteen perusteella, eli sellaiset asiat, jotka joku pieni porukka voi päättää, annetaan niiden päätettäviksi, ja sellaiset asiat, jotka koskevat suurta porukkaa, pitää sitten jollakin isommalla päätäntäelimellä päättää. Aina pitää niillä ihmisillä, joita asia koskee, olla äänioikeus valita ne päättäjät, jotka heitä edustavat.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Ihmettelen kovasti valtuutettu Modigin ja Peltolan puheenvuoroja. Tarkoitatteko todella, että apulaiskaupunginjohtaja valittaisiin kansanäänestyksellä? Presidentti valitaan kansanäänestyksellä, mutta en usko, että koko kaupunki voitaisiin valjastaa tällaiseen toimenpiteeseen niin usein, kun tällainen valinta täytyy tapahtua.

Lähidemokratian toteuttaminen on nyt erittäin ajankohtainen, koska maassamme ollaan tekemässä suuria kuntaliitoksia, jolloin päätösvalta siirtyy kauemmaksi asukkaista. Vaarana on kuitenkin se, että lisätään päätösvaltaa monille uusille tasoille esimerkiksi luomalla aluehallinto, seutuhallinto ja valitsemalla kunnanvaltuusto ja kaupunginosavaltuustot. Monien mielestä nämä kaikki päätösvallan tasot tulisi olla vaaleilla valittuja. Olisivatko näillä tasoilla siis samat henkilöt mukana eri tasoilla vai olisiko jokaisella tasolla eri henkilöt, jolloin suurin osa kunnan ihmisistä olisi lopulta jossakin valtuustossa? Tarvitaan lisäksi runsaasti lisää virkamiehiä valmistelemaan päätöksiä ja toteuttamaan niitä. Yhä useampi henkilö on siis sen jälkeen jossakin valtuustossa tai hallituksessa. Haluavatko ihmiset todella tällaista? Sellaiset, jotka ovat ammatipoliitikkoja, luulevat, että ihmiset oikeasti haluavat olla jossakin hallituksessa tai valtuustossa. Epäilen sitä.

Sain nimittäin toimia demokratiaryhmän varajäsenenä ja osallistuin 20.11. viime vuonna avoimeen kokoukseen tässä valtuustosalissa. Meidän suureksi pettymykseksemme paikalle tuli lähinnä kaupunginosayhdistysten puheenjohtajia ja hallituksen jäseniä. Kansalaisilla ei siis ollutkaan niin suurta kiinnostusta kuin poliitikoilla tätä demokratiaa kohtaan. Lähidemokratian tärkeimpiä muotoja lienevät informaatio varsinkin verkossa sekä asukkaiden kuuleminen verkossa ja kaupungin-

25.4.2012

---

osakokouksissa. Valmistelun tulee olla avointa, jatkuvaa, ajan tasalla ja kaupungin sivuilta jatkuvasti luettavissa. Meillä on erittäin hyviä kaupunginosayhdistyksiä, esimerkiksi Lauttasaari-Seuran kokouksessa olimme juuri muutama päivä sitten.

Kansanäänestys on kuntalain mukaan mahdollinen, mutta aihe pitää olla hyvin yksiselitteinen. En usko, että voi äänestää esimerkiksi parkkipaikkojen lukumäärästä tai siitä, että kaivetaan joku luola johonkin kohtaan, vaan se pitää olla joku iso asia kuten esimerkiksi kuntaliitos, minkä kohdalla sitä onkin käytetty.

Haluan onnitella demokratiaryhmän puheenjohtaja Laura Rissasta ja sen jäseniä hyvästä työstä. Moni ryhmän ehdotuksista on nyt virkamiesvalmistelussa. Katsotaan, mitä sieltä tulee.

Valtuutettu Rissanen

Kiitos, puheenjohtaja. Arvoisat valtuutetut.

Kiitos ensiksi, täällä taas tuli kiitossanoja itselleni. Täytyy sanoa, että haluan kyllä kiittää koko ryhmää. Meillä oli ihan mahtava ryhmä. Kokoonnuimme ja pitkissä kokouksissa oli jopa hauskaa, jos joku vielä sen muistaa. Mielestäni pääsimme aika hyvään lopputulokseen. Tämä loppuraportti on nyt ollut lausunnoilla, ja sieltä on jatkoselvityksiä tilattu kaupunginhallituksen toimesta. Itse kyllä odotan niiltä paljon. Odotan todella paljon tältä johtamisjärjestelmäuudistamisedotukselta. Me tarvitsemme Helsinkiin oman mallin. Emme innostuneet ryhmässä niistä malleista, joita me kuulimme niistä esimerkeistä, joita saimme, mutta jonkinlaisen oman Helsingin johtamismallin me ehdottomasti tarvitsemme.

Se, mitä itse vierastan ja mitä oikeastaan ryhmässäkin mielestäni aika laajalti vierastettiin, oli se, että me tarvitsimme Helsinkiin nyt taas joi-tain uusia vaaleja, joissa äänestysprosentti jää matalaksi. Pelkkä vaalien lisääminen ei kuitenkaan ole sitä demokratian lisäämistä. Siksi on tärkeä viedä eteenpäin näitä lähidemokratian lisäämiseksi tehtyjä toimia. Uuden byrokratian kasvattamisen sijaan on panostettava siihen, että oman asuinalueensa voi paneutua ja vaikuttaa, että se ei maksa maltaita ja että kun kaupunkilainen soittaa kaupunkiin, hän saa käsiinsä sen ihmisen, joka osaa häntä myös auttaa. Tarvitaan siis vähemmän byrokratiaa, ja kaupungin koneisto ei saa lannistaa tätä eri puolilta Helsinkiä kumpuavaa aktivismia.

25.4.2012

Meillä on toimivia kaupunginosayhdistyksiä, mutta sitten meillä on myös sellaisia kaupunginosayhdistyksiä, joita ei voi kutsua kovin toimiviksi. Meillä on toimivia uusia liikkeitä. Täälläkin on jo mainittu monta kertaa Kallio-liike, ja niitä syntyy nyt ympäri kaupunkia, esimerkiksi Mellunmäessä on hieno hanke. Tavallaan se pitää ymmärtää, että kaupunginosat ovat erilaisia ja nämä syntyvät liikkeet ja siellä syntyvä aktivismi voi olla hyvin erilaista. Tätä kaupungin pitää ehdottomasti tukea.

En lähde tässä vaiheessa toistamaan enää niitä täällä jo käytettyjä hyviä puheenvuoroja, mutta haluan kiittää vielä kerran tätä ryhmää ja sanoa sen, että tulen kyllä itse seuraamaan hyvin aktiivisesti sitä, miten tämä jatkotyö tässä jatkuu. Toivottavasti saamme sen vauhdikkaasti liikkeelle.

Kiitos.

Valtuutettu Saarnio

Arvoisa puheenjohtaja.

Täällä on käyty hyvin hyvää keskustelua tänään, ja on kiva keskustella kerrankin aiheesta, jossa voi antaa vähän mielen lentää. Nimittäin minä olen ollut mukana tässä kunnallistoiminnassa valtuustotasolla yli 40 vuotta, mutta sitä ennen jo Alppilassa muunlaisissa liikkeissä, ja kyllä minulla on tästä demokratian kehittämisestä hyvin paljon omakohtaista kokemusta. Siinä mielessä siinä on myös vaarapuolia. Me tavattoman usein kuvittelemme, että demokratia esimerkiksi kaupunkisuunnittelussa on kuitattu sillä, että pyydetään jonkun paikallisen kaupunginosayhdistyksen lausunto asiasta ja sillä selvä. Kuitenkin me tiedämme itse, että näiden kaupunginosayhdistysten toiminnassa on hyvin paljon eroja. Olin aikoinaan perustamassa Alppila-seuraa, ja lähdin sieltä kipinäkäpön pakoon, kun huomasin, että seura kehittyy pikkuhiljaa vain vastustamaan erilaisia hankkeita, mitä Alppilalla oli kehitettävänä.

Olen kuulunut Roihuvuori-seuraan ja nyt asun tuolla Kivikossa enkä kuulu paikallisiin seuroihin, vaikka minua on pyydetty muun muassa Kivikko-yhteisöön mukaan vastustamaan Sortti-aseman rakentamista sinne ja urheiluhankkeen laajentamista ja kaikenlaista, ja sen takia en ole siihen lähtenytkään mukaan. Sen sijaan olen mukana Vetoa ja Voimaa Mellunkylään -hankkeessa. Minusta se on yksi tällainen Kallio kukkii -hankkeen kaltainen hanke, jollaisia pitäisi kehittää edelleen. Se lähtökohta ei ole vain odottaa, että koska ylipormestari-ilta voidaan järjestää, vaan järjestää erilaisia teematapahtumia, tavata ihmisiä, kes-

25.4.2012

---

kustella heidän kanssaan ja saada myös ideoita ja mikä parasta katsoa, että ne ideat lähtevät myös eteenpäin liikkeelle.

Tässä on ollut erittäin suuri rooli paikallisilla virkamiehillä, lähinnä sosiaaliviraston, kulttuurikeskuksen ja nuorisosiainkeskuksen paikallisilla työntekijöillä. Nyt olisikin ehkä hyvin järkevää ruveta mittaamaan, kun valitaan uusia päteviä henkilöitä kaupungin palvelukseen, sitä että kuinka paljon he ovat valmiita tekemään yhteistyötä asukkaiden kanssa. Se voisi olla hyvä mittari, ja monelta virheeltä voitaisiin välttyä. En usko siihen, että voimme rakentaa mitään sellaista rakenteellisesti todella kestävästä demokratiaa, mutta tällaisilla hankkeilla, joihin osallistumisaste saadaan korkeaksi sillä, että siellä on paikallisia, erilaisia toimijoita urheiluseurasta, seurakunnasta, poliisista ja yrittäjistä lähtien, niin voitaisiin saada todellakin sellaisia kehitysliikkeitä, jotka samalla valvovat kuin vahtikoira, että ne alueet eivät pääse rapistumaan ja että siellä kehitys menee hyvään suuntaan. Uskon aika paljon tähän tällaiseen Vetoa ja Voimaa Mellunkylään -liikkeen kaltaiseen demokratiaan, ja siinä mielessä minun mielestä idea siitä, että tällainen demokratiaryhmä olisi toiminnassa jatkuvasti kaupungissa, olisi erittäin hyvä. Se jatkaisi tätä loistavaa työtä, mitä te siinä komiteassanne teitte.

Valtuutettu Urho

Hyvä puheenjohtaja ja arvoisat valtuutetut.

Olin demokratiaryhmän jäsenenä, mutta ennen muuta olen kokeillut kaikki ne vaikuttamisen paikat, mihin kotiympäristössäni on ollut mahdollisuus. Kaupunginosaseura, kaavoitusta, suojakäytävien lähelle tulevia koululaisten jalankulkuvaloja, työssyjä, kaikkea sitä, mistä tänäänkin varmaan puhutaan – halutaan vaikuttaa lähiympäristöön.

Toinen kokemukseni on koulujen johtokunnista. Olen tullut kunnallispoliittiseen vaikuttamiseen koulun johtokunnan kautta. Se on demokratiaa, kun lähellä oleva asia, koululaisten koulu ja sen työ, tulee vanhempien eteen, ja yhdessä kokoonnutaan tilaisuuteen, jossa tehdään ehdolle vanhemmista ehdokkaat johtokuntaan, ja johtokuntahan käyttää budjettivaltaa. Sinne on delegoitu budjettivaltaa ja valtaa keskittyä koululaisten koulutyöhön. Se on lähidemokratian vaikuttamisen paikka.

Helsingissä on olemassa jo tosi monta muutakin demokraattisen vaikuttamisen paikkaa, tärkeimpänä niistä tietysti ensi syksyn kunnallisvaalit. Kuntalaistenhan pitää voida luottaa siihen, että äänestäessään valituksi tulevat ne ehdokkaat, jotka ajavat tasavertaisia ja oikeudenmukaisia palveluita. Mehän olemme täällä sitä varten, että kaupungin

25.4.2012

---

on turvattava tiettyjä peruspalveluita, ei niin, että kaikkea kivaa voitaisiin huutamalla saada lisää.

Tasa-arvo eri väestöryhmien välillä on yksi suomalaisten kuntapalvelujen keskeisistä tavoitteista, joihin me kaikki uskomme, ja tämän tasa-arvon kauttahan me lähdemme tätä demokratiaakin peliin huutamaan. Se on läpi koko suomalaisen yhteiskunnan sisäistynyt periaate. Mitä sitten olisi oikeudenmukaisuus? Totta kai palvelut ovat oikeudenmukaisia, kun niitä on tarjolla riittävästi ja hyvälaatuisina asemasta ja asuinpaikasta riippumatta, ja sitä vartenhan me olemme täällä ja myös kansalaisaktiivisuutta tapahtuu eri kaupunginosissa ja eri väestöryhmät pitää ottaa huomioon. Meidän täytyy pystyä käyttämään jo olevia rakenteita ilman, että aina huudetaan johonkin uuteen hankkeeseen virkamiesten valmistelua ja niin, että kaupunki tuottaisi tilat ja rahat. Kansalaisaktiivisuus on ? .

Nyt keskusteltava kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksia käsittelevä hankehan on sinällään hyvä, mutta demokratiaryhmä oli aivan valtava vyyhti kaikkea mahdollista, eikä se kovin paljon päässyt yksimielisyyteen kaikista asioista, mutta se lista ehdotuksista on varmasti pilotoimisen, katsomisen ja kokeilemisen arvoinen sen näkemiseksi, mitä sieltä jäisi jäljelle. Olen aina ollut ehdottomassa sitä, että kun päiväkotikäiset lapset ovat 6 vuotta ehkä samassakin päiväkodissa, niin joku tätä koulujen johtokuntajärjestelmää vastaava pitäisi päiväkoteihin tuoda.

Siis johtokunnilla, eri ryhmillä on se valta, jonka ne päättävät ottaa, mutta aivan eri asia on se, että pienet ryhmät hetkellisesti huutavat jonkun tietyn asian perään. Se ei ole demokratian lisäämistä. Itse asiassa demokratianhan täytyy ryhtyä itsepuolustukseen, jotta pienet vähemmistöt eivät luule olevansa enemmistö.

Kiitos.

Valtuutettu Ojala

Tämän vuoden lopussa minulle tulee täyteen 20 vuotta Helsingin kaupunginvaltuustossa. Vuodet ovat olleet antoisia ja mielenkiintoisia. Täytyy sanoa kyllä, että en uskonut, että voin vielä loukkaantua niin syvästi kuin tänään olen loukkautunut valtuutettu Kimmo Helistön puheenvuoron johdosta. Nimittäin kyllä se, että hän katsoo oikeudekseen halveksua osaa valtuustoa siten kuin hän omassa puheenvuorossaan sanoi, on mielestäni kyllä demokratian pohjanoteeraus. Toivottavasti tällaisesta ei tule tapaa Helsingissä. Meidät on kaikki valittu tänne tekemään

25.4.2012

---

päätöksiä. Meillä jokaisella on yksi ääni, oli sitten kysymys henkilövalinnat tai muut äänestykset, ja me käytämme sitä ääntä, jonka olemme kuntalaisilta saaneet, niin kuin me itse arvioimme, niin kuin kaikki täällä ryhmät tänään omista puheenvuoroissaan totesivat myös niitä perusteita tilanteessa, joka oli vaikea. Sanon edelleenkin sen, että ryhmissämme keskusteltiin erittäin pitkään tästä valinnasta ja useaan otteeseen.

Mutta se valinta on nyt tehty, ja toivottavasti vihreät oppisivat keskustalta tai keskustan entiseltä ministeriltä, edesmenneeltä Johannes Virolaiselta sen, että kun päätös on tehty, niin pulinat pois.

Mutta hyvät ystävät, me puhumme nyt Helsingin demokratiatyöryhmän tuloksista, ja sanon kyllä itsekkin sen, että odotuksia on nyt ladattu valtavasti. On paitsi tämän valtuuston varmasti vielä enemmän seuraavan valtuuston tehtävä lunastaa ne lupaukset. Nimittäin kun me olemme tämän prosessin, nimenomaan niin kuin valtuutettu Modig sanoi, prosessin aloittaneet, me olemme myös vastuullisia siitä, kun me viemme sitä määrätietoisesti eteenpäin emmekä kuvittele, että se pienellä pintasilauksella voisi aidosti tuoda asukkaat mukaan asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon.

Otan yhden esimerkin siitä, että meillä ei valitettavasti ole aidosti osallistuvaa kaupunkisuunnittelua. Pari päivää sitten – anteeksi, eilen viimeksi – yleistieteiden lautakunnassa, jota seuraan kaupunginhallituksen edustajana, esiteltiin Puistolalan aluesuunnitelma. On tehty erittäin hyvää pohjatyötä tämän aluesuunnitelman aikaansaamiseksi. Asukkaita on kuultu. Heillä on ollut mahdollisuus antaa vinkkejä ja palautetta. Tässä samassa yhteydessä oli käsittelyssä myös luonnonhoitosuunnitelma, ja sitten kun lautakunnan jäsenet tiedustelivat sitä realismia, millä todennäköisyydellä nämä aluesuunnitelmat voidaan toteuttaa, siinäpä tuli heti mieleen, tai tietoa siitä, että se voi kestää 10, ehkä 15:kin vuotta. Tämä on nyt asia, että jos me aidosti haluamme saada asukkaat mukaan vaikuttamaan, kyllä meidän pitää sitten myös pystyä huolehtimaan siitä, että niitä yhdessä sovittuja asioita viedään eteenpäin.

Todella toivon, että lähiöprojektia jatkossa kehitetään sellaiseksi, että se olisi mukana aidosti, kun näitä aluesuunnitelmia käsitellään, ja niille todella annettaisiin sitten myös määrärahoja niin että muutakin kuin luonnonhoitoa päästään viemään eteenpäin.

Valtuutettu Valokainen

Kiitos puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

25.4.2012

Tervepä terve. Minä puolestani kuuluun erääseen asukasyhdistykseen tuolla Hermannissa ja koetamme virkistää asukasyhdistystä ja asuin-ympäristöä erilaisin tapahtumin. Olen huomannut sen, että lupien saanti esimerkiksi kaupungilta vaikka vain koulujen tilojen käytöstä on todella hankalaa ja nuivaa, kulmikasta. Siinä pitäisi olla vähän muutosta. Kun liikkuu ja elää syvien kansojen rivissä itsekin, on kuullut monta kertaa, että missä viipyy asukas- tai yleensäkin kuntademokratia, kaupunkidemokratia, miten vain. Ihmiset toivovat, että yhteisiin asioihin voisi puuttua jo valmisteluvaiheessa. Hyviä esimerkkejä on esimerkiksi Kumpulan tiehanke. On mielettömästi ihmisiä, jotka vastustavat Kumpulan tiehanketta. Silti se nuijitaan läpi täällä. Meidät on valittu tekemään tätä duunia.

Sitten tässä on tämä uusi hahmo, tämä Guggenheim-museo, jota suurin osa kansasta vastustaa. Ei sen takia, että se on kallista, vaan sen takia, että se on mauton ja toimimaton. Tämähän on ihan sitä niin kuin minulle on sanottu aikoinaan silloin kun tulin tänne, että me emme saa antaa kansalle valtaa tällä lailla. Eihän siitä tule mitään. Minua ihmetytti tänään Helsingin Sanomissa ja täällä kun olin äsken – tai kaikkihan me olimme täällä – että onko se sitten demokratiaa, kun puolueet riitelevät keskenään. Jonkun henkilön mahdollisuutta tulla valituksi heikentää vanha riita. Apulaiskaupunginjohtajan valintaa varjosti vanha kauna, ja puolueet tietävät, mistä puhun.

Pomppaan siitä toiseen tai kolmanteen aiheeseen. Viime syksynä Suvi-lahden kattilahallin Helsingin kaupungin järjestämä tilaisuus, jossa oli virkamiehiä paljon puhumassa hienoja asioita ja lupauksia. Yrjö Hakanen sanoi mielestäni aika hyvin, että virkamiehet puhuivat ja kansa sai ehkä pari kysymystä heittää. Niihin kysymyksiin vastattiin, että kyllä järjestyy, me teemme, totta kai. Kysymys oli muutamasta aidasta ja roska-astiasta, joita ei ole tänä päivänä näkynyt. Minä kyllä kannattaisin, että kansalle annettaisiin lippuäänestyksiä. Ei siihen tarvita mitään valtuuksia ja valtakuntia ja erilaisia tsydeemeitä, niin kuin eräs täällä sanoi. Mutta sellaista olisi demokratia, kansanvalta.

Kiitos.

Valtuutettu Puhakka

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Demokratiasta on puhuttu tänään paljon ja hyvää. Ongelma on tietysti se, miten demokratia saataisiin myös käytäntöön. Yksi sellainen asia,

25.4.2012

---

jonka haluan nostaa vahvasti esiin, on se, että kansalaisilla, ihmisillä pitäisi olla myös oikeus ja mahdollisuus tietoon, jotta he pystyvät vaikuttamaan. Tutkimusten mukaan on kauhean kiintoisa asia se, että suoran demokratian kannalla ovat ne ihmiset, jotka tietävät vähiten politiikasta ja poliittisista asioista. Sen sijaan sellaiset ihmiset, jotka tietävät politiikasta, ovat useammin myös edustuksellisen demokratian kannalla. Tämä on minusta mielenkiintoinen ristiriita: halutaan vaikuttaa asioihin, vaikka kiinnostus tai tieto asioista on heikko.

Sen sijaan kokonaisuutena suomalaisethan tietävät politiikasta ja yhteiskunnallisista asioista huomattavasti enemmän kuin monissa muissa maissa. Suomalaisten tiedon taso on hyvä. Itse pidän hirveän tärkeänä sitä, että yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vaikuttaminen ylipäänsä lähtisi liikkeelle jo ihan päiväkodeista ja koulusta lähtien. Ihmiset oppisivat vaikuttamaan asioihin jo pienestä pitäen, ja syntyisi se mahdollisuus.

Pidän tärkeänä myös sitä, että on mahdollisuuksia vaikuttaa ja toimia. Täällä on tullut hyvin esille se, että tällä hetkellä kerätään parhaat käytännöt Suomessa. Tähän kuntauudistukseen liittyen kerätään sekä suomalaisia että ulkomaisia käytäntöjä, ja mielestäni ne pitää käydä Helsingin näkökulmastakin huolella läpi, koska ei tarvitse pyörää keksiä uudestaan. Siinä mielessä olisi erinomaisen tärkeää, että tämä demokratiaprosessi jatkuu ja olisi tämä demokratiatyöryhmä. Valtuustoryhmässämme olemme esittäneet, että demokratiatyöryhmän työ olisi jatkunut. Se pitäisi olla jatkuva prosessi. Tätä ei ratkaista yhdellä työryhmällä, yhdellä valtuustoistunnolla. On erittäin pitkä prosessi, että saadaan aidosti kansalaisille vaikutusvaltaa.

Nostan esille myös tilat. On mielenkiintoista, jos ajattelee esimerkiksi – itse asun tuolla Arabianrannassa ja olen seurannut siellä nyt vuosien ajan asukastoimintaa. Yksi sellainen merkittävä tason nostaja oli se, että saatiin tilat käyttöön. Se mahdollisti erilaista kerho- ja harrastustoimintaa. Oli paikka, jossa olla. Täällä jossain puheenvuorossa todettiin, että pitäisi ehdottomasti saada jo olemassa olevia tiloja käyttöön. Näin pitää ilman muuta, koska se, että on paikka, jossa toimia, ei ole kynnyksien ihmisten kokoontumiselle.

Täällä on otettu esiin se, että pitää olla aitoa päätösvaltaa. Silloin tällaiset erilaiset budjetointikäytännöt, uudenlaiset käytännöt, joissa ihmiset ja asukkaat pääsevät vaikuttamaan nimenomaan myös talouteen ja kaupungin rahojen käyttöön, ovat äärimmäisen olennaisia.

Kiitos.

25.4.2012

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Luin demokratiaryhmän johdannosta viimeisen kappaleen. Siinä todettiin, että ryhmä kiinnittää suurta huomiota syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten demokraattisten oikeuksien puolustamiseen ja osallistumismahdollisuuksiin. Kun tarkastelin kaikkia kymmentä tavoitetta, tämä viimein lause, jossa todetaan, että ryhmä on ottanut huomioon esityksessään erityisesti ne asukkaat ja väestöryhmät, jotka eivät saa ääntään kuuluviin päätöksenteossa. Näissä kymmenessä ryhmän jatkotavoitteessa ei ole yhtään mitään tähän asiaan liittyvää. Ei edes kysymystä siitä, miksi noin kolmasosa kaupunkilaisista ei osallistu esimerkiksi vaaleihin. Me kaikki, jotka olemme olleet vaalikentillä, kuinka lukemattomat ihmiset sanovat, että ei voisi vähempää kiinnostaa. Erilaisissa syrjäytymis- ja segregaatiotutkimuksissa kaikissa todetaan, kuinka vähän nimenomaan syrjäytymisvaarassa olevat ihmiset osallistuvat eikä myöskään löydy halua. Demokratiaryhmässä tässä asiassa ei ole yhtä ainoata tavoitetta.

Siksi toivonkin, että nyt kun tätä ryhmän työtä jatketaan, otetaan huomioon tämä kysymys, joka mielestäni on tässä kaupungissa erittäin suuri. Eriarvoistumisen ja segregaation vaara on ilmeinen. Maahanmuuttajat myös selkeästi ovat syrjäytymisvaarassa, ja myös heidän kielelliset ja kulttuuriset, netin käytön ynnä muut sellaiset valmiutensa, joita... Täällä demokratiatyöryhmässä pidetään itsestään selvyytenä, että osallistumisen mahdollisuus on sähköinen. Miten otetaan ne vähemmistöt, joilla ei ole kaikkia näitä mahdollisuuksia, huomioon? Miten heidän demokraattisia oikeuksiaan ja osallistumisen mahdollisuuksiaan edistetään?

Kaiken kaikkiaan näin kyllä tämän demokratiatyöryhmän esityksen. Siinä on paljon hyviä asioita, mutta se on kyllä aika elitistinen, tämän osallistuvan vähemmistön tai enemmistön valtaa vahvistava. Se näkökulma, josta minusta meidän pitää kantaa huolta, on nimenomaan sen noin kolmasosan kaupunkilaisista, jotka eivät koe osallistumisen halukkuutta. Miten se otetaan esiin.

Sitten kaksi muuta asiaa. Poliittisten päättäjien rooli, jota tässä ryhmän raportissa hyvin korostetaan, siinä olen samaa mieltä. Minusta se pitää ottaa mukaan. Jos yhden esimerkin osapuolelta. Sosiaali- ja terveystieteiden uudistuksesta, joka minustakin on iso uudistus, järjestetään neljä aluefoorumia apulaiskaupunginjohtaja Laura Rädyn johdolla. Pidän sitä hyvänä, mutta olisin toivonut, että siihen olisi ilman muuta kyt-

25.4.2012

---

ketty myös poliittiset päättäjät mukaan. Se on niin iso kaupunkilaisia koskettava uudistus.

Sitten lopuksi totean vielä tämän valmisteluun osallistumisen mahdollisuuden ja avoimuuden lisääminen. Se ei voi olla pelkästään nettiyhteys eikä sähköinen juttu. On olemassa monenlaisia esteitä, jotka liittyvät tähän. Jos haluamme sataprosenttista tai lähelle sitä osallistumisen mahdollisuutta kaupunkilaisilla, kanavien pitää olla huomattavasti moninaisemmat kuin tässä raportissa on esitetty.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Demokratiaryhmä esitti muun ohessa, että kaupunki edistäisi kuntauudistuksen valmistelussa aktiivisesti ryhmän raportissa esitettyjä demokratiatavoitteita. Mutta kuntaministerin johdolla valmistelluissa kartoissa esitetty Suur-Helsinki on demokratian kannalta erittäin kyseenalainen. Se on yhtä aikaa liian suuri ja liian pieni. Päätöksenteko yhtäältä etäännyttävä asukkaista, ja toisaalta sitten Suur-Helsingin puitteet ovat kuitenkin liian pieniä niiden isojen seudullisten asioiden ratkaisemiseen, jotka liittyvät esimerkiksi erikoissairaanhoidon tai joukkoliikenteeseen, maankäyttöön ja eräisiin muihin asioihin.

Mielestäni kuntauudistuksen yhteydessä pitää pyrkiä siihen, että jatkossa kuntavaaleissa valitaan myös kaupunginosavaltuustot, joilla on osallistuvaan budjetointiin nojaavaa päätösvaltaa, ja metropolivaltuusto ohjaamaan seudullisia asioita. Toisin kuin valtuutettu Asko-Seljavaara väitti, tässä ei ole kysymys byrokratian lisäämisestä. On paljonkin selvityksiä, jotka osoittavat, että suuret organisaatiot eivät suinkaan vähennä byrokratiaa. Suurissa organisaatioissa erilaiset byrokraattiset rakenteet ja hallintohimmelit vain rakentuvat sinne sen ison yksikön sisälle. Tällä hetkellä meillä on jo valtava byrokratia. Meillä on sekä kaupungin sisällä byrokratiaa että kaupungin puitteiden ulkopuolella kuntayhtymää ja yhtiötä ja erilaista virkamiestyöryhmää. Nämä ovat vain osittain ikään kuin tämän demokraattisen systeemin ulottumattomissa tai vähemmän näkyvissä.

Toisaalta edustuksellinen demokratia ja muut osallistumisen ja päätöksenteon muodot eivät ole periaatteessa vastakkaisia tai vaihtoehtoja, ja näin ei ole varsinkaan paikallisessa, asukkaiden itsehallintoon perustuvassa hallinnossa. Esimerkiksi osallistuvaa budjetointia, jota maailmalla

25.4.2012

---

toteutetaan yli 1 200 kaupungissa, on tuskin missään edes yritetty toteuttaa pelkästään tilapäisin sattumanvaraisesti vaihtuvien kokoonpanoin, ad hoc -työryhmin ja muin. Siihen tarvitaan tällaisten joustavien aloitteellisuudelle tietä avaavien muotojen lisäksi jotain pysyvyyttä ja jatkuvuutta ylläpitäviä puitteita, jollainen esimerkiksi voi olla kaupungin-osavaltuusto.

Demokratiatyöryhmän työtä on minustakin tärkeää jatkaa, ja siitä olisi hyvä kyllä tiedottaa monella tavalla. Esimerkiksi äsken valtuutettu Anttilan kuvaus siitä, että demokratiatyöryhmä esittäisi pelkkää sähköistä asioimista tai jotain tällaista, lähinnä kertoo siitä, että valtuutettu Anttila on kovin valikoivasti lukenut tämän työryhmän ehdotuksia. Mitä tulee valtuuston rooliin, siinä on myös koko joukko asioita, joita kannattaa jatkossa kehittää. Mielestäni esimerkiksi ajatus siitä, että neljäksi vuodeksi määritelty valtuustostrategia riittäisi edes isojen asioiden ohjaimiseen, on osoittautunut kyllä kokemuksen perusteella kyseenalaiseksi. Me tarvitsemme esimerkiksi vanhuspalveluohjelmaa. Me tarvitsemme kestäväen kehityksen ohjelmaa. Tällaisten ohjelmien tekemisessä pitäisi olla tämä osallistuminen, asukkaiden kanssa yhdessä tekeminen valmistelun peruslähtökohtana.

Kiitos.

Valtuutettu Alanko-Kahiluoto

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Demokratiatyöryhmä on tehnyt hyvää työtä. Mutta haluaisin yhdestä näkökulmasta tulla tänne puhumaan. Valtuutettu Pekka Saarnio puhui Itä-Helsingissä toimivasta Vetoa ja voimaa Mellunkylään -hankkeesta, jossa itsekin olen itähelsinkiläisenä valtuutettuna ollut mukana jo monta vuotta. Mellunkylä samoin kuin monet muut itähelsinkiläiset asuinalueet ovat kaikkein pienituloisimpia alueita Helsingissä. Samalla nämä ovat niitä asuinalueita, joilla myös äänestysaktiivisuus on Helsingissä kaikkein alhaisinta.

Demokratian kannalta hälyttävää on se, että vaurailta asuinalueilla äänestetään eniten ja köyhillä asuinalueilla vastaavasti äänestetään kaikkein vähiten. Tämä on näkynyt erityisen räikeästi viime eduskuntavaaleissa sekä viime kunnallisvaaleissa Helsingissä, eikä tätä kuilua ole pystytty kaventamaan edes Itä-Helsingin demokratiahankkeella. Päinvastoin mielestäni tässä sinänsä aivan loistavassa Vetoa ja voimaa Mellunkylään -hankkeessa on tullut esille se, että jossain kohtaa tulee se piste, että vaikka tehtäisiin mitä, kaikkein köyhimmät ja osattomim-

25.4.2012

---

mat jäävät joka tapauksessa kotiin eivätkä tule äänestämään. Tämä on minusta se havainto, joka pitäisi ottaa erittäin vakavasti.

Demokratian kannalta kaikkein tärkeintä viime kädessä on kaventaa asuinalueiden hyvinvointieroja. Pitää kaventaa tuloeroja ja estää asuinalueiden eriytyminen. Osallisuutta vahvistetaan kaikkein parhaiten siten, että kaikilla kansalaisilla, kaikilla helsinkiläisillä on elämisen ja aktiivisen kansalaisuuden edellytyksen kunnossa. Tämä on se asia, joka pitää muistaa ihan kaikessa päätöksenteossa. Ei ainoastaan silloin kun laaditaan demokratiaohjelmaa vaan silloin kun päätetään palveluista ja niiden määrärahojen kohdennuksesta esimerkiksi terveysasemille tai opetukseen.

Maahanmuuttajistakaan ei ole tänään juuri puhuttu, vaikka suurin riskin demokratian kannalta on juuri se, että köhien lisäksi nimenomaan maahanmuuttajat jäävät ulos päätöksenteosta. Jos katsotaan syrjäytyneitä nuoria Helsingissä, niin maahanmuuttajataustaiset nuoret ovat yliedustettuina koulupudokkaiden ja syrjäytyneiden nuorten joukossa. Demokratian tulevaisuuden kannalta tämä on sellainen huomio, joka pitäisi ottaa erityisen vakavasti.

Tämän halusin sanoa.

Valtuutettu Luukkainen

Arvoisa puheenjohtaja.

Toimin nyt valtuustossa kuudetta kautta eli 24 vuotta tulee tämän vuoden lopulla täyteen. Aiemmin, kun asuin Maunulassa liki 30 vuotta, niin siellä olin mukana. Se oli varmaan ehkä kaupungin ensimmäisiä tällaisia asukasdemokratiahankkeita, jossa mietittiin yhdessä alueen kehittämisasiota. Asukkaat olivat erittäin innostuneita siitä hankkeesta ja täysillä mukana. Ongelma oli vain se, että kaupungin budjetista ei koskaan tahtonut löytyä rahaa niiden asioiden toteuttamiseen, ja sama ongelma taitaa edelleenkin olla monissa asioissa se pullonkaula. Asukailta kyllä löytyy sitä intoa ja varmasti ideoita, ja he parhaiten tietävät sen, mitä omilla alueilla oikeasti eniten tarvitaan.

Kun neljä vuotta sitten muutin Itä-Helsinkiin Mellunkylän alueelle Kontulaan, niin pääsinkin heti alusta lähtien mukaan tähän jo täällä aiemmin mainittuun Vetoa ja voimaa Mellunkylään -hankkeeseen, joka on äärettömän hyvä pilottihanke, jopa sellainen, että varmasti sitä kannattaisi matkia monella muullakin alueella. Valtuutettu Saarnio täällä mainitsi siitä, että on erittäin tärkeää, että virkamiehet tekevät yhteistyötä asuk-

25.4.2012

---

kaiden kanssa. Haluan lisätä siihen sen pointin, että on vähintään yhtä tärkeää se, että virkamiehet tekevät yhteistyötä keskenään yli hallintokuntien rajojen, koska vain sillä tavalla näissä hankkeissa oikeasti onnistutaan saamaan jotain muutoksia aikaiseksi, ja vain sillä tavalla voidaan käyttää veronmaksajien rahoja kustannustehokkaasti. Hienointa tässä Vetoa ja voimaa Mellunkylään -hankkeessa on se, että siinä ovat mukana todellakin ihan kaikki alueen erilaiset yrittäjät, yrittäjäyhdistykset, erilaiset kansalaisjärjestöt, kaikki alueen poliitikot puolueesta riippumatta. Politikointi ei siellä toiminnassa näy, vaan kaikki oikeasti puhaltavat yhteen hiileen ja tekevät parhaansa koko alueen kehittämisen ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien parantamisen hyväksi.

Kiitos.

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Näitä puheita kuullessani, vaikka kaikki olemme toki demokratian asialla ja ohjelma on yhteinen, silti tiettyjä sävyeroja tässä valtuuston eri laidoilla on havaittavissa. Toverit oikealta useammassa puheenvuorossa näyttävät painottaneen nimenomaan tätä ihmisten joukkovoimaisuutta tai vähemmistöjen tyranniaa vai miten se nyt sanotaan jonkinlaisena uhkanakin ehkä vähän syyttä suotta. Ymmärrämmehän toki kaikki nämä pelisäännöt. Se että kansalaiset yhdessä jotain vaativat, ei tarkoita sitä, että sen aina pitää mennä sellaisenaan läpi. Mutta demokratian lähtökohta on, että vaatia saa ja on oikeastaan hyväkin, että ihmiset vaativat.

Meidän edustuksellisen vallan käyttäjien haaste ja tehtävä on tietysti osata vastata hyvin niihin vastauksiin: joko toteuttaa ne tai sitten selittää, miksi niiden toteuttaminen ei ole tarpeen. Ylipäänsä tämä kansalaisosallistuminen näyttää täältä edustuksellisesta norsunluutornista käsin aina välillä vaikealta havainnollistaa. On loistavaa, että meillä on ollut työryhmä ja olemme kirjanneet tavoitteita, kuinka vain. Mutta meillä tapahtuu koko ajan aika paljon osallistumista, jota emme ehkä tunnista sellaiseksi. Meillä puhutaan täällä esimerkkienomaisesti Kallio-liikkeestä, Töölö-liikkeestä. Nämä ovat oikein mainioita esimerkkejä toiminnallisesta aktiivisuudesta, ainakin Kallio-liike. Töölö-liike nyt ei vielä hirveästi näyttänyt toimintaansa. Näköharhan takia emme aina huomaa, että sitä on muissa kaupunginosissa ollut jo pitkään. Yksittäisiä kansalaistapahtumia tai kylätapahtumia on ollut. Itä-Helsinki, kaikista segregaatiokuvista huolimatta niitä tapahtuu koko ajan.

25.4.2012

Sen verran nostan omaa häntää, että meillä Roihuvuoressa vuonna 2010 Kotiseutuliitto valitsi meidät nimenomaan aktiivisuuden ja kansalaistapahtumien osallistumisen kautta vuoden kaupunginosaksi. Viime vuonna saimme vielä demokratiapalkinto oikeusministeriöltä tämän toiminnan yhden vetäjän kautta. Nämä eivät vain nouse samalla tavalla esiin. En nyt tarkoita, ja todellakaan meidän kaupunginosamme ei ole se ainoa, missä idässä asioita tapahtuu. Täällä on ollut esimerkkejä noissa aikaisemmissa jutuissa.

Hirveän usein puhutaan aluedemokratiasta sitä kautta, että tarvitaan jokin aluevaltuusto tai sitten vaikka nuorten osallistumisesta nuorisovaltuusto lisää tätä edustuksellisen vallan rakenteistoa. Suurimmat ongelmat ovat siinä, että kun ihmiset osallistuvat, he jämähtävät siihen byrokratian ja hallintokuntien toimintakyvyttömyyteen, mistä Luukkainenkin äsken puhui. Juuri se, että sitten kun ruvetaan oikeasti tekemään, se on itse asiassa kaupungin kanssa tosi vaikeaa. Hallintokunnat eivät kommunikoi keskenään. Tilakeskus tekee mitä sattuu siinä suhteessa, vaikka järkeillä päätöksillä voisi sovittaa kaupungin ja kansalaisosallistujien tarpeet toisiinsa, että homma toimii. Sitten kun lähetään rakentamaan asukastaloja ja muuta, sitten käydään 20 vuotta kaavakeskustelua sen sijaan, että olisi annettu alun perin joku tila ja pensselit kouraan. Siellä jo silloin olisivat 20 vuotta ihmiset olleet aktiivisia ja voineet tehdä niitä asioita, mutta tämä taas ei kuulu meidän ajattelulogiikkaan. Tämantyypisiä asioita meidän pitäisi tehdä. Pieniä projektirahoja. Ihan muutamilla tonneilla saadaan aikaiseksi paljon enemmän kuin 20 000 tai kahden miestyövuoden palkkauksilla joissain tapauksissa.

Hallinnon pitäisi olla joustavampi, ja sitten juuri tämä osallistuva suunnittelu on ehkä kaikkein tärkein. Ihmisiä kuullaan ja pidetään keskustelutilaisuuksia, mutta palautteita pitkälti valmisteltunakaan ei oteta vastaan. Esimerkiksi meillä on nyt Meri-Rastilassa erittäin hyvä vaihtoehtoinen kaavaesitys, muttei sitä oteta vastaan, kun haluamme poliitikkoja. Tämä on minusta hyvä esimerkki siitä, että eihän tämä näin toimi.

Voisin ehdottaa sellaista konkreettista ideaa, kun nämä kuitenkin palauttekeskustelun ominaisuudessa varmaan menevät jonnekin ylös. Voisi perustaa muutaman demokratia-asiamiehen virkaa, ja vielä painottaa tiettyjä alueita, joissa halutaan, että se osallistumisaktiivisuus erityisesti nousi. Niiden tehtävänä olisi auttaa ihmisiä ja kansalaisliikkeitä viemään viestiä pitemmälle hallinnossa ja ennen kaikkea opettaa hallintokuntia kommunikoimaan keskenään ja kansalaisten kanssa. Varmasti säästyisi rahaa ja homma toimisi paremmin.

25.4.2012

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Hakasen puhe on mielestäni tyypillistä ammattipoliitikon puhetta. Poliitikko on siis vieroittunut tavallisten ihmisten arjesta. Eivät kaikki ihmiset halua kuulua kymmeniin johtokuntiin ja hallituksiin. He haluavat käydä töissä, hoitaa lapsia, harrastaa liikuntaa, ja mitä ihmiset tarvitsevat, on tietoa. He tarvitsevat tietoa, ja tämän jälkeen he voivat ottaa yhteyttä joko virkamiehiin tai sitten omaan valtuutettuunsa.

Valtuutettu Nurmela

Arvoisa puheenjohtaja.

Kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien ja lähidemokratian kannalta ei välttämättä ole ihan kaikista tärkeintä se, että lykätään äänestyslippu kouraan joka käännteessä, niin kuin ehkä valtuutettu Valokainen hetken aikaa sitten antoi ymmärtää. Tärkeintä ei myöskään ainakaan minun mielestäni ole se, että perustetaan uusia lautakuntia, asukasneuvostoja, kaupunginosavaltuustoja tai muita byrokratiaa lisääviä tasoja, joilla on entistä pienemmät mahdollisuudet vaikuttaa oikeasti kaupunkilaisten elämään.

Mielestäni tärkeintä on se, että vaikutusmahdollisuuksia parannetaan aktiivisesti kaupunkilaisia tukemalla niissä toimissa, joihin he ovat vapaa-aikansa päättäneet jo nykyisinkin käyttää ja uhrata. Puhutaan sitten kaupunginosa-aktiiveista, urheiluseurojen puuhamiehistä, nuorisjärjestöjen väsymättömistä puurtajista tai vaikkapa jo aiemmin mainittujen koulujen johtokuntien ihmisistä. He kyllä ansaitsevat tulla huomioituiksi sen kautta, että kaupunki laittaa suurimman tarmonsensa aktivismin byrokraattisten esteiden poistamiseen. Kyllä yksi iso juttu siihen edustuksellisen demokratian toimivuuteen on äskettäin huomiota herättäneen Taste of Helsinki -hankkeen kohtaama kohtuuttoman vuokrasumman kohtuullistaminen sitä kautta, että päästiin eroon siitä summasta designpääkaupunkivuoden tapahtumatarjontaan lisäämällä tämä tapahtuma. Tällaiset kaupunkilaisten viihtyvyyden ja aktiivisuuden eteen pyyteetöntä työtä tekevät tahot kohtaavat vastaavia ongelmia muissakin tilanteissa, pienemmässä mittakaavassa useimmiten. Näihin kysymyksiin ja asiakokonaisuuksiin mielestäni tulisi puuttua ja niissä tukea. Ei nyt välttämättä demokratiavirkamiesten toimesta tai edestä, mutta joka tapauksessa.

25.4.2012

Valtuutettu Urho

Arvoisa puheenjohtaja.

En voi kaiken uhallakaan olla muistuttamatta tätä valtuustoa siitä, miten epädemokraattista koululaisten kannalta oli tuoda tämä kasvisruokapäivä pakolla niihinkin kouluihin, joissa sitä ei lainkaan ollut kysytty. Siellä tavallisen ruoan lisäksi oli kaikkina päivinä myös kasvisruoka ja se mahdollisuus, että koululaiset olisivat saaneet valita, vietiin tällä arvovallalla, mikä valtuustolla on. Se oli minusta kyllä todella demokratian halventamista.

Valtuutettu Valokainen

Kiitos, puheenjohtaja.

Nurmelalle vain tällainen pieni korjaus. Vaikka tekstini oli hiukan sekavasti luettu, kuitenkin siitä sai varmaan muitakin kuin vain pelkän kansalaisen liput. Onhan täällä meilläkin lippuäänestys. Miksei myös kansalaisilla? Sehän olisi demokratiaa.

Kiitos.

92 §

Esityslistan asia nro 6

KAUPUNGINHALLITUKSEN VARAJÄSENEEN SEKÄ KAUPUNGINHALLITUKSEN KONSERNIJAOSTON JÄSENEEN VALINTA

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri

Kiitos, puheenjohtaja.

Siellä systeemissä ensimmäinen nimi on Mari Holopainen ja toinen on Annika Andersson.

25.4.2012

---

94 §

Esityslistan asia nro 8

YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN VARAJÄSENEEN VALINTA

Valtuutettu Rauhamäki

Kiitos, puheenjohtaja.

Joona Haavisto Lea Saukkosen varajäseneksi.

95 §

Esityslistan asia nro 9

KUNNAN ASUKKAAN ALOITTEET VUODELTA 2011

Aloite 1

Valtuutettu Peltola

Kiitoksia.

Osmonkallion vanhainkodin lopettaminen on hyvä esimerkki siitä, miten demokratia ei toiminut Helsingissä. Tämä vanhainkoti toimi sellaisessa kiinteistössä, joka epäilemättä pikkuhiljaa kaipaa peruskorjausta mutta oli täysin käyttökelpoinen ja täynnä vanhuksia niin kuin arvata voi, koska meillä Helsingissä tälläkin hetkellä kolme- ja puolisataa vanhusta jonnottaa vanhainkoti- tai palveluasuntopaikkaa. Näin oli silloinkin asian laita. Yhtäkkiä vain luimme lehdessä, että tällainen vanhainkoti on otettu ja lopetettu. Sitten rupesin heti ottamaan siitä selvää, ja minulle kerrottiin, että Seniorisäätiön hallitus on päättänyt lopettaa sen. Siitä ei ollut kerrottu asukkaille eikä työntekijöille ennen kun hallitus oli tehnyt päätöksen. Sosiaaliviraston kanta oli tosiaan se, että se on Seniorisää-

25.4.2012

---

tiön hallituksen päätös ja sillä siisti. Eivät he puutu siihen millään tavalla, eikä myöskään lautakunta siihen asiaan puuttunut eikä kaupunginhallitus eikä valtuusto. Asukkaat eivät suinkaan halunneet lähteä sieltä pois, mutta heidät kärrättiin sitten muihin vanhainkoteihin ja talo jätettiin tyhjilleen. Nyt viime kesänä sitten alakertaan laitettiin evakossa olevia päiväkoteja. Yläkerta on edelleen tyhjillään.

Alueen asukkaat ja vähän muutkin tekivät sitten aloitteita siitä, että talo peruskorjattaisiin ja sinne laitettaisiin vanhusten ryhmäkoteja, mihin tarkoitukseen se olisi erittäin sopiva. Sosiaalivirasto on kuitenkin koko ajan pitänyt kiinni siitä, että sitä taloa on mahdoton peruskorjata näihin tarkoituksiin. Tässä ei todellakaan ole mitään perää. Olen itse käynyt siellä tutkimassa niitä paikkoja ja saanut monilta asiantuntijoilta siitä lausuntoja. Sitä paitsi olen kuullut, että myös yksityiset palvelutalojen tuottajat ovat kiinnostuneita siitä kiinteistöistä. Se olisi varsin helppo korjata. Kuitenkin nämä vastaukset, joita näihin erilaisiin aloitteisiin on saatu kaupungilta, ovat aina olleet sellaisia, että kamalan kallista ja huonokuntoinen. Tosiasiassa numerotkin siellä todistavat, ettei se mitään kallista ole sen korjaaminen. Siitä on jonkinlainen peruskorjausarvio tehty, ja neliöhinta on yli 2 000 euroa siinä viimeisessä arvioissa. Ei se ole todellakaan kallista siihen, mitä yleensä palvelutalot maksavat Helsingissä.

Minusta on tosi surullista se, että tällaisilla prosesseilla asukkaiden kipeästi tarvitsemia palveluita ajetaan alas. Toinen surullinen asia on se, että kaupungin omistamia kiinteistöjä pidetään tyhjillään. Sen takia esitän toivomusponsiehdotuksen:

Osmonkallion entisen vanhainkodin tilojen soveltuvuus vanhusten ryhmäkodeiksi selvitetään.

Valtuutettu Vikstedt

Arvoisa puheenjohtaja.

Kannatan Kati Peltolan tekemää toivomuspontta.

Aloite 2

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

25.4.2012

Tässä kuntalaisaloitteessa on kysymys ehdotuksesta, että ryhdyttäisiin valmistelemaan esitystä kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Helsinkiin. Tämä Vallilan siirtolapuutarhayhdistyksen ja 13–14 muun yhdistyksen kannattama aloite tähtää siihen, että kaupunki käyttäisi laissa sillä olevaa mahdollisuutta valmistella tällainen esitys ympäristöministeriölle. Kaupunkipuisto voisi koskea tietysti aika monenlaisia osia Helsingin alueesta. Tässä ei ole sitä yksilöity valmiiksi, mutta viitataan keskuspuiston ohella siihen liittyviin viherkäytäviin, Vantaanjoen laaksoon ja ympäristöön, luonnonsuojelualueisiin, vanhoihin puutalo-alueisiin, siirtolapuutarha-alueisiin ja kaupunkimetsiin. Tällaisia kaupunkipuistojahan on perustettu eräisiin kaupunkeihin. Viimeinen esitys taitaa olla Turusta. Helsingin apulaiskaupunginjohtaja ja kaupunkisuunnittelulautakunta eivät pidä vastauksessaan kansallista kaupunkipuistoa tarpeellisena, koska vastaavia tavoitteita heidän mukaansa voidaan toteuttaa valmisteilla olevalla Helsinki-puistolla ja muilla kaupungin omilla päätöksillä.

Osa tässä aloitteessa mainituista alueista ei kuitenkaan edes kuulu tähän Helsinki-puiston valmisteluun. Osa taas on enemmän tai vähemmän uhanalaisia siitä huolimatta, että ne ovat olleet jatkuvasti tämän pitkään venyneen Helsinki-puiston valmistelun kohteena. Esimerkiksi Vallilanlaakson kohdalla on ongelmia tai sitten Kivinokan kohdalla.

Itse pidän tätä aloitetta hyvänä ja toivon, että vaikka tämä vastaus ei nyt ole tämän positiivisempi, ne näkökohdat otettaisiin huomioon, joita tässä on ehdotettu, muun muassa kun yleiskaavatyötä ja muuta suunnittelua tehdään, niin että kaupunki olisi tässä aktiivinen eikä jättäisi tätä kaupunkipuistomahdollisuutta käyttämättä vain sen takia, että sitten voidaan pelata joitain muita pelejä kiinteistöpuolella.

Kiitos.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Ylikahri

Kiitos, puheenjohtaja.

Yrjö Hakanen puhui viisaasti, ja vihreät on samaa mieltä. Esitimme tämän aloitteen palauttamista kaupunginhallituksessa. Tämä on tällainen ikuisuusaihe. Olemme sitä mieltä, että tällainen kansallinen kaupunkipuisto tulisi perustaa Helsinkiin, mutta kun asiasta ei nyt täällä äänestää, tämän palauttamisesta, niin tämä nyt vain tiedoksi.

25.4.2012

Aloite 7

Valtuutettu Modig

Kiitos, puheenjohtaja.

Tämä Intiankadun kunto on todellakin erittäin huolestuttava, mutta tiedän myös, että hyvää ratkaisua tähän asiaan ei voi löytää. Mielestäni kaupunginhallituksen antamassa vastineessa on kuitenkin pari asiaa, jotka ovat käytännössä virheitä, ja toivon, että ainakin ne nyt voitaisiin oikaista ennen kuin tämä kuntalaisille palautetaan. Meillähän ei ole mahdollisuutta itse millään tavalla palauttaa tätä asiaa.

Tässä mainitaan, että ”julkisen liikenteen määrä on Intiankadulla niin suuri, että ainakaan ennen Vallilanlaakson joukkoliikennekatua ei asialle voida tehdä mitään”. Kuten ehkä moni tietää, olen ollut hyvin aktiivinen tässä asiassa, ja missään keskustelussa en ole kuullut kuin yhden linjan mahdollista siirtämistä mahdolliselle Vallilan joukkoliikennekadulle, joten siinä mielessä vastaus on osaltaan mielestäni virheellinen.

Toinen on se, että myöskään Kustaa Vaasan alikulku ei ole investointilistalla mainittuina vuosina. Miksi? Koska kaupunki on omilla toimillaan ja päätöksillään tehnyt sen täysin mahdottomaksi. Alue on rakennettu osittain niin tiiviiksi, että tilaa esteettömälle alikululle ei ole mahdollista suorittaa. Asukkaiden toimesta on asiasta huomautettu kaupungille, näistä epäkohdista, jotka nyt tekevät tämän alikulun toteuttamisen mahdottomaksi. Ehkä joku nyt voi ystävällisesti lisätä tämän edes siihen vastaukseen, kun kerran minkäänlaista palautusmahdollisuutta ei ole. Se pitäisi kyllä ehdottomasti olla. Muuten näillä kuntalaisaloitteilla ei ole kauhean isoa funktiota.

Aloite 8

Valtuutettu Kuikka

Kiitos, puheenjohtaja.

Tämä homepakolaisten ahdinko on todellinen. He ovat tosiaan menettäneet kotinsakin, kun he eivät voi missään asua. Mielestäni on hyvä, että tämä aloite on otettu siinä mielessä vakavasti, että on perustettu työryhmä tätä asiaa selvittämään. Mutta tässä on nyt sellainen ongelma, tämä aloite on tehty elokuussa 2011. Siinä toivottiin nopeaa käsittelyä, koska talvi on tulossa. Selvitys valmistuu 15.6. mennessä. Todella toivoisin, että sen jälkeen ryhdyttäisiin nopeisiin toimiin. Tässä on to-

25.4.2012

---

si iso riski, että hyvinkin ihmiset asuvat parvekkeilla ja teltoissa myös ensi talven.

Tässä on varmaan vähän turha tehdä mitään pontta, koska se vain pikemminkin hidastaa asian käsittelyä, kun ponsivastausta sitten ensi syksynä väännetään. Ei voi tehdä palautustakaan. Toivon vain nopeaa käsittelyä sitten selvityksen valmistuttua.

Kiitos.

Valtuutettu Vesikansa

Kiitos, puheenjohtaja.

Valtuutettu Kuikka puhui asiasta, joka on äärimmäisen vaikea ja jossa vielä tutkimustuloksetkin ovat kovin kiistanalaisia. Mutta toivoisin myös Kuikan tavoin, että tämä asia etenee vauhdilla, koska koko ajan tästä homeongelmasta saadaan lisää tietoa, ja valitettavasti myös monet näistä homepakolaisista ovat nimenomaan olleet Helsingin kaupungilla töissäkin, useat opettajina, kuten olemme julkisuudesta lukeneet. Meillä tietyllä tavalla on vastuu myös näistä työntekijöistä. Myös mielelläni luin tätä aloitevastausta siinä mielessä, että siinä haluttiin todella löytää keinoja eikä nähty mahdottomana myöskään näitä esitettyjä hirsirakenteita. Mutta sen kyllä toivon, että jatkovalmistelussa ajatellaan, että nämä liittyvät jotenkin meidän olemassa oleviin asuntoihin. Jos ihmiset rupeavat näitä kovin oma-aloitteisesti tekemään, sekään ei välttämättä ole kokonaisuuden kannalta hyvä, koska tämä ongelma ei varmasti tule ihan täysin poistumaan lähivuosina valitettavasti.

Kiitos.

Valtuutettu Peltola

Minun on vaikea ymmärtää, minkä takia tämä homeongelman tutkiminen ja selvittely liitetään tähän konkreettiseen asunto-ongelmaan, joka monilla ihmisillä on. Kyllä minun mielestäni kaupungin velvollisuus on etsiä suuresta asuntokannastaan sellaisia taloja, joissa näiden ihmisten asuminen olisi mahdollista, ja jos ei siitä löydy, silloin pitäisi tehdä täsmälleen niin kuin nämä aloitteet tekijät ehdottavat eli laittaa muutama tilapäinen mökki heille asuttavakseen. Se ei ole kovin suuri kustannus. Sen sijaan on tosi suuri kustannus se, jos nämä ihmiset eivät pysty tekemään työtään ja osallistumaan yleensäkin elämään sen takia, että he joutuvat asumaan jossakin ulkosalla tilapäistiloissa.

25.4.2012

Valtuutettu Koulumies

Puheenjohtaja, valtuutetut.

Kannatan näitä edellisiä puheenvuoroja. Olen ihan samaa mieltä. Olen itse tavannut yhdenkin tällaisen homepakolaisen, joka aidosti asui puoli vuotta parvekkeella ja lopun aikaa autossa. Tilanne näillä joillakin, jotka ovat niin pahasti sairastuneet, on hämmästyttävän vaikea ja sitä on vaikea muiden ymmärtääkään. Tässä ei ole kyse hirveistä kustannuksista, koska he ovat valmiita maksamaan käypää vuokraa näistä asumuksistaan. Tiedän, että he ovat jo esimerkiksi selvittelleet sellaisia vaihtoehtoja, että tällaisista vanhoista metallisista konteista, sellaisista muutaman neliön konttisysteemeistä rakennettaisiin asumustiloja. Se on tätä tasoa, aika vaatimaton tämä heidän toiveensa. Toivon, että tämä etenee kaupungin puolelta ja saataisiin lähinnä jokin tonttimaa, mihin näitä kontteja ja muita asumuksia voitaisiin sitten pystyttää.

Kiitos.

Valtuutettu Valokainen

Kiitos, puheenjohtaja.

Yksi esillä, tai mikä on asuintalo, on Käärmetalo Helsingin Käpylässä, joka on homevauriopommi. Heitä asukkaita jos haluamme kontteihin sijoittaa, niin se on aika työlästä, mutta totta kai pitää johonkin sijoittaa, ja nimenomaan kaupungin vastuullahan tämä on. Tämä Käärmetalo on ollut jo kauan sillä lailla, että sieltä tulee vesi katosta läpi moneen asuntoon, mutta sille ei ole tehty mitään. Siitä jos vuokralainen menee isännöitsijälle tai huolto-, mikä tämä nyt on, valittamaan, niin sieltä tulee lähinnä sitä, että ei tässä ole pakko asua. Kannattaisi puuttua ajoissa.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Jos todella tämäntyppinen asia pitää paikkansa, mitä valtuutettu Valokainen totesi – en sitä epäile – kyllähän toivoisin, että nyt kaupungin puolelta vastataan. Näinkö todella kaupungin vuokratilojen asukkaille sitten vastataan? Jos monet vuodet tulevat vedet sisään katosta ja sille ei tehdä yhtään mitään, niin onhan tämä nyt aika hävytöntä.

25.4.2012

---

96 §

Esityslistan asia nro 10

HELSINGIN KAUPUNGIN PELASTUSTOIMEN JOHTOSÄÄNNÖN MUUTTAMINEN

Valtuutettu Ojala

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Teen sen saman ehdotuksen, jonka tein kaupunginhallituksessa, eli että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että pelastuskomentajan kelpoisuusehtona säilytetään pelastusalan päällystövirkaan vaadittava tutkinto. Tämähän on niin että pelastuslautakunta ei suinkaan ole esittänyt sitä, että pelastuskomentajan kelpoisuusehtoja lähdetäisiin muuttamaan. Tämä on tullut kaupungin johdon taholta. Totean edelleen sen, että tästähän seuraa sitten se, mikä näkyy tuolla pykälässä 8, jossa mainitaan viraston päällikön tehtävät. Siellä kohta 6 näistä tehtävistä. Siellä on kohta 6 ja kohta 6a. Mikäli nyt tämä esitys hyväksyttäisiin niin kuin se on meille esitetty, se merkitsisi sitä, että pelastuskomentaja voi kyllä johtaa pelastustointia, mutta 6a sitten tarkoittaa, että hän voi johtaa pelastustoimintaa, jos hänellä on siihen pelastuslaissa edellytetty kelpoisuus.

Nykyisinhän tämä pelastuslaissa edellytetty kelpoisuus on turvattu. Minusta on tärkeää, että se säilytettäisiin myös jatkossa. Sitten on väitetty, että hyvin arvoisin itse asiassa pelastuskomentaja johtaisi suoranaisesti toimintaa. Vaikka näin ei olisikaan, pitäisin kuitenkin erittäin tärkeänä, että tämä pelastusalan tutkinto hänellä on, koska kyllähän se helpottaa ilman muuta tätä pelastustoimen johtamista, joka hänen päätehtävänsä on. Sama ehdotus, joka oli kaupunginhallituksessa ja on luettavissa tuolla.

Valtuutettu Saarnio

Arvoisa puheenjohtaja.

25.4.2012

Minä kannatan valtuutettu Ojalan tekemää esitystä. Pelastuslautakunnassa olimme todella yksimielisiä tästä. Toisaalta ymmärrän sen, että on pyrkimys kaupungin virastojen päällikköjen koulutustasossa pitää kiinni tietyistä yhtenäisistä linjasta, mutta on tietysti erikoisaloja, joilla on hyvin vaikea ymmärtää sitä, että valitaan vain yleisen tutkinnon perusteella. Esimerkiksi en voi kuvitella sitä, että jonkin korkeamman lääketieteellisen tutkinnon sijaan voisi käyttää jotain toista tutkintoa. Tosinhan tietysti tämä voisi johtaa esimerkiksi jonkun lääkärin työtä, mutta siinä nyt ei ole mitään järkeä. Tässä mielessä kun ei ole ollut mitään pakonomaista tarvetta tähän, tämä ehdotus tuntuu niin typerältä, minkä kaupunginhallitus teki. Toivon, että tämä Ojalan ehdotus menee läpi.

Valtuutettu Kolbe

Kiitos, puheenjohtaja.

Kannatan lämpimästi valtuutettu Ojalan esitystä siitä syystä, että pelastuslaitos – tai niin kuin itse ajattelen palolaitos, koska se jatkaa palolaitoksen 150-vuotista historiaa – on harvinaisen poikkeuksellinen helsinkiläinen virasto ei vain ikänsä vuoksi ja sen takia, että palotoimi kuuluu näihin kaupungin kunnallisen toiminnan vanhimpiin kerrostumiin, vaan juuri sen toiminnallisuuden takia. Tämä on poikkeuksellinen yhteisö, jossa tavallaan palomiehet – tai pelastusmiehet niin kuin nykyään sanotaan – hitsautuvat yhteen. Tällainen yhteen hitsautunut joukko, joka toimii kriisitilanteessa, tarvitsee poikkeuksellista johtajuutta. Tämä joukko lähtee liikkeelle, jos päällystövirkaan vaadittavalta on oman alan tuntemusta. Tämä on aivan uniikki instituutio, ja soisin todellakin, että Helsingin kaupungin hienojen palopäällikköiden perinne – nämä ovat olleet mahtavia miehiä Waseniuksesta alkaen, suurenmoisia, ennakkoluuloisia mutta miestensä kunnioittamia hahmoja – tämä toimintakulttuuri säilyisi.

Välihuuto!

Aika voittopuolisesti. Aika harva... Johtajan paikka on ollut perinteisesti. Ei ole ensimmäistäkään palo- tai pelastustoimen naispuolista. Voisi olla että on syytä olla, mutta duuni on aika fyysistä ja harva nainen on siihen lähtenyt. En pysty sanomaan. Valtuutettu Saarnio lautakunnan puheenjohtajana voi kertoa, mikä on tämä sukupuolijakauma. Mahdollisesti tulee, mutta yhdyn tähän valtuutettu Ojalan esitykseen. Tämä on poikkeuksellinen virka, joka vaatii poikkeuksellista uskottavuutta.

25.4.2012

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Minäkin kannatan valtuutettu Ojalan esitystä. Ihmettelen oikeastaan sitä, mistä tällainen idea nyt on syntynyt siitä, että tämän alan koulutuksen korkein tutkinto ei olisikaan vaatimuksena Helsingissä, jossa tämän alan tehtävät ovat poikkeuksellisen tärkeitä ja kysymys on poikkeuksellisen suuresta yksiköstä. Helsingin kaupungin henkilöstöpuolelle on nyt tulossa uutta johtoa, ja ehkä tässä olisi yksi haaste uudelle apulaiskaupunginjohtajalle miettiä, että onko yleensäkin kovin järkevä se linja, jota kaupunki on viime aikoina levittänyt eri aloille, että sen alan ammattin osaaminen ei oikeastaan ole johtajalle mikään vaatimus. Meille tulee kouluihin erilaisia ammattijohtajia, jotka eivät osallistu siihen varsinaiseen työhön ja joilta ei vähän ajan kuluttua edellytetä myöskään oikeastaan sen työn sisällön ymmärtämistäkään, vaan he ovat jonkinlaisia lakimiesten ja ekonomien ja konsulttien yhdistelmiä, jotka touhuavat sitten jotain hallinnollista. Minusta pitäisi pikemminkin ottaa tässä pelastuslaitosasiassa nyt takapakkia ja harkita, onko muillakin aloilla nämä pätevyysvaatimukset syytä sitoa entistä enemmän siihen itse työn sisältöön, jota pitäisi johtaa.

Valtuutettu Pajamäki

Puheenjohtaja.

Sos. dem. valtuustoryhmä kannattaa myös Ojalan palautusesitystä ja ehkä erityisesti nimenomaan korostaen näitä turvallisuussyitä ja kunnioittaen Pelastus-Suomen johtokunnan yksimielistä päätöstä. Tuntuu aika erikoiselta, että me haluaisimme tinkiä tai ehdoin tahdoin luopua sellaisesta tilanteesta, että meillä olisi pelastustoimessa johtaja, joka hyvin tuntee kaikkien alaistensa eri työalueet ja sektorit esimerkiksi suuronnettomuustilanteessa. En oikein ymmärrä, miksi tätä asiaa piti nyt muuttaa, kun käytäntö on ollut aika hyvä.

25.4.2012

---

98 §

Esityslistan asia nro 12

KRUUNUHAAN TONTIN 4/4 (LAMPAN TALO) ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN NRO 12094

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä kaavamuutosesitys koskee niin sanottua Lampan taloa Kauppatorin ja Esplanadin varrella. Lähes 200 vuotta vanha talo joutui viitisen vuotta sitten kiinteistökeinottelun uhriksi. Valtuusto päätti myydä sen talon Kari Management Companylle. Vastustin silloin tuota kauppaa, jolla siirrettiin helsinkiläisten arvo-omaisuutta paraatipaikalta yksityisiin käsiin. Arvostelin silloin sitä, että kauppa tehtiin vailla mitään kunnollisia kokonaiselvityksiä siitä, miten tätä korttelialuetta aiotaan kehittää. Lisäksi pidin yksityistä hotellihanketta huonompana kuin silloin esillä ollut vaihtoehto, että siihen taloon olisi tullut julkista tilaa ja osaksi sitä julkista tilaa myös tilaa kansalaisjärjestöille ja esimerkiksi Kruunuhaan asukasyhdistyksen esitykselle tällaisesta asukastalosta.

Tästä Lampan talon vaiheesta voi tehdä monia kriittisiä huomioita. Talo myytiin Espoon kaupunginhallituksen entiselle kokoomuslaiselle puheenjohtajalle. Kaupan valmisteli kokoomuksen johtama kiinteistölautakunta, ja kaupan esitteli kokoomuslainen kaupunginjohtaja. Jäivätkö kriittiset kysymykset tekemättä hyvien veljien kesken, vai miten päädyttiin siihen onnettomaan tapahtumien kulkuun, joka sitten seurasi pian tuon kaupan jälkeen? Kaupan jälkeenhän Lampan talo on ollut vuosia tuuliajolla, saanut ränsistyä, kun kaupunki ei ryhtynyt purkamaan kauppaa Ilkka J. Karin taloussotkujen tultua julkisuuteen eikä edes siinä vaiheessa, kun ostaja laiminlöi kirjalliset sitoumuksensa ja velvoitteensa.

Tästä seuraa toinen kysymys: onko siis kaupungin omaisuuden myyminen joillekin ideologisesti niin tärkeää, että sen takia ei voitu tehdä johtopäätöstä ja ottaa edes peruutusvaihdetta päälle silloin kuin ostaja rikkoo sopimuksen? Nyt tehty asemakaavan muutosesitys on sellainen, joka mahdollistaa monipuolista toimintaa tuossa talossa ja tavallaan tunnustaa sen, että se hanke silloin oli tyhjän päällä. Tämä mahdollistaa myös periaatteessa julkisten palvelujen, kokoontumis-, näyttelytilojen ja vapaa-ajan toiminnan sijoittumisen siihen taloon. Mutta meillä on

25.4.2012

---

nyt se ongelma, että se talo ei ole kaupungin. Omistaja tietysti sitten käyttää näitä asemakaavan tarjoamia mahdollisuuksia niin kuin sopivaksi katsoo. Parempi olisi ollut se, että meillä olisi nyt kaupungin omistuksessa tässä kaupungintalokortteleissa oleva tila, jolle tehtäisiin tällainen asemakaava, ja sen jälkeen voitaisiin rauhassa sijoittaa siihen julkista tilaa tai toimintaa, asukastoimintaa tai ravintola- tai muuta toimintaa sitten jonkin suunnitellun kokonaisuuden mukaan. En nyt esitä tässä yhteydessä tietenkään kaavanmuutosta mutta toivon, että opiksi otetaan kokemuksista.

Kiitos.

Valtuutettu Vuorinen

Arvoisa puheenjohtaja.

Tahdoin oikein esittää julkisen kiitoksen kaikille, jotka ovat nyt vaikuttaneet, että tähän on tultu ja asemakaavan muutos on mahdollista. Vihdoinkin on toivoa siitä, että tämän Lampan talon ikkunoista saadaan vanerit pois ja kaupunkikuvan merkittävä rakennus arvoiseensa kuntoon. Kyllä tuota talon tulevaisuutta on jo riittävästi vatvottu eri lautakunnissa ja mediassa. Nyt vain vauhtia hankkeeseen ja joustavuutta tuleviin tarvittaviin päätöksiin, että työ saadaan mahdollisimman nopeasti valmiiksi.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa puheenjohtaja.

On erittäin hyvä, että nyt on löytynyt niin rikas taho, joka pystyy ostaman konkurssipesältä tämän Lampan talon ja laittamaan sen kuntoon, koska se on erittäin huonossa kunnossa ja on todella nyt kiire tällä asialla. Mutta valitettavaa on, että se menee nyt tällaisen yksityisen yrityksen konttoriksi luultavasti. Alakertaan tietenkin voidaan laittaa ravintola kuten on sovittu, mutta olisi ollut parempi, jos se olisi voinut olla hotelli. Tässä olikin kesällä eräs taho, joka olisi rakentanut sinne hotellin, mutta hän sitten vetäytyi, koska tämä esisopimus oli olemassa.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

25.4.2012

Olen kyllä tässä asiassa Sirpa Asko-Seljavaaran kanssa samaa mieltä, että minustakin olisi torikortteleita ajatellen ja koko sen alueen kehittämistä ajatellen ollut kyllä parempi, että tässä paikassa olisi ollut pieni-muotoinen hotelli. Kaupungin olisi kyllä siinä tilanteessa, kun tämä konkurssi selvisi, pitänyt pohtia, voiko kaupunki ostaa sen konkurssipesältä taikka sitten todella hankkia joku toinen hankkeenvetäjä. Nyt kun tähän tulee toimistotilaa, tavallaan palataan siihen vanhaan menneisyyteen, josta haluttiin päästä torikortteleita kehittämällä pois, että tämä alue on toimistojen käytössä. Vaikka tälle alueelle tulee myös uusia ravintoloita, ei tämä alue voi olla kokonaan myöskään täynnä ravintoloita. Kyllä täällä täytyy olla myös ihmisiä. Pidän kyllä sillä tavalla huonoa tämän alueen kehitystä ajatellen, että tähän tulee toimisto ja sitten näitä ravintolaitiloja. Yrjö Hakasen hurskaaseen toivomukseen, että siihen tulisi kansalaistiloja tällä paikalla, yksityisen hankkeenvetäjänä valitettavasti en kyllä usko pätkääkään. Mutta saahan sitä toivoa kaikenlaisia täällä muutenkin.

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Tämä ei mennyt ihan niin kuin Strömsössä tämä koko projekti. Se kyllä käynnisti sen keskustelun niin kuin ehkä varmaan kaikki muistamme. Kaupungillahan oli vähän ajatuksena myydä näitä torikortteleita laajemminkin, näitä kiinteistöjä, kun ne ovat tulleet peruskorjausikään, ja sitten perustettiin tämä Helsingin Leijona-kiinteistöosakeyhtiö, jossa minä ja edellinen puhuja Maija Anttila muun muassa hallituksessa olemme ja olemme sitä seuranneet sitten läheltä. Haasteellinen hanke kaiken kaikkiaan, eikä ole ihme, että yksittäisille yrittäjillekin tulee ongelmia näiden kanssa. Siinä oli selvästi ollut sitten laskelmavirheitä ja suhdanteet kävivät tuon pienen hotellin kohdalla mahdottomiksi toteuttaa.

Ei siinä mitään. Mutta sitä minä en ole vielä missään vaiheessa ymmärtänyt, ja ehkä tämän osaa joku viisaampi virkamies vaikka minulle kertoa, että kun siinä alkuperäisessä myyntisopimuksessa oli muistaakseni sellainen ehto, että kauppa raukeaa, jos se hotelli ei ole siihen ja siihen mennessä valmis. Minkä takia kaupunki ei ottanut sitä kiinteistöä takaisin omaan hallintaansa ja asettanut sen osaksi sitä kiinteistökehityshanketta, jota Leijona tällä hetkellä kaupungin puolesta hoitaa? Nimitäin kaupunki olisi voinut ihan hyvin myös tämänkin kiinteistön hoitaa osana sitä kokonaisuutta. Nyt kun me muutamme sitä kaavaa, siitä oikeastaan hyöttyy nimenomaan juuri se salainen konkurssipesän omistaja. Kun aikanaan kaupunki möi tuon kiinteistön, silloin se hinta mää-

25.4.2012

---

räytyi sen mukaan, että ajateltiin, että on haasteellista tehdä se hotelli. Nyt kun tulee tämä kaavamuuotos, totta kai se on helpompi tehdä kannattavammaksi, kun siinä ei ole sen hotellin riskejä ollenkaan. Toimistotilana tuossa paikassa ja ravintolatilana sen saa kyllä kannattavaksi. En ymmärrä, minkä takia tämä erotus annetaan nyt ihan syyttä suotta tälle konkurssipesän haltijalle, josta nimikään ei ole ollut esillä. Sen sijaan kaupunki olisi ihan hyvin voinut käyttää sitä sopimusoikeuttaan ja ottaa sen omaan kiinteistömassansa ja jalostaa sen sitten osana tätä kokonaisuutta ja hyötyä itse siitä itselleen tekemästään kaavamuuotuksesta, jos näin halutaan. Vähän hassua, kun on ne toimistotilat siellä yläkerassa, koska juuri toimistoista yritetään alueella päästä eroon.

Ledamoten Thors

Värderade ordförande.

Jag tror att många som har pratat ikväll nu om den här frågan har rätt i att det här har faktiskt inte gått som det borde ha gått till.

Siksi toivonkin, että siinä vaiheessa kun mahdollisesti esimerkiksi tilintarkastuksessa ja tarkastuslautakunnassa katsotaan tätä asiaa, pitäisi näin tehdä. Mitä tästä on opittava? Koska tämä on surullinen esimerkki, miten on menetetty mahdollisuuksia ja runsaasti pääomaa on tarvääntynyt tässä asiassa, eikä meillä tällä hetkellä ole riittävästi hyviä vaihtoehtoja. Mutta tästä on otettava opiksi. Parempaa vaihtoehtoa ei tällä hetkellä ole kuin hyväksyä tämä kaavaehdotus. Mutta todellakin on tästäkin opittava, miten tulee toimia ja miten ei.

Valtuutettu Suomalainen

Kiitos, puheenjohtaja.

On ihan totta, että prosessi olisi ehkä voinut mennä paremmin tai olisi voinut olla onnellisempi lopputulos tällä prosessilla jo tähän mennessä. Mutta niin kuin täällä valtuutettu Vuorinen sanoi, on tosi hyvä, että asia saadaan eteenpäin. Tässä nyt on sanottu, että on tosi ikävä, että sinne ei tule sitä hotellia ja että se olisi jotenkin enemmän saavutettavissa meille tavallisille helsinkiläisille, kun se on hotelli. Minä en oikein ymmärrä sitä logiikkaa, koska kyllä se kuitenkin aika eksklusiivinen hotelli olisi tullut olemaan, mikä siinä oli, ja tuskin me sinne saisimme sightseeing toureja sinne pitkin hotellihuoneita päivät pääksytysten. Se että se on nyt toimistoina, niin ihan yhtä lailla se on sen tahon käytössä, joka sitä sitten vetää. En muista, montako hotellihuonetta siihen olisi ollut

25.4.2012

---

mahdollisuus rakentaa, mutta eihän siihen nyt kovin monia olisi saatu. Ja se, että olisiko siihen jokin toinen hotelliyrittäjä nyt sitten löydetty, niin ymmärtääkseni kiinteistövirasto on kyllä pyrkinyt etsimään siihen sellaista tai löytämään siihen yhdessä tämän konkurssipesän kanssa sellaista toimijaa, joka siinä pystyy pyörittämään sitä ja saa siitä oman sijoituksensa myös takaisin. Hotelli tuolla paikalla ja tuossa koossa on aika epärealistinen vaihtoehto, vaikkakin tietysti olisi ollut ihan mukava sinänsä.

Näen sen, että se, että siihen alas tulee ravintolatilaa ja että se tulee osaksi olemaan tällainen rakennus, mihin sitten voi mennä ja pääsee tutustumaan ja pääsee vierailemaan, se riittää ainakin minulle tällä hetkellä. Toivon, että tämä nyt pääsisi etenemään tämä hanke ja saataisiin tosiaan ne verhoilut sieltä ikkunoista pois ja rakennus kunnialliseen kuntoon.

Valtuutettu Rauhamäki

Kiitos puheenjohtaja, hyvät valtuutettu.

Valtuutettu Hakaselle sen verran tiedoksi, että 28.11.2007 Helsingin kaupunginvaltuusto teki KAJ:n esittelystä kyseisen päätöksen, jossa Hakasen ehdotus raukesi kannattamattomana. Koko muu valtuusto oli tällä kannalla. Esittely oli KAJ:n alaisuudessa oleva esittely kaupunginhallituksessa, kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustossa käsitelyssä.

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia puheenjohtaja.

Tässä on käsitelty valtuustossa tätä asiaa vähintäänkin kolmeen kertaan. Se, mihin itse viittasin, oli ensimmäinen kerta, täysin kokoomusvetoinen homma, jossa valtuusto asetettiin tapahtuneiden tosiasioiden eteen. Heti kun nämä taloussotkut tulivat julkisuuteen, tein elokuussa 2010 valtuustokyselyn, jossa esitin selvitettäväksi, millä tavalla kaupunki voisi purkaa tämän sopimuksen, koska siinä oli juuri näitä valtuutettu Rantasen mainitsemia pykälä. Siihen vastattiin, että purkamiseen ei ryhdytä. Sen jälkeen tuli vielä sitten kolmas kerta tämä asia valtuustossa esille.

Tämä on joka kerta ollut todella outo kuvio. Ensimmäinenkin kerta tapahtui poikkeuksellisilla menettelytavoilla, ei ollenkaan normaalin val-

25.4.2012

---

mistelun puitteissa, ja myöhemmät vaiheet olivat vielä kummallisempia. Mielestäni olisi pitänyt toimia juuri niin kuin valtuutettu Rantanen täällä sanoi. Mitä tulee valtuutettu Anttilan hurskaisuun kysymyksiin, niin enhän minä tässä mitenkään kuvitellut, että tämä yksityinen omistaja toteuttaisi ne toiveet. Totesin nimenomaan sen, että tässä on tehty typerästi alun alkaen, kun on myyty kaupungin arvo-omaisuutta, hajotettu se kokonaisuus, johon olisi voitu rakentaa myös julkista palvelutoimintaa, asukastoimintaa, kansalaisjärjestötoimintaa. Mainitsin, että tuskin siitä vastuuta kukaan yksityinen omistaja ottaa.

Ledamoten Oker-Blom

Arvoisa puheenjohtaja, bästa fullmäktigedamöter.

I övrigt håller jag med om mycket vad som har sagts, om att det här kanske inte gick riktigt på bästa tänkbara sätt. Samtidigt var ju förstås målet bra att aktivera de här kvarteren, eventuellt skulle ett hyreskontrakt ha varit bättre än en försäljning, men det vill jag ännu säga bara till ledamot Rantanen, att det är inte riktigt så enkelt att staden bara skulle ta tillbaka huset för att det handlar om stadens trovärdighet i olika finansiärers ögon. Om staden skulle gå in för att utnyttja den här typens möjligheter som vi visserligen har i avtalet, att bara ta tillbaka eftersom det inte förverkligades och hotellet kom inte upp i tid, så skulle det i praktiken leda till att finansiärer inte skulle tro på att man kan finansiera den här typens, av staden sålda fastigheter. Och det är ett mycket större problem i det här enskilda huset i det här fallet.

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Minä vielä vähän kosin tuota virkamiespuolta vastaamaan pikkuisen tuohon kysymykseen, minkä takia kaupunki ei ottanut omaan hallintaansa tätä kiinteistöä siinä vaiheessa, kun se sopimusrikko olisi sen mahdollistanut. Koska tämä on kysymys, johon tietysti joudumme veronmaksajille vielä maksamaan. Saamme ensi viikolla kuulla, kuka tämä salainen hankkeenpyörittäjä on, ja jos sitten toimittajat laskevat, kuinka paljon hyötyä hänelle siitä on suhteessa siihen, mitä kaupunki on aikanaan kiinteistöstä saanut, niin se näyttää vähän oudolta meistä.

25.4.2012

Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä

Arvoisa puheenjohtaja, hyvä valtuusto.

Tätä tapausta tunnen kuten muitakin Helsingin asioita vuodesta 2008 alkaen eli sen jälkeen, kun kauppa oli tehty. Mutta tosiaan tuo 2010:n tapahtumasarjat useaan kertaan kiinteistölautakunnassa ja myös kaupunginhallituksessa pohdittiin, mikä on kaupungin edun mukaista. Kaupunkihan ei noin suppean taloudellisessa mielessä ole hävinnyt tässä asiassa mitään, vaan olemme myyneet tuon talon, ja sitten vuokratkin olemme saaneet ajallaan. Siinä mielessä kaupungin etu on ylläpidetty. Se että olisimme lähteneet sitten lunastamaan tuota hanketta takaisin tuon sinänsä hieman epäselvän – valitettavasti – sopimuksen tai myyntikirjan johdosta, niin arvioitiin, että se ei ole kaupungille tarkoituksenmukaista. Tätä kyllä muutama vuosi sitten pohdittiin useaan kertaan ja päädyttiin siihen, että kaupunginhallitus antaa tämän kaavoituskehtuksen, joka nyt on toivottavasti finaalisissa.

Ledamoten Oker-Blom (vastauspuheenvuoro)

Pelkästään sen kiinteistön ottaminen olisi ollut minusta nimenomaan vaarallinen tie. Totta kai olisi ollut mahdollista myös se, että kaupunki olisi lunastanut itselleen takaisin sen kiinteistön eli käytännössä ostanut konkurssipesältä tämän kiinteistön, mutta se nimenomaan ei olisi ollut mielestäni kaupungin etu, koska nyt niin kuin Penttilä tässä totesi, me olemme myyneet, olemme saaneet siitä rahat. Nyt toivotaan, että toinen yrittäjä tulee ja maksaa konkurssipesälle ja siellä oleville rahoittajille sen summan, jotta tämä hanke edistyy ja talolle saadaan käyttöä. Mutta miksi olisimme menneet nyt sitten taas niillä samoilla rahoilla hankkimaan sen takaisin ja aloittamaan kaiken uudestaan, kun tämä toinen tie ajaa ihan sitä samaa asiaa?

Valtuutettu Rantanen

Tämä peruspointti on siinä, että me myimme tai kaupunki möi sen nimenomaan hotellikiinteistölle ja määritteli hinnan sen mukaan. Se oli vaikea kaava. Se vaikutti hintaan. Nyt kun me teimme kaavaan helppouden, uusi omistaja hyötyy siitä sen erotuksen nähdäkseni. Tässä suhteessa tämä kysymys on minusta haasteellinen. Tekisi mieleni palauttaa tämä, mutta kun tämä on kaavakäsittely ja itse asiassa se kiinteistön myyntipäätös on tehty jo aikaa sitten, tämä menee minusta vähän niin kuin post festum ja mutkan kautta. Mutta minusta tämä ei ole

25.4.2012

---

mennyt oikein. Tämä on altis kritiikille mielestäni tämä käsittelyjärjestys. Toki tietysti se on tehty demokraattisesti. On vain päätetty kiinteistölausetakunnassa ja muualla nämä päätökset tehdä, mutta itse en huomannut sitä ajoissa. Nyt tässä kohtaa havahduin siihen, joten esitän vain tällaista yleistä voivottelua. Kaava-asiaa en ehkä tässä lähtisi palauttamaan, mutta tällaista vastaavaa kaavaa olisimme voineet tehdä myös kaupungin omistamana tälle kiinteistölle ja kehittää sitä sitten osana tätä koko torikortteleiden aluetta – ihan yhtä hyvin kuin nyt sitten tämä yrittäjä, joka saa edukseen sitten sen kaavamutoksen.

Apulaiskaupunginjohtaja Penttilä

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Rantaselle ja muille vielä. Itse rakennus myytiin, ja se ei ole halpa korjata hotelliksi muttei ole halpa korjata myöskään toimistoksi. Sitä vastoin maanvuokrasopimusta ei ole vielä tämän uuden käyttötarkoituksen mukaisesti tehty, ja se tullaan tarkistamaan tätä tulevaa käyttötarkoitusta silmällä pitäen. Eli nähtävästi nousee jossain määrin.

Ledamoten Oker-Blom (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Nimenomaan näin kuin Penttilä sanoi. Nythän me teemme tämän nimenomaan tässä järjestyksessä sen takia, että tätä voidaan vielä tarkistaa tätä hintaa ja tätä sopimusta muokata ennen kuin hankitaan sinne uusi vuokralainen. En näe, miten voisimme tehdä tämän toisessa järjestyksessä, että ensin päätetään, kuka saa, ja sen jälkeen sitten ruvetaan muokkaamaan. Eikä varmaan kiinnostuneitakaan löytyisi.

Vielä lopuksi sen verran, että yksi syy siihen, että tästä tuli haasteellista alun alkaen, oli se, että kiinteistö on pikkuisen pieni hotelliksi. Ei ollut nyt pelkästään tämän yrittäjän huonot bisnekset tässä haasteena vaan koko kaava sinänsä. Niin kuin Rantanen sanoi, se on liian pieni hotelliksi, ja sen takia se, että käyttötarkoitusta pikkuisen muutetaan, saattaa olla ainoa järkevä tie saada se talo johonkin käyttöön.

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia, puheenjohtaja.

25.4.2012

Ei tämä asia nyt kyllä ole kenellekään valtuustossa näinä vuosina istuneille eikä kovin monelle muullekaan minkäänlaisena yllätyksenä tullut. Se on alueen valtamedioissa ollut lukuisia kertoja esillä. Itse vastustin 2007 tätä kauppaa muun muassa sillä perusteella, ettei ollut minkäänlaisista kokonaissuunnitelmaa kaupungintalokortteleiden käytöstä ja tämän ratkaisun yhteydestä siihen kokonaissuunnitelmaa, jota pidin välttämättömänä. Kesällä 2008, kun nämä taloussotkut tulivat julkisuuteen, esitin kaupan purkamista täällä valtuustossa. Valtuusto käsitteli eikä ryhtynyt purkutoimiin. Tyytyi apulaiskaupunginjohtajan vastaukseen. Sen jälkeen se on ollut vielä 2010 esillä. Kyllä tässä on syytä valtuustoryhmässä vähän pohtia, millä tavalla kiinteistöhallinto meitä vie – tai niitä, jotka hyväksyvät, että antavat viedä itseään. Koska ei tässä missään vaiheessa ole sellaista tilannetta ollut, jossa kiinteistöhallinnon puolelta olisi esitetty kunnollisia vastauksia. Valitettavasti apulaiskaupunginjohtaja ei vielääkään vastannut siihen, minkä takia vuonna 2008, jolloin sopimus oli ilmiselvästi rikottu, jolloin kaupunki ei olisi joutunut lunastamaan mitään takaisin vaan olisi todennut, että sopimus on rikottu, omaisuus palaa kaupungille ja sillä selvä. Miksi sitä ei silloin tehty?

Valtuutettu Peltola

En kyllä kovin hyvin ole ollut seuraamassa tätä asiaa muuta kuin tosiaan lehdistä. Minun mielestäni tässä nyt on kysymys siitä, että kaupungin kiinteistöhallinnossakin on uskottu siihen, että tällainen kiinteistökeinottelu näinkin pienellä ja huonokuntoisella rakennuksella olisi Helsingin kaupungissa mahdollista. Kaupungin päätösten valmistelijat ovat halunneet edesauttaa sitä asiaa. Tämä on mielestäni onneksi epäonnistunut sen takia, että se voi todellakin opettaa sitten siitä, mitä nyt kaikkea kannattaa yrittää kiinteistöalalla Helsingissä. Täällä jatkuvasti valitetaan sitä, kuinka kaikki on kamalan kallista, rakentaminen ja hinnat kiinteistöissä kaiken aikaa nousevat. Tällaisilla hankkeilla niitä tietystikin nostetaan. Olisi silloin aikanaan pitänyt kaupungin itse suunnitella ja tehdä se remontti johonkin järkevään tarkoitukseen eikä lähteä uskomaan siihen, että kiinteistöjen hinnat nyt aina nousevat ja se aina lyö leiville jollekin keinottelijalle.

Valtuutettu Holopainen

Kiitos, puheenjohtaja.

Vaikka tässä kuultiin, että periaatteessa kaupunki ei ole ainakaan vielä hävinnyt rahaa ennen kuin kuullaan, mitä tässä taustalla on tarkemmin, niin kaupunki on kuitenkin hävinnyt toiminnallisuutta, kun tavoitteena oli

25.4.2012

---

elävöittää keskustaa. Tuntuu, että liian usein kuunnellaan liiankin herkillä korvalla niitä valituksia, joita kaavojen sisällöstä esitetään. Voihan olla, että tässä on nyt kuitenkin pelattu ja hyvin todennäköisesti tämän mystisen sijoittajan parhaaksi ja esitetty, että tähän ei mitään muuta synny kuin toimistoja, vaikka todellisuus ehkä on toinen. Tämä on erittäin valitettavaa, että näin on. Tuntuu, että kaupunki ei aina pysty pitämään omia puoliaan näissä neuvotteluissa, kun kiinteistöistä käydään niitä tai sitten maa-alueista. Kaupunki omistaa edelleen hyvin paljon Helsingissä, mutta sellaista strategista silmää ei tunnu olevan. Ehkä nämä suhteet ovat liian syvät ja vanhat moniin toimijoihin. Tuntuu, että siellä ei pystytä kaupungin etujen mukaisesti aina neuvottelemaan.

100 §

Esityslistan asia nro 14

LAUTTASAAREN TONTIN 31134/2 ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN (NRO 12021)

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Tämä ehdotus jatkaa kaupunkisuunnitteluviraston kyseenalaista postimerkkikaavoitusta, jolla kokonaisuuksia jatkuvasti häivytetään päätöksenteossa. Lauttasaari-seura on mielestäni perustellusti arvostellut tätä esitystä liian massiivisesta ja korkeasta rakentamisesta, palvelujen ja työpaikkojen vähentymisestä sekä alueen kokonaissuunnitelman puuttumisesta. Jossain yhteydessä tähän on vastattu, että hankkeella on kiire, ja mielestäni ne kiireet, jotka tässä tapauksessa koskevat rakennusliikkeen kiireitä, eivät voi olla perustelu sille, että tehdään huonoa kaavoitusta. Ehdotan, että valtuusto palauttaa esityksen uuteen valmisteluun niin että rakennusoikeutta supistetaan ja selvitetään alueella tarvittavat päivähoito- ja muut palvelut.

25.4.2012

---

101 §

Esityslistan asia nro 15

KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUTAMIEHEN VALINTA

Valtuutettu Rauhamäki

Kiitos, puheenjohtaja.

Tina Taivaloja.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Minerva Krohn
puheenjohtaja
ordförande

Tiina Teppo
päättövalmisteluyksikön päällikkö
chef beslutsberedningsenheten

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:
Protokollet justerat och godkänt:

Sirpa Puhakka
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot

Tatu Rauhamäki
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot